

Brassói Lapok

XL. évfolyam

253 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Vasárnap

1934. évi november 4

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 92., szerkesztő 93.

Franciaország végzetes lépésre készül

Felvonult a huszadik francia hadtest a saar-vidéki határra

Angol vélemény szerint egy éjszaka elegendő, hogy a francia géppuskás és motoros osztagok urak legyenek a vitás területen — Mit végzett Corbin francia követ Sir Simonnal?

És milyen következményei lehetnek a francia fellépésnek?

Páris, november 3

A Saar-vidéki népszavazás ügyében nyugtalanító fordulat történt. A legújabb jelentések szerint a francia kormány csapatösszevonásokat rendelt el. A huszadik hadtest állítólag már megkapta a parancsot, hogy készüljön fel a keleti határvonal megszállására. A francia hadügyminisztérium utasítást adott ki, hogy a határra indított huszadik hadtest ujonccsallományát a lehető legrövidebb idő alatt képezzék ki.

Feltűnő ebben a jelentésben az, hogy a francia lapok foglalkoznak vele igen bőbeszédűen s azt hangoztatják, hogy a francia kormány készen áll a Saar-vidék megszállására, mindössze Knox népszövetségi főmegbízott telefonhívását várja.

NÉMETORSZAGBAN NAGY AZ IZGALOM

A berlini és párisi jelentések már néhány nap óta jelzik, hogy a Saar-vidék kérdésében valami készül. Londonban erősen figyelik az eseményeket. A Morning Post értesülése szerint Corbin londoni francia nagykövét csütörtökön kihallgatást kért Simon angol külügyminisztertől. Laval megbízásából tájékoztatni kívánta Simont az új francia külügyminiszter felfogásáról a legidősebb külpolitikai kérdésekben. Ezek között a kérdések között

első helyen szerepelt a Saar-kérdés. Corbin szerint, Lavalnak az a felfogása, hogy a Saar-vidéken a nyugalmat és a rendet biztosítani kell. A terület sorsa fölött csak a népszavazás dönthet, minden olyan beavatkozás tehát, amely a népakarat befolyásolását vonná maga után, feltétlenül elítélendő és megakadályozandó.

A jelentés szerint mindezekben Simon teljesen egyetért Lavalal, illetve a francia nagykövettel, aki aztán közölte azt is, hogy a nemzetközi rendőrség toborzása nagyon lassan halad előre, már pedig jogosult az az aggodalom, hogy nemzetiszocialista puccs készül.

Corbin és Simon további tárgyalásáról nem adtak ki jelentéseket, de ennyi is elég volt arra, hogy Berlinben a legnagyobb izgalmat keltse. A német sajtó sietett tiltakozni a gyanúsítások ellen. Leszögezte, hogy a szándék, amely szerint Franciaország csapatokat kíván rendelkezésére bocsátani puccskíséret esetére a Saar-vidéki kormánybizottsági elnöknek, a legnagyobb nyugtalanság keltésére alkalmas.

Az ilyen katonai előkészületek bárkinek ürügyül szolgálhatnak erőszakos cselekmények elkövetésére. A német nép nem kíván egyebet, mint a szerződésben biztosított népszavazás megvalósulását. A szerződés és minden népszavazás szellemével ellentétben az, hogy akármelyik érdekelt hatalom a Népszövetség, vagy annak szervei részéről katonai eljárásra, vagy fellépésre kapjon megbízást. A Saar-vidék lakossága példásan megőrzi fegyelmességét, hogy január 13-án szabadon tessen hűt Nemetszövetség mellett. Ebből aztán a Népszövetségnek is kell vonnia a következtetéseket.

ANGLIA IS NYUGTALANKODIK Simon külügyminiszter és a francia kormány közötti érintkezés, vagy ép-

pen megegyezés a Saar-kérdésben, ebben a pillanatban még egyáltalában nem tisztázódott kérdés. Tény az, hogy a francia intézkedések Londonban is nagy nyugtalanságot keltettek.

A német aggodalom igazoltnak látszik a huszadik francia hadtest készenléte helyezése után, hiszen az állítólag készülő nemzetiszocialista puccsról, amelynek megelőzése ürügyül szolgál Franciaországnak a fellépésre, nincsen semmi bizonyítható adat. A francia kormány egyedül Knox népszövetségi biztos

jelentéseire támaszkodik, ezek a jelentések azonban kellő ellenőrzésre szorulnának. Az sem igaz, hogy az elfogulatlan nemzetközi rendőrség toborzása sem sikerül. A valóság az, hogy a népszövetségi főbiztos nem is igen törekszik a nemzetközi rendőrség megszervezésére. A londoni sajtó és a londoni közvélemény attól tart, hogy

a francia katonaság felvonulása szükségképpen elmérgesíti a helyzetet, súlyos összetűzések törhetnek ki a határon s ezeknek a következménye esetleg kiszámíthatatlan.

A Daily Herald szerint a francia kormány ígéretet akar kicsikarni London-tól arra, hogy megszállás esetén Anglia is csapatokat küld. Erre azért volna szüksége a francia kormánynak, mert igazolni részben a megszállás szükségességét, másrészt pedig visszariasztani Németországot minden ellenakciótól. Az igazi szándék azonban az, hogy Franciaország valamilyen ürüggyel már most magához csatolja a Saar-vidéket s ezzel elejét vegye a népszavazásnak, vagy legalábbis hatalmasabban befolyásolja azt. Az sem lehetetlen azonban, hogy a népszavazással kapcsolatban induló tárgyalásokat akarja Franciaország befolyásolni ezzel a felvonulással. — Franciaország felkészült arra, hogy a népszavazás Németországnak lesz kedvező s éppen ezért biztosítani akar legalább annyit, hogy Németország aranyban váltsa meg a visszakerülő értékes bányákat.

EGY ÉJSZAKA ELÉG FRANCIAORSZÁGNA

Ujabb londoni jelentések szerint illetékes angol körök szerint Franciaország kész helyzetet teremtett csapatai felvonultatásával. A francia géppuskás századok készen állnak arra, hogy átlépjék a határt. Már csak egy táviratra van szükség, amelyet Knox népszövetségi főmegbízott küld ezzel a szöveggel: „A helyi rendőrség nem mutatkozik elégségesnek a rend biztosítására”. Ha ez megtörténik, egy éjszaka bőven elégséges arra, hogy a francia motoros és géppuskás osztagok teljesen urai legyenek a Saar-vidéknek.

Hogy aztán mi következik azután, az kiszámíthatatlan. Valószínű, hogy a Saar-vidéken felborul a rend. És az is valószínű, hogy Németország nem marad tétlen.

Mi ez, fasizmus, vagy demokrácia?

Averescu „oktató tanfolyamokat” rendez és sárga karszalaggal látja el a 14–20 éves ifjakat

A pénzügyminiszter pontos fizetésre szólítja fel a konverziós adósokat

Holpontra jutott a kontingentálási hivatal ellen indított vizsgálat?

Bukarest, november 3.

Averescu marsall pártjának politikai célkitűzéseiről már régóta igen érdekes vita folyik a fővárosi sajtóban. Egyes lapok, bizonyos jelenségekre hivatkozva, megírták, hogy a marsall fasizta elgondolások vezérlik. A néppárt hivatalos lapja több ízben visszautasította ezt a beállítást, legutoljára pedig közölte, hogy Averescu Krajován beszédét fog mondaní és abban véglegesen tisztázza ezt a kérdést. A krajovai kongresszuson azonban, mint tudjuk, a néppárt vezére tartózkodott mindennemű állásfoglalástól, csak nagy általánosságokra szorítkozott, állítólag azért, hogy így tüntessen a cenzura és az ostromállapot ellen. Am, ha nem is nyilatkozott a szóbanforgó és kétségtelenül nagy horderejű kérdésről, annál beszédesebbnek kell tartanunk azt a határozatot, amit a néppárt elnöki tanácsa most hozott Oleteseanu főtitkár elnöksége alatt. Averescu távollétében ugyan, de az ő határozott utasítására. Arról van szó, hogy a néppárti és az eszmével szimpatizáló más ifjakat, 14 évtől 20 évig a párt különleges oktatás-

ban részesíti

A határozat szerint minden megyei tanácsot köteles legalább egy ugynevezett „tanácsházat” létesíteni. Ezzel egyidejűleg tanfolyamokat kell rendezni, melyekre a néppárt híveinek 14–20 éves gyermekeit „hivataltól” iratnak be.

A néppárt kurzusait politikai pártállásra való tekintet nélkül más ifjak is látogathatják, ezeknek azonban a beiratkozásnál kérdőívet kell kitölteni, hogy a tanfolyam vezetésére informálva legyen életviszonyaik felől.

A párt központjában külön igazgatóság jétesül az ifjusági oktatás egységesítésére és irányítására, melynek vezetőjét maga a pártelnök nevezi ki.

A tanfolyamokon megismertetnek az ifjakkal az alkotmány, a választási törvény fontosabb intézkedéseit. Előadásokat tartanak az ország jelentősebb történelmi eseményeiről és azoknak kihatásáról, továbbá példákkal mutatják ki az ifjak előtt a régi és az új választási törvény nagy hiányosságait és önkényes alkalmazásuknak a közérdekre való hátrányos következményeit.

A NÉPPÁRTI TANFOLYAMOK ÉS AZ OLASZ BALLILÁK

A tanfolyamokra beiratkozott ifjak sárga karszalagot kötelesek viselni, amire rá kell himezni a párt nevének kezdőbetűit és a néppárt választási jelét: a csillagot.

A határozat nem szól arról, hogy a „tanfolyamos” ifjaknak a karszalagon kívül más megkülönböztető ruhadarabot, vagy jelt is kell-e viselniük. Ettől az intézkedéstől ugyanis már csak egy lépés a kötelező egyenruhaviselés elrendelése.

És a „tanfolyamoktól” szintén nem nagy a távolság az olasz mintájú „ballilákig”.

melyek a fasizmus melegágyának szerepét töltik be. Mindenesetre várjuk a tanácsházak és a tanfolyamok megnyitását. Addig is azonban meg kell állapítanunk, hogy a marsall kissé furesén értelmezi a demokráciát, amikor azt hiszi, hogy a serdülő ifjusági oktatását jobban el tudja végezni egy párt, mint az arra hivatott iskolák.

Slavescu miniszter a „felelőtlen izgatók” ellen

A pénzügyminiszter az ország lakosságához felhívást intézett, melyben figyelmezteti az érdekelteket, hogy

a kormány a november 15-én esedékes első konverziós részlet befizetésére semmilyen körülmények között nem ad újabb haladékot.

Felhívja a figyelmet arra a körülményre, hogy a törvény szigorú szankciókat tartalmaz a hanyag fizetőkkel szemben. Megállapítja, hogy a részlet pontos törlesztésével az adós nemcsak saját érdekeit segíti elő, hanem ezzel szolgálatot tesz a köznek is, mert hozzájárul a hitelezet újjalesztéséhez.

Az adóskérdés rendezésével a kormány abban a helyzetben lesz, hogy hathatósabb támogatást tud nyújtani majd az ország termelő rétegének.

Slavescu miniszter a felhívással egyidejűleg körrendeletet küldött a vidéki pénzügyi hatóságokhoz. Felhívja figyelmüket arra az értesülésre, hogy az ország egyes vidékein

felelőtlen személyek a törlesztés ellen izgatnak.

A miniszter utasítja a pénzügyi közegeket, hogy ezt a veszedelmes propagandát minden eszközzel akadályozzák meg és világosítsák fel a népet a pontos fizetés előnyeiről, annál is inkább, mivel a kormány a konverziós törvényben végleges intézkedést lát és azon nem hajlandó változtatni.

BOILA ROMULUSZ SZEREPÉVEL IS FOGLALKOZIK A SKODA-JELENTÉS

A Skoda-ügy egyre élénkebben foglalkoztatja a főváros közvéleményét. A lapok hosszú cikkeket szentelnek a bizottság jelentésének, melyről nap-nap után különböző hírek jönnek forgalomba. Az Adeverul ma azt írja, hogy

Cihosky tábornokon kívül Boila Romulusz személyével is hosszasan foglalkozik a főelőd. Szó van a jelentésben több, nem vezető politikus szerepéről, akik kezére játszottak volna Selezkynek.

A Maniu személyét érintő állítólagos jegyzőkönyvhamisítási ügyben a főelőd hírek szerint arra az álláspontra helyezkedik, hogy a hadbíróság ítélete után a kérdés nem érdekelheti a bizottságot.

Goga lapja, a Tata Noastra szerint Bratianu Dinu közbelépésére határoztak úgy az illetékesek, hogy a jelentésben mentesítik a nemzeti-parasztpártot mindennemű felelősség alól. Ez a beállítás nem látszik valószínűnek, tekintve Bratianu emlékeztető erdélyi beszédeit, melyekben a kormánypárt elnöke igen élesen támadta a nemzeti-parasztpártot.

A KERESKEDELMİ MINISZTER MÁR NEM ÉRDEKLI A HÁZKUTATÁS ÜGYE?

A kontingentálási igazgatóságon végrehajtott házkutatás ügyével a legtöbb fővárosi lap vezető cikkben foglalkozik. Az Adeverul megállapítja, hogy a miniszter eljárását a nagyközönség határozott szimpátiával fogadta, bár sokan úgy vélekednek, hogy a házkutatásnak politikai rugói vannak. A lap határozott eredményeket vár a vizsgálatról. A büntösöket szigorúan büntessék meg, az ártatlanul meghurcolt tisztviselőknek pedig adjanak elégtételt.

A nemzeti-parasztpárt hivatalos lapja megemlíti, hogy több ízben felhívta a miniszter figyelmét a kontingentálási igazgatóságon történt visszaélésekre.

Botrányos esetek egész sorozatát tárta fel, számokat közölt és neveket, anélkül, hogy leleplezéseit megtorló intézkedések követték volna.

A lap attól tart, hogy a miniszter közbelépésének nem lesz meg a kívánt eredménye. A főbűnösök, akik milliós enge-

délyeket panamáztak ki, a társadalmi létra sokkal magasabb fokán állanak, semhogy hozzájuk mernének nyulni.

A vizsgálat egyébként a jelek szerint holtpontra jutott. Állítólag az az álláspont alakult ki, hogy semmi ok nem forog fenn a bűnügyi eljárás megindítására. A kontingentálási hivatal Niculescu

nevű tisztviselője, akinek lakásán 400 ezer lejt találtak, ma tisztázta a pénz eredetét. Manolescu-Strunga az újságíróknak nagy meglepetésére kijelentette, hogy őt az ügy már nem érdekli. Bukarestben most találgatják: vajon mire akart célozni a miniszter különös nyilatkozatával?

A marosvásárhelyi tisztviselővizsgák megdöbbentő eredménye

A tisztviselők 40 százaléka bukott el a nyelvvizsgán — Mit mondanak illetékes helyen a megdöbbentő eredményről

Marosvásárhely, november 3.

Az országosan elrendelt nyelvvizsgák során — amint röviden már megírta a B. L. — e héten tartották meg Porubski vármegyei prefektus elnöklése alatt a marosvásárhelyi tisztviselők vizsgáját.

A vizsga eredményéről eddig csak bizonytalan hírek voltak forgalomban, mert

hivatalos helyen, a végleges miniszteri döntés előtt, szigorúan elzárkóztak minden nyilatkozat elől.

Elsősorban az érdekeltek, de Marosvásárhely közönsége is, érthető érdeklődéssel várják az eredményt, amelynek során valószínűleg ismét kenyér nélkül marad a marosvásárhelyi magyar tisztviselők egy újabb tekintélyes száma.

Sajnos, a forgalomba került hírek jó részét igaznak bizonyultak. Illetékes he-

lyen nyert nyilatkozat szerint

a marosvásárhelyi vizsgáztató bizottság a tisztviselőknek mintegy negyven százalékát ítélte szolgálatra alkalmatlannak.

A tisztviselők három csoportban, hetvenen vizsgáztak le.

A hetvenből a bizottság 30 tisztviselőt bukott el.

A B. L. munkatársa hivatalos helyen érdeklődött, hogy mi okozta a nagy arányszámu bukást, amely még a mai körülmények között is megdöbbentő.

— A bizottság — válaszolta informátorunk — a legnagyobb jóakarattal kezelte a vizsgázó tisztviselők ügyét. A szóbeli vizsgán jóformán csak igen könnyű, a vizsgázók családi körülményeire vonatkozó kérdéseket adott fel. Az írásbeli dolgozat pedig az illető tisztviselő mun-

...és egyébre költetheted azt a pénzt,

amit azáltal takarítasz meg,
hogy állandóan csak a Vestis-
nél veszel szövetet, amely nem-
csak olcsó, de tartós és divatos is

NARCISSE BLEU
A FENSÉGES
PÁRISI KÖLNIVIZ
Mury
CSOKALLO
AJKPIROSITO.

VALASSZAK E KIVÁLÓ GYÁRTMÁNYOKAT
ROMÁNIAI VEZÉRKÉPVISELET-N-H-BALTHAZAR-BUKAREST-SELIMY

kakörébe vágó kérdéseket tartalmazott. Mindenképpen igyekeztünk megkönnyíteni a tisztviselők feladatát és csak ott ítéltük alkalmatlannak, ahol az államnyelv tudásának teljes hiányát tapasztaltuk. Sajnos, ez sem használt, mert jó részük képtelen volt a könnyű feladatnak is megfelelni. Az írásbeli dolgozatnál megtörtént, hogy négy tisztviselő egyszerűen felírta: „Nu stiu nimic rumuneste” és ezt nyújtotta be. Vizsont a második csoportnál voltak olyanok, akik minden további nélkül lemásolták az első csoport feladatát s ezt nyújtották be, anélkül, hogy figyelembe vették volna a nekik feladott s az előbbi csoporttól eltérő kérdéseket.

— Hogy mi lesz az elbukottak sorsa, ebben a pillanatban nem tudjuk. A bizottság fejtérszette döntését a miniszterhez, s

a miniszter határoz, elbocsátják-e az elbukottakat vagy újabb határidőt kapnak.

Bármilyen hihetetlenül is hangzik, helyet adunk az indokolásnak, amely igyekszik szépíteni újabb 30 marosvásárhelyi kisebbségi tisztviselő lenyakazásának tényét.

A vizsgázott tisztviselők, érthetően, tartózkodnak a nyilatkozattól, de ennek ellenére is megállapítható, hogy a bizottság nem minden esetben gyakorolta a hangoztatott jóindulatot és sokan olyan feladatot kaptak, amelyre anyanyelvükön sem tudtak volna kielégítő módon felelni, annyira távol állott hivatásuktól.

Ujabb nyelvvizsgát ígér a közoktatásügyi minisztérium

Bukarest, november 3.

A kormány felhivatalosa közli: „Az állami iskoláknál működő és az augusztusi nyelvvizsgán sikerrel átment kisebbségi tanítók helyükön maradnak. Akik a vizsgát elbuktak, 1935. január 1-ével az elemi oktatásról szóló törvény 239-ik szakasza alapján eltávolíthatnak állásaikból. Ugyancsak január 1-én megszűnik azoknak a tanítóknak az alkalmaztatása, akik nem jelentek meg a nyelvvizsgán és távolmaradásukat nem tudják igazolni. Azokat a tanítókat, akik elfogadható indokkal tudják igazolni távolmaradásukat, 1935. január 9 és 15-ike között tartandó újabb nyelvvizsgára utasítja a minisztérium.”

Kiraboltak Zalaegerszeg közelében egy pénzes- postást

Zalaegerszeg, november 3.

Tóth György postaküldőnc nagyobb összegű pénzzel indult utnak az egyik szomszédos faluba. Utközben két ismeretlen férfi rátámadt, az egyik puskát süttött rá s aztán a súlyosan megsebesült embert kifosztották.

Tóthot később megtalálták, kórházba szállították, ahol 23 darab nagyszemű sörfét eszedek ki belőle. Állapota súlyos. Az ismeretlen támadókat kutatja a környék csendőrsége.

Bukaresti tőzsde-zárás

Adóbón 38 és fél—39.
Stabilizációs kötvény 42 és fél.
Kisajátítási kötvény 41 és egynyelcad—41 és ötnyelcad.
Banca Nationala 4975—80.
Banca Romaneasca 302.
Creditul Minier 245—250
Mica 1245—1250.
Resica 397—400.
A gabonatőzsde pénteki forgalma:
16 és fél vagon buza 450—460 lejjel, ab Bukarest.
17 vagon zab 270—317.
30 vagon tengeri 18.
20 vagon korpá 185.
Deviza az exportőröktől. Francia frank 9.80
dóllár 145.

Az angol munkáspárt óriási győzelme a képviselőtestületi választásokon

London, november 3.
Londonban és Anglia nagyobb vidéki városaiban tegnap folytak le a képviselőtestületi választások, amelyek általános meglepetésre a munkáspárt fényes győzelmét eredményezték. A londoni 575 mandátum közül 320-at a mun-

káspárt szerzett meg és a konzervatív-pártnak csak 235 mandátum jutott. A többi mandátumot a kisebb pártcsoportok kapták.

A főváros hat kerületében és 12 vidéki városban a munkáspárt abszolút többséget kapott.

Az izgalom tetőpontját érte el Berlinben

Berlin, november 3.
Esti telefonjelentésünk szerint Berlinben az izgalom tetőpontját érte el a 20. francia hadtest mozgósítása és a Saarvidék határára való felvonulása miatt. A sajtó egyöntetű megállapítása szerint Franciaország vakmerő lépése veszélyezteti a megengedett lehetőséget, de veszélyezteti magát a békét is. A Lokalanzeiger „Franciaország veszélyezteti a Saarvidéket” című cikkében megállapítja, hogy Páris utolsó kártyáit játssza ki a Saarvidék megtartása érdekében, az ottani német lakosságot

a franciák Saar-vidéki felvonulása miatt,

azonban semmiféle erőszak nem befolyásolhatja. A Berliner Börsenzeitung vezércikkének ez a címe: „Francia merénylet a Saarvidék ellen”. A lap megállapítja, hogy ez a durva francia lépés komolyan veszélyezteti a békét.

Élénken foglalkozik az új fordulattal a francia sajtó is. A lapok, bármilyen pártállásuk legyenek is, általában azt hangsúlyozzák, hogy a francia kormány intézkedése nem szolgál imperialista és háborús célokat s egyedüli törekvése csak az, hogy a népszavazás „játék-szabályait” biztosítsa.

Félreértés, vagy orvosi szórakozottság

Marosvásárhely, november 3.
Megdöbbentő haláleset foglalkoztatja a marosvásárhelyi orvosi köröket. Ács Berta 21 éves munkáslány elment Baciú Domnitián ir.-hoz, a betegsegélyzőpénztár főorvosához és kérésre fájdalomkírót panaszkodott. Arra kérte a főorvost, hogy írjon fel valami orvosságot, amely csillapítja fájdalmát. Baciú dr. már hosszabb idő óta kezelte a tuberkulotikus munkáslányt, ismerte jól és a receptet azonnal ki is állította. Ács Berta ezután elment a recepttel a gyógyszerháza, megkapta az orvosságot, hazament és otthon bedörzsölte a kapott orvossággal fájós lábát.

A munkáslány ezután nemsokára rosszul lett, összeesett és pár perc múlva meghalt. A leány családja kétségbeesve kutatta, hogy mi lehetett a halál oka. Megállapította, hogy a kapott orvosság összegezte a leány lábát és ha közvetlenül nem is, közvetve ez okozhatta a szerencsétlen halálát. Jelentették az esetet a hatóságnak, amely megindította a vizsgálatot. Rövidesen kiderült, hogy Baciú főorvos,

Egy marosvásárhelyi munkáslány tragikus halála

aki, mint említettük, régebben kezelte a munkáslányt, ugylátszik meg sem hallgatta újabb panaszáról a beteget, aki ezuttal nem mellbetegségről, hanem láb-fájdalmakról panaszkodott és

rendelt részére egy zsebköppöcsészét, valamint ennek fertőtlenítésére töménykarbolsavat.

Ács Berta abban a hiszemben volt, hogy fájós lábára kapott orvosságot és a maró savat lábára kente.

Az eljárás a végzetesen szórakozott orvos ellen megindult, de bármilyen következményekkel is járna rá az eset, a szerencsétlen munkáslányt feltámasztani nem fogják többé.

Orvosok véleménye szerint különben, a leányt nem a maró sav ölte meg közvetlenül, hanem valószínűleg szívizélhűdés. Amikor a sav marni kezdte, a fájdalomtól és az ijedségtől eshetett össze és kaphatta a szívélezhűdést.

Hogy mi volt a halál közvetlen oka, azt a boncolás fogja majd kideríteni.

Dancea tanácsos ur birtokba vette a nagyváradi Rimanóczy-szállodát és nyomban kiakolbolította a kisebbségi alkalmazottakat

Most már vajon „kész helyzet” előtt áll a temesvári revíziós bizottság, amelynek még ezután kell dönteni a tanácsos ur képzelt joga kérdésében?

Nagyvárad, november 3.
Nagyvárad kisebbségi közönségét újra megdöbbentő eset tartja izgalomban. Pénteken délelőtt megjelent a Rimanóczy szállodában és kávéházban Dancea tanácsos és egy elnöki határozatra való hivatkozással kijelentette, hogy azonnal átveszi a szálló és a kávéház vezetését.

Azután maga elé rendelte a kisebbségi alkalmazottak javarésze kérte a tanácsost, hogy vegyék a kalapjaikat és kabátjaikat és távozzanak el, mert több keresnivalójuk nincs régi munkahelyükön. Az alkalmazottakat s felszólította őket, csont, hogy legalább mult havi fizetéseit vehessék fel, de Dancea ur nem volt hajlandó semmiféle „engedményre”.

A tanácsos ur megdöbbentő szállodafoglalásának az előzménye ennyi: A város tulajdonában levő hatalmas üzem bérletére már kétszer tartott a városi tanács árlejtést. Az első árlejtésen Jonascu tanácsos felesége kapta meg a bérletet, valami szabálytalanság volt azonban a dologban, mert az árlejtés ellen fellebbezést adtak be és a temesvári felülvizsgáló bizottság meg is semmisítette a határozatot. Új árlejtést tartottak s ekkor Dancea tanácsos ur lett a szerencsés. Azok a bizonyos szabályta-

lanságok azonban, amelyek nem hagyták nyugodni a polgárokat, most is kísértettek, mert másodszor is fellebbezések történtek. Ezt a második fellebbezést most, ennek a hónapnak hatodikán tárgyalja majd a temesvári felülvizsgáló bizottság. A tanácsos ur azonban, nem tudni miért, nem tartotta szükségesnek megvárni a törvényes döntést. Ő már a temesvári határozat előtt magának érzi a szállodát. Annyira magának érzi, hogy „birtokba vette” s egyéni és hazafias hajlamainak megfelelően, mindjárt ki is kergette belőle a kisebbségi alkalmazottakat.

Bevalljuk, módfelett kíváncsiak vagyunk az eset törvényes folytatására. Vagy talán Dancea ur olyan hatalmas valaki, hogy kész helyzet elé állíthassa a temesvári revíziós bizottságot is?

Hirtelen meghalt az osztrák közbiztonsági iroda vezetője

Wahl Sándor udvari tanácsos, az ausztriai közbiztonsági iroda vezetője hirtelen meghalt. A hirtelen halál sokféle találgatásra ad alkalmat. Állítólag vizsgálata is indult.

VÁSÁROLJON OLCsó FÉNYT!

Mi a méter?

A hosszmerleék egysége.

Mi a watt?

A fényerő egysége.

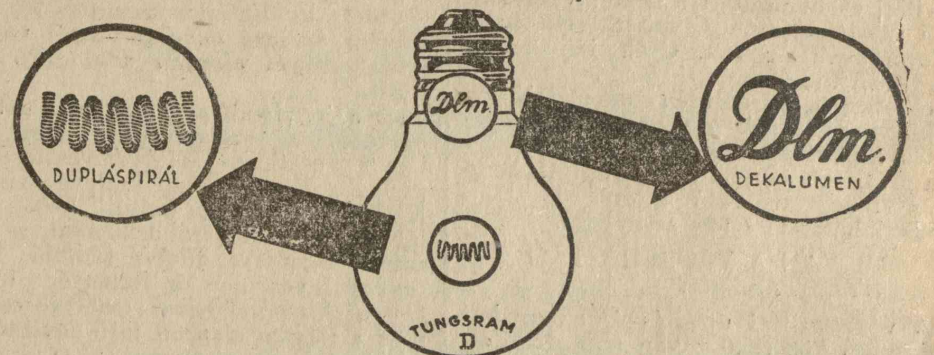
Mi a lumen?

Az áramfogyasztás egysége.

Mi a dekalumen?

A magasabb fényerő egysége.

A VILÁGÍTÁSI TECHNIKA LEGUJABB VIVMÁNYA A.

TUNGSRAM D

DUPLASPIRÁLLÁMPA

DEKALUMENSOROZATBAN VÁLTOZATLAN ÁRAM-FOGYASZTÁS MELLETT 20%-IG TÖBB FÉNYT AD.

A közönség nem köteles a városi járulékot még egyszer megfizetni,

ha az első felsikkasztónak

Kolozsvár, november 3.

Még 1929-ben történt, hogy Nicora Sever, a kolozsvári vízművek pénzbeszedője szabályszerűen lebélyegzett és aláírt nyugtalapot lopott az irodából.

Sorra járta a házakat és ahol tudta, hogy még nem fizettek, ott kiállította a nyugtát. Néhány hónap alatt felmúl-
lió lejt szedett össze.

Cros mérnök, a vízművek igazgatója az egyre szaporodó panaszok alapján leleplezte a nyugtahasznítással valószínűsített vagyont szerző pénzbeszedőt. Az ügy a törvényes eljárás megindításával nem záródott le. A vízművek érthetetlen módon többszöri felszólítás után végrehajtást kért azok ellen, akik sikkasztó pénzbeszedőjének egyszer már megfizették

a vízdíjakat.

A végrehajtások egész sorát vezették. Sokan fizettek másodszor is. Voltak azonban olyanok is, akik nem türték szó nélkül a nyilvánvalóan jogtalan eljárást. Többen beperelték a vízműveket.

A kolozsvári törvényszék negyedik tanácsa pénteken tárgyalta Micu Joan panaszát. A bíróság döntése — elvi jelentőséggel — kimondta, hogy

a fogyasztók nem kötelesek újra megfizetni a már egyszer megfizetett tartozásukat.

Az indoklás kimondja: senki sem köteles tudni, a vízművek szabályszerűen kinevezett és működő pénzbeszedője visszaélést követ el, mikor előírásszerűen kiállított nyugtával átveszi a pénzt.

Borzalmas szerencsétlenség Targul Jiu mellett

Összeomlott és 30 munkással a folyóba zuhant az új hid állványa

Egy munkás vízbe fulladt, 15 súlyos külső és belső sérüléseket szenvedett

Targul-Jiu, november 3.
Borzalmas szerencsétlenség történt ma délelőtt a Zsil folyón átvezető új hid építése közben. A munkások, szokás szerint, már reggel 7 órakor hozzáláttak dolgoikhoz, közöttük mintegy harmincan az állványokon foglalták el munkahelyeiket. Egy ideig zavartalanul folyt a munka.

Kévéssel tíz óra előtt, eddig hivatalosan meg nem állapított okokból fűlést okozó zajjal összeomlottak az állványok, lezuhantak a folyóba és magukkal sodorták mind a harminc munkást.

Társaik, akik a parton dolgoztak, azonnal hozzáláttak a szerencsétlen emberek megmentéséhez. Egy kivételével, a kit végleg elnyelték a folyó hullámai, sikerült is mindannyiukat kivonszolni a partra. Közben telefonon értesítették a targul-jiui ügyészséget és a többi hatóságokat. A rendőri orvos, aki szintén kiszállott, megállapította, hogy

15 munkás súlyos külső és belső sérüléseket szenvedett.

A főügyész a helyszínen letartóztatta a hidépítő vállalkozókat, akik ellen az a gyanú, hogy az állványokat nem megfelelő faanyagból építették fel. A vizsgálat folyik.

Gazdasági körökben gyakorlatilag megvalósíthatatlannak tartják az új kiviteli és behozatali rendszert

A hitelben való árubeszerzés kikapcsolása katasztrófális következményekkel járhat

Allandó módosításnak lesz alávetve az egyes országokból importálható árumennyiség

Bukarest, november 3.
Több mint egy hónapi közelharc, botrány, verekedés, bizonytalanság és gazdasági téltenség után a Monitorul Oficial elsejei számában megjelent az új kiviteli és behozatali rendelet végrehajtási utasítása, amely miatt majdnem kormányválság lett. Csak jellemzésül megemlítjük, hogy október 31-én délután még teljesen bizonytalan volt a végrehajtási utasítás életbeléptetése.

A prognózis inkább affelé hajlott, hogy az új rendszerre való áttérés legalább kétheti halasztást fog szenvedni.

MI VAN A VÉGREHAJTÁSI UTASÍTÁSBAN?

A végrehajtási utasítás és az eredeti dekrétum között alig van lényeges eltérés, úgyhogy a gazdasági élet most még kevésbé érti, hogy miért történtek körülötte azok a nagy összecsapások, a

melyektől csak úgy zengett a kereskedelemügyi minisztérium folyosója. Az egyetlen komoly változtatás, amelyet a Banca Nationala kívánságára hoztak be, arról intézkedik, hogy az importőr köteles a behozatali engedély kiállításától számított 30 napon belül átvenni az exportőrtől vásárolt kiutalólevél alapján neki járó devizát,

mert a jegybank nem tarthatja azt rendelkezésére hosszabb ideig, mert akkor az esetleges árfolyamvesztéseket a Banca Nationalának kellene viselnie. Ha valaki 30 napon belül nem veszi igénybe a neki járó devizákat, a behozatali engedély, illetve kiutaló levele érvényét veszti és az importőr köteles lesz új kiutalást kérni, amelyre csak a napi árfolyam alapján járó devizamennyiséget fogja megkapni.

Egyebekben az új rendszer a következőképpen fog működni:

portra csak akkor, ha azonos értékű behozatali devizaigazolvány van hozzá csatolva.

Ezeket az A és B jelzésű behozatali igazolványokat az importőr kérésére a kontingentálási hivatal szolgáltatja ki, aszerint, hogy a behozandó áru milyen közhasznossági vitalvázással szerepel abban a listában, amelyet külön miniszteri rendelet fog összeállítani a napokban, valószínűleg ugyancsak az UGIR előterjesztésének szellemében. Ha a lista alapján az importőr nem kaphat anynyi értékű A vagy B jelzésű importutalványt, amennyi áru behozatalára elvi engedélye van, a hiányzó összeg erejéig kérheti annak E vagy F jelzésű utalványokkal való kiegészítését akár meglévő exportőrtől aki azonban az utalványok cedálásáról köteles a kontingentálási hivatalt értesíteni.

A kontingentálás alól mentesített árukat külön behozatali engedély nélkül, tehát egyedül az importutalvány alapján lehet behozni.

(E vagy F jelzésű igazolvánnyal), amelyet előre meg kell venni valamely exportőrtől és amelyet ugyancsak a kontingentálási hivatal ad ki. Ha az import devizamegkorlátozásokkal dolgozó ország-

gokból történik, akkor hozzá szükséges devizaigazolvány is csak az illető országból történt exportból eredő devizára szólhat. A kivitt és behozott áruk értékebejelentésének ellenőrzésére több bizottságot létesítenek, amelyekben az illetékes kereskedelmi, vagy ipariügyi felügyelő, illetve kereskedelmi kamarai titkár is részt vesz.

SEMMI JÓT NEM VÁRNAK AZ ÚJ RENDSZERTŐL

Lényegében ez a mechanizmusa az új rendszernek. Amint maga a minisztertanács határozat is bejelenti, az új rendszer állandó ellenőrzésnek, tehát változásoknak lesz alávetve, aszerint, hogy valamely állammal szemben hogyan alakul Románia külkereskedelmi mérlege. Ez a külföldi cégekkel évtizedek óta dolgozó importőrök szempontjából lehetetlen helyzetet fog teremteni, mert megeshet, hogy havonta más és más országból lesz kénytelen, esetleg egyszerűen több országból is beszerezni a szükséges árut.

Az új rendszert úgy importőri, mint exportőri körökben elméleti rendszernek tartják. Elméletben az elgondolás kifogástalan és indokolt, ha a részletekben a kiviteli módok komplikáltak is. De senkinek sem hiszi, hogy a gyakorlatban meg lehessen valósítani, ami a rendelet akar, hogy Romániának mindenkor 40 százalékos kiviteli többlet legyen a behozatal értékével szemben.

Az egyes államokkal állandó viták lesznek a statisztikák miatt, amelyek eddig is lehetetlen eltéréseket mutattak, ezennél pedig még megközelítően sem fognak egyezni.

Maguk az érdekelt export- és importcégek is lehetetlennek tartják, hogy a kereskedelmi életből mesterségesen ki lehessen kapcsolni a legfontosabb áru forgalmi tényezőt, a hitelt.

Bányai Ernő

Rangsorozatba osztják a behozható árukat

Az első kategóriába osztott áruk, vagyis a petróleum, fa és gabona kivitele csakis szabad devizák ellenében történhet meg, vagyis a korlátozott deviza gazdálkodással bíró államokba nem lehet ezeket az árukat kivinni, ha a román exportőr nem kaphatja meg és nem rendelkezhet a devizákkal. Az ilyen devizák igénybevétele a kereskedelmi minisztérium ugynevezett A és B igazolványokat fog kibocsátani, amelyek alapján a mindenkor devizakészlet arányában és a behozandó áruk hasznossági szempontból való osztályozása szerint hivatalos árfolyamon fogják az importőrök megkapni a Banca Nationalától. Erre vonatkozólag az új minisz-

tertanács jegyzőkönyv azt a magyarázatot tartalmazza, hogy

a Banca Nationala által vissztartandó 40 százalékos nem esetről-esetre kerül alkalmazásra, hanem az egész román export után lesz kalkulálva, vagyis a minisztérium és a Banca Nationala fogja esetenként megállapítani, hogy egyes országokba történő exportnál nagyobb, másoknál kisebb kvótát tartanak vissza a devizákból.

Az új rezsim alapján megkötendő kereskedelmi és fizetési egyezményeknél azonban a kormány eltekinthet ezekről az elvektől a szerinte szükségesnek talált mértékben.

Különböző igazolványok légiója

Bármilyen áru kivitelénél az exportőr köteles a vámnyilatkozaton kívül betérjeszteni az eddig is használatban volt A, B és C formulárákat, amelyekkel a devizákat a jegybankra engedményezi, valamint a hajólevél, vagy fuvarlevél másolatát, amelyen a Banca Nationala igazolja, hogy az eredeti reá cedáltak. A vámdéklaráció elintézése után az illetékes vámhivatal kibocsáthatja a külföldön való fizetésre jogosító és a behozatalra jogosító igazolványokat.

Az első kategóriába tartozó áruk, vagyis petróleum, fa és gabona kivitelénél levonásba hozza a kivitt áru értékéből a Banca Nationala által meghatározott százalékokat, a fennmaradó összegre pedig A-, vagy B-úrlapot kiállítja a behozatali utalványt,

aszerint, hogy az export korlátozott, vagy szabad devizagazdálkodással bíró országba történik. Ezeket az igazolványokat a Banca Nationala ellenőrző szelvényeivel ellátva, kimutatás kíséretében naponta be kell küldeni a jegyintézetbe, míg a kimutatás másolatát a vámhivatal ugyanakkor beküldi a külkereskedelmi igazgatóságnak is. Az importigazolványokat a Banca Nationala a mindenkor devizainkasszó arányában láttamozza és hivatalból átteszi a külkereskedelmi igazgatósághoz (kontingentálási hivatalhoz), amely szétosztja az importőrök között.

Minden más áru exportálásánál a vámhivatalok előbb levonják a kivitt áru értékéből a kereskedelemügyi minisztérium és a Banca Nationala által közösen megállapított százalékokat és annak összegéig külföldön való fizetésre jogosító igazolványokat állít ki C és D úrlapokon, aszerint, hogy a kivitel olyan országba történik-e, amely szerepel, vagy nem szerepel a korlátozott deviza-rendszerű országok listájában.

Az ezután fennmaradó összeg erejéig a vámhivatal E, vagy F jelzésű úrlapokat bocsát ki behozatali célokra. Ezeket az igazolványokat is naponta beküldik a Banca Nationalához, amely a hozzá befolyó devizák arányá-

ban a C és D jelzésű kiutalóleveleket november elseje előtt behozott áruk fizetésére, az E F jelzésű utalványokat pedig új áru behozatalára fogja engedélyezni az exportőr rendelkezése szerinti cégeknek.

Ezt a négyféle igazolványt is a kontingentálási hivatal adja ki a feleknek. A kiutalások alapján a Banca Nationala hivatalos árfolyamon szolgáltatja ki a devizákat, mint ahogy az exportokból eredő mindenféle deviza is hivatalos árfolyamon folyik be a jegybankhoz. Az exportőrnek tehát, aki nem petróleumot, fát, vagy gabonát vitt ki, módja van arra, hogy csak annak a cégnek adja el a C, D, E és F formulákon kiutalásra kerülő devizáit, amelyek megállapodás szerinti felárat hajlandók fizetni az utalványok átengedése.

KIBŐVÍTİK A KONTINGENTÁLT CIKKEK LISTÁJÁT

A devizaengedély beszerzése után az importőr külön engedélyt kell kérjen az áruk behozatalára. Ebben a vonatkozásban fontos ujtítás az, hogy számos cikket bevonnak a kontingentált áruk listájába.

Miután az új külkereskedelmi rendszer az importra vonatkozólag csak november 15-én lép életbe,

a november 15 és december 31 közötti időre úgy fogják megállapítani minden importőrrel a behozható áruk értékét, még pedig lejben, hogy alapul veszik az 1933 utolsó negyedévére engedélyezett importot és annak 30 százaléka adnak ki behozatali engedélyt.

A még csak most kontingentálás alá kerülő áruknál a tavalyi utolsó évnegyedben ténylegesen behozott és vámdéklarációval igazolt mennyiség alapján állapítják meg a még hátralevő 6 hét alatt importálható árumennyiséget. Az így megállapított árumennyiség behozatalára a kontingentálási hivatal 3 hónapig érvényes engedélyeket ad ki, mint eddig. De

a behozatali engedély nem jogosít im-

Igazgathat-e 14 különféle városi közüzemet egyetlen kinevezett igazgató?

A temesvári felülvizsgáló bizottság elé került a nagyváradi városi tanács „központosító” határozata

Nagyvárad, november 3.

A nagyváradi városi tanács annak idején elhatározta, hogy „központosító” tevékenységbe fog s egyékes vezetés alá helyezi az összes városi közüzemeket, számszerint 14-et. A határozat gyakorlati kivitelét úgy képzelte el, hogy a szaknácósok elmozdításával egy közös igazgatót nevez ki, aki aztán csak a polgármesternek, helyesebben a városi tanácsnak tartozik felelősséggel, egyébként pedig a legjobb belátása és tudása szerint intézi a közüzemek ügyét és irányítja működésüket.

Ez az erősen a mai világszellem hatása alatt született tanács határozat nem nyerte meg sem a polgárság, sem a szakörök tetszését. Nem látszott sem okosnak, sem hasznosnak, hogy a 14 különféle üzem igazgatása egy ember kezébe

kerüljön, aki egyik, vagy másik üzemben szerepelhet szakértőként, mind a 14 üzemben azonban nem. Éppen ezért a Kereskedelmi Csarnok, az Ipartestület, néhány gazdasági egyesület és több városi üzemi szaktanácsos megfellebbezte a határozatot a temesvári felülvizsgáló bizottsághoz. A tárgyalás pénteken délután volt meg Temesváron. A város Prodan dr. városi főügyész, a fellebbezőket Czeglédy Andor dr. ügyvéd képviselte. A bizottság letárgyalta a kérdést, a határozat kihirdetését azonban szerdára halasztotta el.

A fellebbezők között erős az a hit, hogy a felülvizsgáló-bizottság megsemmisíti a tanács határozatát, amelyet csak a takarékpénztári szempont igazol valamilyenre, egyébként azonban végrehajtása tarthatatlan helyzetet teremtene a városi közüzemeknél.

Ismert kolozsvári orvos leánya a hadbíróóság előtt 16 ifjúkommunista vádlott között

Kolozsvár, november 3.

A kolozsvári hadbíróóság előtt pénteken kezdődött meg tizenhat részben marosvásárhelyi, részben kolozsvári ifjúkommunista perének tárgyalása, akiket augusztus elseje körüli napokban tartóztattak le.

A vádirat három csoportra osztja a vádlottakat, Leitner Nusit, dr. Leitner Fülöp kolozsvári orvos leányát, Szabó Zoltán kereskedelmi iskolai tanulót, Semlyén Zsuzsa ismert kolozsvári úri-leányt, Marton Licit agitációs munkával, Badó Károlyt, Schweller Györgyöt és vadházastársát, Demén Rózsát kommunista röpiratok gyártásával, Reimann Izidort és nejét, Nagy Lajost és nejét, dr. Salamon Ernő orvost röpcédulák rejtegetésével, valamint titkos gyűlések rendezésével, végül Oprea Józsefet röpcédulaosztogatással vádolják.

A vádat Negulescu őrnagy-ügyész képviseli, a védelmet dr. Meier Titusz, dr. Mircea Georgescu, dr. Popov Adonis, dr. Boeru Octav, dr. Moldovan Valer, dr. Far-

kas Imre és dr. Törökfalvi József látják el.

A vád tanui a hatósági közegek, a védelem 32 tanut vonultatott fel.

Benedek vádlott kihallgatásával kezdődött meg a tárgyalás. Azt vallja, hogy az ifjúmunkások szervezetének tartományi titkára volt. Szülei a háború áldozatai. Nyomorban nőtt fel. Emberibb életet akart magának, de nem tudott elhelyezkedni. 1933-ban a szociáldemokrata pártba lépett, de ott nem találta helyét és csatlakozott a kommunista mozgalomhoz, mert jobb fizetést remélt. Szabó is hasonló értelemben beszélt. Demén Róza kijelenti, hogy vadházastársának segített a röpcédulák készítésénél, majd derült-ség közben mondja:

— Nem tudom, hogyan kerültem az ifjú kommunisták közé, mikor negyven éves vagyok.

Semlyén Zsuzsa tagadja a vádat. A tárgyalást folytatják

Megbukott a jugoszláv igazságügyminiszter

Ellenezte a régens tanácsból javasolt közkegyelmet s azért kellett távoznia

Belgrád, november 3.

Az Uzonovics-kormány csütörtökön este minisztertanácsot tartott, amelyen nagy meglepetésre elfogadták Maximovics igazságügyminiszter lemondását. A megüresedett tisztséget ideiglenesen Loics földművelésügyi miniszter vette át.

Maximovics távozása nemcsak Jugoszláviában, hanem a külföldön is nagy meglepetést keltett. A volt igazságügyminiszter az erős kéz és a megtorlás po-

litikájának a híve volt s így menesztése arra enged következtetni, hogy Jugoszláviában talán mégis enyhül a helyzet. A Daily Telegraph értesülése szerint Maximovics lemondását a közte és a régens tanács között keletkezett nézeteltérés okozta. Az igazságügyminiszter élesen állást foglalt Pál régensherceg közkegyelmi javaslatára, sőt annyira ment, hogy annak végrehajtását megtagadta, helyesebben állandóan elamerikázta.

Kincses Kolozsvár árveréstől fél

Sohasem volt Kolozsvár város pénzügyi helyzete olyan szomorú, mint most

Kolozsvár, november 3.

Kolozsvár, az egykori kincses város, kétségbeesetten vergődik a súlyos adósságok fenyegető gyűrűjében. Az előző városi tanács „városfejlesztési célokra” öt évi visszafizetésre, nyolc százalékos kamattal, harmincmillió lejes kölcsönt vett fel. Az egyéb adósságokon kívül elsősorban ezt nyögi ma Kolozsvár és ezért lebeg az elárverezés állandó veszélye a város rendkívül értékes ingatlanai fölött.

A város vezetői kétségbeesetten igyekeznek szabadulni ettől az adósságtól. Megbízta Ghircioas pénzügyi tanácsost, az Albina bank igazgatóját, hogy a Creditul Agricolal folytasson tárgyalást törlesztési kölcsön érdekében.

Ujabb kölcsönrel akarnak szabadulni

tehát a réginek legalább egy részétől, hogy így hársák el a minden pillanattal fenyegető teljes pénzügyi összeomlást.

A kölcsöntárgyalásokra azonban a lehető legkedvezőtlenebb hatással lehet a város számvetésének jelentése, amely arról számol be, hogy

a költségvetés az első félévre 152 millió lej bevételre irányzott elő és ebből Kolozsvár város pénztárába mindössze 31 millió lej folyt be, tehát mindössze 20,33 százalék.

A legoptimistább számítás szerint is év végéig több mint 70 millió lej bevétele nem lesz a városnak.

Kolozsvár pénzügyi helyzete talán soha nem volt olyan kilátástalan, mint most.

Ismét kommunista összeesküvést lepleztek le Budapesten

Az egyik letartóztatott kiugrott a rendőrségi ablakból és meghalt

Budapest, november 3.

A budapesti rendőrfőkapitányság politikai osztálya bizalmas értesülések alapján megtudta, hogy három kommunista agitátor érkezett át a határon azzal a megbízatással, hogy nagyarányú kommunista puccsot készítsenek elő.

A detektívek megállapították, hogy a három megbízott Müller Jakab, Stein Lajos és Horváth Lajos álneven költözött Budapestre s szállásukon több olyan egyén is megfordul, akiket a rendőrség kommunista agitáció miatt már régóta szemmel tart. Szerdán este aztán a rendőrség rajtaütésszerűen lepte meg a megfigyelés alatt álló embereket és mind a három moszkvai kiküldöttet letartóztatta.

Az újjlenyomatok alapján megállapították, hogy Müller igazi neve Horváth

Imre, akit 10 éves fegyházbüntetéssel cseréltek ki egy oroszországi fogollyal, Steint valójában Stréger Lajosnak hívják s foglalkozása bádigos volt. Horváth igazi neve Hoffmann Ottó, akit 1931-ben izgatás miatt 5 havi fegyházbüntetéssel sújtottak.

Amikor a rendőrfőkapitányságon a foglyok kihallgatása megkezdődött, az éppen soron levő Hoffmann felhasználta Hain detektívfelügyelő pillanatnyi elmélyedését az iratok tanulmányozása közben és az ablakon át kivette magát. Súlyos zúzódásaiba néhány óra múlva belehalt.

A politikai osztály detektívjei egyébként még 11 embert vettek őrizetbe, de nevüket még nem adják ki a nyilvánosságnak.

Tökéletesedik a képtáviró

Képsorozat és szöveg egyszerre továbbítható az események színhelyéről

London, november 3.

Ma már közhely az a megállapítás, hogy a távolságok megszűntek. Vasút, automobil, repülőgép érdeme ez, de különösen áll a drótnélküli táviróra. Most újabbnál újabb találmányok igyekeznek a képek továbbításának módjait is tökéletesíteni.

Igen érdekes kísérlet történt a napokban London és Melbourne között. Mintegy 18 ezer kilométer tesz ki a távolság a két város között. Egy repülőgép megérkezését táviratozta meg a fényképezőgéppel ellátott riporter és néhány perccel a távirat megérkezése után már a képet is ott volt Londonban. A lap rögtön kiadta a képet, hogy még aznap kiadásában nemcsak a beszámolót, hanem a repülőgép megérkezésének körülményeit több fényképben is hozhatta.

Nincs messze az az idő, amikor a szó és a fénykép egyszerre repülnek el a

történetek színhelyéről és az újságok is a kettőt egyszerre ugyanannyi idő alatt dolgozhatják fel. Nem lesz másra szükség, mint arra, hogy a jótollu riporter jegyzőkönyvén kívül egy fényképezőgépet és egy kis bőröndöt vigyen magával, amelyben képtovábbító-gép van. Mikor bemegy a táviróhivatalba, hogy jelentést leadja, a helyszínen felvett fényképeket behelyezi a továbbító-gépbe, melyet a postahivatal pillanatok alatt hozzákapszól a táviródróthoz.

Igy a szöveg megfelelő helyére illesztve megérkezik a lap szerkesztőségébe a helyszíni felvétel is.

A többi már technikai kérdés. Amíg a szerkesztő megírja a cikket, azalatt elkészül a műteremben a klisé. Az újság tehát már egy órával az esemény megtörténte után nemcsak írásban, hanem képsorozatban is beszámolót adhat.

MESTERMŰ

valósult meg az illatszerészet művészetében a

RIVAL de RAVEL

kölnivizzel,

amely Dumas testőrzei módjára felveszi a versenyt a kor összes hőseivel és így felülmulja a világ leghíresebb kölnivizeit.

Rival de Ravel kölnivíz

— természetes tömény kivonat alappal
— az elegáns világ által elfogadott kölnivíz.

Különlegességek:

BOLERO
BRISÉ FLEURIE
FLEURS DE MAI
MATIN BLEU
CHOUKY
ORIGINAL

RIVAL Ravel

RAVEL București, Str. Romulus 60r

Felmentette a bíróság a halálos kimenetelű magzatelhajtással vádolt szatmári orvost

Az ügyész súlyos büntetést kért, a bíróság azonban a védő indoklását fogadta el

Szatmár, november 3.

A szatmári törvényszék négy napos tárgyalás után felmentő ítéletet hozott Vilkovics Béla dr. halálos magzatelhajtása perében. A nagyszámú beidézett tanúk és az orvosszakértő kihallgatása után az a benyomás vált uralkodóvá, hogy a magzatelhajtás áldozata súlyos beteg volt s ez a betegség nemcsak szükségessé tette az orvosi beavatkozást, hanem kétségesé tette annak a sikerét is.

A vád és a védelem utolsó összecsapására pénteken délelőtt került sor. A vádat Vasvári Sándor vezetőügyész képviselte, a védelmet Demian Titus dr. ügyvéd látta el. Az ügyész szerint a bíróságnak föltétlenül súlyos ítéletet kell hoznia, mert az orvostársadalomnak is érdeke, hogy megtisztuljon az olyan lelkiismeretlen emberektől, akik könnyelműen magzatokat öldöksnek és anyák életét veszélyeztetik. Szerinte a vád beigazolást nyert: Gyimes Dezső szállító felelőse Vilkovics dr. magzatelhajtási beavatkozása következtében fellépett általános vérmérgezés miatt halt meg.

Demian Titus ügyvéd abból a gondolatból indult ki, hogy Vilkovics személyében az egész orvosi társadalom túl a vádlottak padján. Szerinte éppen ez az a szempont, amely követeli a bíróság felmentő ítéletét. A vádlott elmarasztalása az orvostársadalom elmarasztalását jelentené, ez pedig megingatná a betegeknek az orvosokba vetett hitét, de megingatná az orvosok annyira szükséges önbizalmát is. Szerinte a tanúk minden kétséget kizáróan igazolták, hogy a vádlott úgy

emberi, mint orvosi szempontból megte mindent, ami hatalmában volt s a szerencsétlen haláleset miatt semmiféle erkölcsi és más felelősség nem terhelheti. Meg akart menteni egy asszonyt s nem rajta mult, hogy a természet erősebbnek bizonyult az orvosi tudománynál.

A bíróság hosszas tanácskozás után hozta meg a döntést. Felmentette a vádlottat úgy a magzatelhajtás, mint a gondatlanságból okozott emberölés vádjától.

— Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, a has állandó puffadtsága és a rekeszizom gyakori feltelődése, hát- és derékfájás ellen a természetadta „Ferenc József” keserűviz, kisebb adagokban elosztva, naponta többször bevéve, hathatós segítséget nyújt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a Ferenc József víz alhási megbetegedések eseteiben — túltáplált, vérbő egyéneknek is — gyorsan, biztosan és mindig enyhén hat.

Jelentkezik a tél!

Berlin, november 3.

Halottak napjára virradólag Bajorországban 10 centiméteres hó esett, Berlinben egész éjszaka havazott.

Stockholmi jelentés szerint Északsvédországban erős hóviharral köszöntött be a tél. A hóvihar hatalmas károkat okozott, néhol a vasuti forgalmat is megakasztotta. Egy komp és egy csónak elsüllyedt a tengeren.

HIREK

„Kiméljen meg a nászajándéktól!”

✱

A legkérdesebb, legmeghatóbb, legbecesebb régi szokásnak is van egy nagy hibája: az, hogy régi. A szokás éppen azért szokás, mert kialakult, megcsontosodott és állandó formát öltött valami, amely nem vesz tudomást az idők változásáról. Dublini jelentés szerint egy Miss Barbour nevű hölgy és egy Mister Kenneth nevű ur, akik mostanában szándékoznak házasságra lépni, valamennyi ismerősükhöz és rokonukhoz körlevelet intéztek, amelyben arra kéri az illetőket, kiméljék meg őket a nászajándéktól. A körlevél bombaként hatott az ír közvéleményben, miután Írországból ugyszólván kötelező az ifjú pároknak ajándékkal való elhalmozása. A fiatal jegyespárt viszont éppen ez a körülmény készítette a forradalmi tartalmu körlevél megírására. A nászajándék ugyanis, mint olyan, palóssággal csapást jelent az ifjú házasságra, mert nászajándékul majdnem kizárólag lámpaernyőt és teás készletet kapnak. Már most vagy fölbitetik a padlásra azt a rengeteg lámpaernyőt, csészét és lábtörölőt, amelyet nászajándékul kapnak, vagy elindulnak és hónapokig járják az üzleteket, amíg ezeket a holmikat kicserélik más tárgyakra.

Az angol lapokban napok óta folyik a harc a fiatal jegyespár körlevele körül. Egyesek szerint nászajándékot könnyelműség visszautasítani, mert még egy portörő rongy is többet ér a semminél, mások szerint a nászajándékozás szokását a kor követelményeihez kell hangolni, vagy is magyarul: meg kell reformálni, mert kétszáz darab lámpaernyővel, ugyanannyi lábtörölővel a legelszántabb házaspár sem tud mit kezdeni.

Nem ismerjük az ír családi élet legbensőbb viszonyait, a magunk részéről azonban föltétlenül igazat adunk a szóbanforgó jegyespárnak. Előre az életben más szórakozás és szükség is van, mintha az ember egész nap a lámpát égesse, vagy reggeltől estig folyton teázzék, mert véltlenül teli van a lakása lámpaernyővel meg csészével. Ha már nászajándék, okozzon örömet és legyen hasznos. Kevés fáradsággal minden esetben kipuhathatja az ember, hogy mire volna szüksége a házasulandó fiataloknak. Aki pedig meglepetésre készül, az eszeljen ki valami rendkívülit. Lábtörő helyett például hiánytalanul megfelel egy 4x5 méteres perzsaszőnyeg, lámpaernyő helyett egy egyszerű ötven fontos csillár, teás készlet helyett egy 24 személyes teljes ezüst szerelv. Nálunk, magyaroknál, az egyszerű nép körében tartják meg az ősi szokást, hogy bankópénzt adnak a menyasszony tancért. Semmi sértő nincs benne, nem megy sem az izlés, sem az előkelőség ropására, ha például a rokonok a következő tartamu levelet küldik az ifjú párnak: „Kedves Clarence és Johnny! Küldjük legforróbb szerencsekeverőnkünket és néhány szükséges apróságot egy százfatos csekket. Milliós csók: Czinthia néni és Edgar bácsi.”

Mennyivel szolidabb, szebb ajándék például tollseprő helyett egy poriszűrőgép, személtápat helyett teljes konyhaberendezés, olajnyomat helyett egy igazi Rubens, a bizonytalanul jellegű ajándéktárgyak helyett pedig egy valódi kék róka és egy kedves szobrocska helyett telek könyvi kiconat egy hatszobás, kertes, délfelkésű, szerény kis villácskával.

Illik gondolni az esküvő mellett a lakodalomra is. Erre pedig nagyon is elkel néhány hordó tokaji, egy egész hasított jorksiri és egy falkára való dión hizott fehér pulyka.

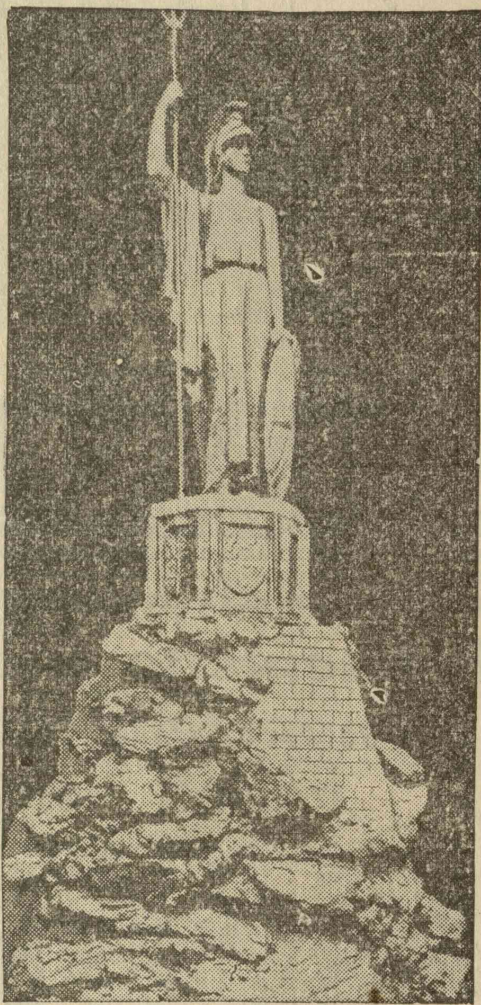
Az angol lapokban ebben a pillanatban még dúl a vita a nászajándékozás kérdésének megreformálásával. Bárholyan végződjék is az elvi harc, a lábtörőgyékényekből, a papír lámpaernyőkből, a díványpárnákból — elég volt.

A szeretve tisztelt rokonság és mélyen tisztelt baráti koszu sűrűsége tüzzel ki a forradalom lobogóját: éljen a százfatos csekk, le a két, sillinges hálópapucs-sall!

(6)

Emlékeznek még Jimmy Walkerre? A prosperityben Newyork polgármestere volt és vicces cselekedeteivel tele volt a világ. Jimmy így és Jimmy úgy! — jelentették minden nap az újságok. — Jimmy ma ilyen parádét rendezett, Jimmy ma ebben és abban a night-clubban táncolt reggelig, hivatalos küldöttséget fogadott ott és prohibíció ide, prohibíció oda — akkor még ez járt! — leitatja az egész küldöttséget. Ilyen fiú volt Jimmy. A City Hall (városháza) Newyork legdivatosabb mulatóhelye volt, Jimmy nem nézett egy-két 10 ezer dollárra és nála kereshelet boldog, boldogtalan. Könnyű volt Jimynek. Newyork akkor élte aranykorát, éjjel a páros utcáira kitétt szemetesládákban a nagy hotelek, vendéglők előtt olyan tömeg roastbeef hevert, hogy egy európai nagyváros minden éhezője jóllakhatott volna belőle, — a túltáplált newyorki csak éppen hogy csipegetett és otthagya. A tőzsde ontotta a pénzt, mindenki betegre nyerte magát — és Jimmy az aranyesőben élte a világát. De egy szép reggelen Jimmy arra ébredt, hogy valami rothad Dániában, amint ezt Hamletben mondják. A prosperity-ből depression lett, kezdtek spórolni a kidobott roastbeefekkel, élére állították a dollárt, kezdtek utánanézni az egy-két százazreknek. Jimmy gondolt egyet és európai körutra indult. Berlinből Biaritzig végigtáncolta szegény kontinentünket, közben Budapestre is leruccant három-négy Tammany cimborájával, majd megint Párisba utazott és ott érte a kellemetlen hír, hogy odahaza kiemelték a polgármesteri székből bizonyos milliós apróságok miatt. Vizsgálatot is indítottak ellene. De a nagy nevelő ezen is nevelt. Oly sok urat hagyott magakörül élni és boldogulni, hogy a vizsgálat eredmény nélkül ért véget és Jimmy a Riviéráról hazamehetett. De egy más Amerika fogadta, mint amelyet ő otthagya. Az utcákon kenyérért sorálltak az emberek, tizenkétféle munkanélküli fenyegette az amerikai híres optimizmust, nehéz lett odaát is az élet, aminek legmeggyőzőbb bizonyítéka, hogy Jimmy is dolgozni akar. Azzal próbálkozik, amit tud, amiből eddig is élt. Színész lesz. Eddig is az volt, a köz költségén, játszott, de most, hogy fordult a szerencse, az amatőrökből hivatásos lett. Vagy előbb volt hivatásos színész és most válik műkedvelővé? Az effajta közéleti embereknél ezt sose lehet tudni!

HABORUS KULTUSZ

A francia állam Anglia iránti hálája jeleként szobrot állít Calaisban, ott, ahol az angol segítő-csapatok a világháború alatt partra szállottak.

— Felsővisói hírek. Tudósítónk jelent: Azon miniszeri rendelet alapján, mely szerint 1923. december hó 31-ig a hátralékos megyei és községi adókat közmunkával lehet kiegyenlíteni, az egész megyében nagyszabású utjavítási munkálat indult meg. A legnagyobb munkálatok Felsővisón folynak, ahol az adóhátralék körülbelül kétféle millió lejt tesz ki. — Az ideiglenes bizottság elhatározta, hogy a már megírt terv szerint végzi az utjavítási munkálatokat. Elsősorban a piactér és a forgalmasabb utcák rendbehozásán dolgoznak. Terv szerint a piactéren gyönyörű park épül. A munkálatok Mihálka György állami utmester felügyelete mellett folynak. — Több havasmezői gazdálkodó, akik a felsővisói határban laknak, feljelentést tettek, hogy ismeretlen tettesek általánosan lopkodják az állatállományukat. A csendőrség megindította a nyomozást, amely eredménnyel is járt. Letartóztatták Andrák György felsővisói és Juszko Mihai középvisei parasztokat, akiknél lopott juhokat találtak. Andrák György éjjel a csendőrségről megszökött és a mai napig sem tudták nyomára akadni. Társát átadták a szigetű ügyésznek.

— Okiratot hamisított, hogy a bélyegpénzt megtarthassa. Szatmárról jelentik: A szatmári törvényszék ma délelőtt megtartott főtárgyalásán közokirathamisítás büntette miatt nyolchónapi fogságra ítélte Szatmári Lóránd volt ügyvédi írnokot.

— Dési hírek. Tudósítónk jelent: Szamosmegye időközi tanácsa, Oltean megyefőnök elnöksége alatt közgyűlést tartott. A közgyűlésen megyefelújítási tervek kerültek megvitatás alá. — Dési város vezetősége elhatározta, hogy tovább folytatja az utcák javítását. Ez alkalommal a külvárosi utcákra is sor kerül. Mivel az idevonatkozó alapok kimerültek, a város a vágóhid költségvetéséből veszi kölcsön a szükséges összeget.

(*) Orvosi körökből. Dr Bentia v. kórházi orvos külföldi utjáról visszatért és újból rendel belső, bőr, nemi- és női betegeknek, Brassó, Mester-u. 11 sz. alatt 11—1 és 3—4-ig. Tel. 832.

— Tiltott műtétért letartóztatták. Szatmárról jelentik: A szatmári rendőrség pénteken letartóztatta Juhász Károlyné bábasszonyt, akiről bebizonyosodott, hogy ő követte el a haláltközvetítő műtétet Szőke Pirocska cselédleányon, akinek haláláról néhány nappal ezelőtt számoltunk be. A bábasszony mindent bevallott. Vele együtt letartóztatták Hajdu Berta cselédleányt is, aki Szőke Pirocskát, a bábasszonyhoz kísérte.

(*) Ischiás és derékfájás (Hexenschuss, Lumbago) megelőzése és gyógyítása. Irta dr Engländer Árpád szakorvos. Ischiás és derékfájásos betegek igen nagy számával találkozunk állandóan a különböző fürdőhelyeken, akik betegségük okai, kimenetele és gyógyítása kérdésében a legkevésbé sincsenek tájékozva, sőt a legtöbb esetben tévhitekhez ragaszkodnak. Ily meggyökeresedett tévhit az a nézet, mely a nők derékfájását a női megbetegedésekre vezetik vissza. Az ischiás- és derékfájás-megbetegedések nélkülözhetetlen tudnivalóit, illetve az ezek elkerülésének értékes tanácsait találjuk meg dr Engländer Árpád szakorvos „A reumás betegségek házi kezelése” c. ismert szerzőjének új könyvében. A mű főbb fejezeteinek címei: Mi az ischiás. Az ischiás keletkezésének okai. Tünetei és lefolyása. Az ischiás kezelése. Mi a derékfájás. A reumás derékfájás. A nők derékfájása. A derékfájás kezelése és gyógyítása. Engländer dr új könyve valóban hűzágypótló a nagyközönség számára szánt felvilágosító orvosi művek irodalmában. Izléses és szép kiállításban jelent meg. Ára 54 Lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályánál.

(*) Köszönetnyilvánítás. Özevgy Bekő Ferencné hálás köszönetét fejezi ki szeretett férje mozdonyvezető kartársainak s mindazoknak, kik a temetésen megjelentek, ravatalára koszorút helyeztek és részvétkifejezésükkel fájdalmát enyhíteni igyekeztek.

— A detektívek közül a halálba menekült cseléd holttestét kifogták a Bégából. Temesvárról jelentik: Néhány nappal ezelőtt történt, mint a B. L. is beszámolt róla: Trutza Mária cselédleányt a detektívek azzal a váddal, hogy gazdájától, Gerenday dokortól különböző holmikat lopott, a rendőrségre akarták kísérni. A cselédleány utközben könyörgött a detektíveknek, hogy engedjék szabadon, mert szegényét nem tudja elviselni. A Béga hídjánál kiszabadította magát örei közül és elszánt lendülettel a hid korlátján át a folyóba vetette magát. Holttestét most halászták ki a Bégából.

— A „Nemibetegségek és a Házasság”, népszerű orvosi közlemény. Megrendelhető a szerzőnél: Dr. Gergely József bőrgyógyásznál, Targu-Mures, Calarasilor 14. Ára 15 Lei.

ABLAK

Az összes borotvapengők között

legjobb minőségű az

ENERGIE BOROTVAPENGŐ

Kapható mindenütt

EGYEDÁRUSÍTÓ:

E. MALAMUD Bukarest, Str. Udricani 12

Meghalt a rendőr a posztján

Kolozsvár, november 3.

A pénzügyigazgatóság épülete előtt szolgálatot teljesítő Neamtu Péter közrendőr csütörtökön a késő esti órákban örhelyén összeesett és mire a mentők megérkeztek, meghalt.

A hirtelen haláleset nagy riadalmat keltett, mert a hirtelen támadt csődületben többen állították, hogy

a rendőr egy részeg csavargót akart becsikálni, aki biciklijával szíven szúrta. A mentők megállapították, hogy szd sincs gyilkos merényletről. A szerencsétlen rendőrt kötelességének teljesítése közben szívszélhűdés ölte meg.

— Epe- és májbetegségeknek, elsősorban epehólyagkatarrus, epeköképződés és sárgaság eseteiben a mindig enyhe hatású természetes „Ferenc József” keserűvíz a hasi szervek funkcióit élénkebb tevékenységre serkenti.

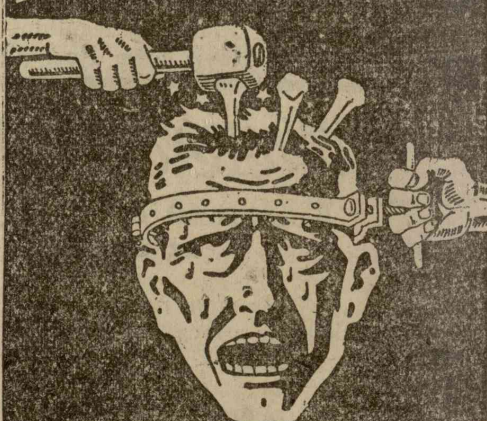
Kis Gazdasági Hírek

A „Gazdák-Biztosító” tavaly óta már két palotát vásárolt. Csak a múlt évben szerezte meg Temesváron az „Aranyasarvas” palotát s e napokban Nagyvárad főterén újból vásárolt emeletes ingatlant, melyre értesülés szerint tavasszal még két emeletet húzat. Ugy látszik, hogy a „Donau-Magdeburger” konszernnel való szoros kapcsolat is kedvezően befolyásolja a „Gazdák” fejlődését.

TARTOTT IRÁNYZAT A TEMESVÁRI TERMÉNYTÖZSDÉN

Buza 78—77 kilogrammos: 390—400, Ujtengeri: 150, őrlőképes tengeri 160, száritott tengeri 210, zab 260, árpa 300, hermag 25—26, lucerna 38, tökmag 430—460, napraforgómag 260—270.

NEURALGINE

JURIST

FELÜLMULHATATLAN GYÓGSZER FEJFAJÁS HÜLES MIGRÉN REUMÁS FÁJDALMAK ELLEN

KAPHATÓ MINDEN GYÓGSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

ROMÁN KIRALYI PÉNZÜGYMINISZTERIUM

Az 1934 évi. 4 és fél százalékos Országfejlesztési Kölcsön

KIBOCSÁTÁSI PROSPEKTUSA

A kölcsön célja. A Monitorul Oficial 1934 évi július 10-iki 156. számában kihirdetett törvény és az 1934 évi 2084 sz. október 6-án kelt Minisztertanácsi Napló a Pénzügyminisztériumot felhatalmazza, hogy „1934 évi 4 1/2 %-os Országfejlesztési Kölcsön” elnevezéssel nyilvános aláírás útján kölcsönkibocsátást eszközöljön.

A kölcsön rendeltetése, hogy fedezze a nemzetvédelem, a nemzetművelődés, a földmívelés, utépítési és javítási, valamint más mulhatatlanul szükséges közmunkák beruházási költségeit.

A kölcsönkibocsátás feltételei:

1. **Kötvények. Címletek.** A Pénzügyminisztérium benyújtó szülő kötvényeket bocsát ki „1934 évi 4 1/2 %-os kötvényeket” „Országfejlesztési Kölcsön” elnevezés alatt, amelynek nagyságát a jegyzések befejezéséig tényleg kifizetett kötvények végösszege adja.

Az új kötvények 1000 lej névértékű 1, 2, 5, 10 és 20-as címletekben, tehát mint 1000 lej, 2000 lej, 5000 lej, 10.000 lej és 20.000 lej névértékű címletek kerülnek kibocsátásra.

Minden kötvénynek sorszáma lesz, a két kötvényű címleten két, az öt kötvényű címleten öt, egymást követő sor-szám szerepel és így tovább.

2. **Kamatozás. Szelvénnyek.** A bemutatóra szülő kötvények évi 4 1/2 %-os kamatozásuk 1934 december 1-től kezdődőleg azok amortizálásáig. Az évi kamat fele június 1-én, másik fele december 1-én kerül kifizetésre, az első kamatfizetés 1935 június 1-én történik.

A kötvényeken 40 darab szelvénnyel lesz, az első negyven félévi kamatfizetés felhasználására, továbbá egy utalvány (talon), amelynek ellenében az első 40 szelvénnyel kifizetése után új szelvénnyel szolgáltatnak ki.

Az esedékes szelvénnyeket névértékben, készpénz gyanánt fogadják el az összes állami intézmények.

3. **Amortizáció.** A kötvények legkésőbb 40 év alatt amortizáltak az 1935 évtől kezdődő, negyedévenkénti sorshuzások útján. A június 1-én beváltandó kötvények sorsolását minden év február 1-én és május 1-én, a december 1-én beváltandó kötvények kisorsolását minden év augusztus 1-én, november 1-én ejtik meg.

4. **A kötvények visszaváltása. Nagy prémiumok. Jutalékok.**

A negyedévenként kisorsolt kötvényeket az esedékességkor nagy jutalmakkal vagy beváltási jutalékkal váltják vissza.

a) **Amortizáció nagy prémiumokkal.** A lejegyzett kölcsön minden teljes milliárd leje nagy prémiummal amortizál-tatik és így kifizetésre kerül az első évben.

1 kötvény	3,000 000 lejjel összesen	3,000.000
2 „ egyenként	1,000 000 „ „	2,000 000
4 „ „	500 000 „ „	2,000 000
4 „ „	250 000 „ „	1,000 000
46 „ „	100 000 „ „	4 600 000
57 visszaváltott kötvénny		Osszesen 12,600.000 lejt tesz ki.

A következő években az egy milliárd lej névértékű kitevő lejegyzett kötvények mennyisége, amelyet a fenti táblázat szerint nagy prémiummal váltanak vissza, változatlan marad, mint az első évben, azzal a különbséggel, hogy azoknak a kötvényeknek mennyisége, melyeket 100.000 lejenként váltanak vissza, évről-évre egy kötvénnyel csökken.

A lejegyzett kölcsön, végösszegeben szereplő milliárdok töredéke megfelelő arányban részesül az évi nagy prémiumban.

Az évenkénti nagy prémiumok szétosztása az illető évben megejtett négy sorsolás alkalmával, a lehetőséghez képest azonos részekben történik.

A kölcsönjegyzés lezárása után, amikor a kölcsön végösszege már ismeretes, azonnal pontosan megállapítandó, a negyedévi sorsolások alkalmával történő nagy prémiumok szétosztása.

b) **Amortizációs jutalékkal.** Azokat a kisorsolt kötvényeket, amelyeket nem prémiummal sorsoltak ki, az 1000 lej-es névértéken felül 200 lejes jutalékkal fizetik ki. Tehát az 1000 lejes címleteket 1200 lejjel váltják vissza, a 2000 lejeseket 2400 lejjel, az 5000 lejeseket 6000 lejjel, a 10.000 lejeseket 12.000 lejjel, a 20.000 lejeseket 24.000 lejjel váltják vissza.

A kisorsolt kötvényeket a kifizetés esedékességének napjától kezdve, a visszaváltás értékének megfelelő készpénz gyanánt fogadják el az összes állami intézmények.

5. **Amortizációs táblázat.** A negyedévenként amortizálandó kötvények menüvitégét, egy az összes címletekre rányomatott amortizációs táblázat fogja feltüntetni. Ez a táblázat féléves beosztással felüli az egész kölcsön amortizációját, 80 félévenként tartandó sorshuzás útján, 2 1/2 % félévenkénti kamat mellett, a kötvények kifizetését névértékben eszközölve. (Ezt a féléves beosztásu táblázat kiegészíti a 20-as jutalék és a nagy prémiumok felezésére vonatkozó melléklet.

6. **A sorsolás.** A negyedévi sorsolást egyformán eszközlik az összes címletekre és pedig az egyes kötvényeket huzanként csoportosítva, a kettős kötvényű címleteket tizenként, az ötös címle-

teket négyenként, a tízes címleteket két-tónként, a huszas címletek egy csoportnak tekintendők.

A negyedévenként kisorsolándó kötvények mennyisége, csak a fele annak a mennyiségnek, amelyet az amortizációs táblázat, mint az illető félévben visszaváltandót feltüntet, tekintettel arra, hogy a kötvények kisorsolása huszas csoportokban történik. A nagy prémiumos sorsolásoknál, minden címlettulajonos olyan mennyiséggel vesz részt, ahány kötvénye van, ezek szerint az egyes kötvényű címlet tulajdonosa egy darabbal,

a huszas kötvényű címlet tulajdonosa husz darabbal vesz részt.

7. **A kamatozás megszűnése.** A kisorsolt kötvények nem kamatoznak attól az időtől kezdve, amikor a visszaváltási összeget folyósították. A visszaváltásra benyújtott kötvényeknek tartalmazniuk kell a következő amortizációs esedékesség alkalmával érvényesíthető összes szelvénnyel.

A hiányzó szelvénnyek értékét a visszaváltási összegből levonják.

8. **Adó és illetékmentesség.** A kamatokat, valamint azokat az összegeket,

amelyekkel a kötvényeket amortizálják, úgy a szelvénnyel, mint a kötvény tulajdonosoknak minden levonás nélkül fizetik ki, tehát ezek a fizetések mentesek mindenféle adó (elemi és többlet adó) és minden illeték alól, továbbá az állam által a jelenben, vagy a jövőben kivetett bármely természetű adó alól.

Uyanígy a kötvények mentesek az örökösödési, a hozományi és az ajándékozási szerződések adója alól is.

9. **A lej stabilitása.** A kamatok kifizetése és az amortizáció lejben történik, megfelelően az 1929 február 7-én kelt valuta törvénynek, tehát 1 lej megfelel 10 miligram 0.900 finomságu arany mai törvényes értékének.

10. **Lombardirozás, Garanciák és óvadékok.** Ezen kölcsön címleteit lombardirozásra elfogadják: a Jegybank (Banca Natională), a Letéti Pénztár (Casa de Depuneri) és a Postatakarékpénztár (Casa Natională de Economii si Securi postale.)

Ezeket elfogadják névértéken minden olyan esetben, mikor törvény vagy végrehajtási utasítások, garanciák vagy óvadékok letételét teszik kötelezővé.

11. **A kifizetések elévülése.** Olyan esetben, ha az esedékességtől számított öt éven belül a szelvénnyel kifizetésre nem mutatták be, vagy pedig az esedékességtől számított 10 éven belül a kötvény amortizációs összegét nem kérték, az illető szelvénnyel vagy kötvénnyel tulajdonosa elveszti az összegre vonatkozó jogát és ezek az államra szállnak át.

12. **Jegyzési határidő. Kibocsátási ár-folyam.**

A kölcsön jegyzésének határideje 1934 november 5-től 1934 november 30-ig terjed. A Pénzügyminisztérium fenntartja magának azt a jogot, hogy a jegyzést előbb is lezárja.

Egy darab 1000 lejes kötvény kibocsátási árfolyama 880 lej, amely összeg a jegyzéskor fizetendő be.

13. **Fizetések állami járadékpapirokkal.** A lejegyzett kötvények egy része, ami nem haladhatja meg a kölcsönjegyzés névértékének 20%-át, fizethető az alább felsorolt állampapír címletekkel, a táblázatban feltüntetett árfolyamokon.

Az állampapír neve

1.	4	százalékos	1889	évi	belföldi
2.	4	„	1889	„	külföldi
3.	4	„	1891	„	„
4.	4	„	1894	„	külföldi
5.	5	„	1894	„	belföldi
6.	4	„	1896	„	„
7.	4	„	1898	„	„
8.	5	„	1903	„	„
9.	4	„	1905	„	A. B.
10.	4	„	1905	„	konvertált
11.	4	„	1908	„	„
12.	4	„	1910	„	belföldi
13.	4	„	1910	„	külföldi
14.	4 1/2	„	1913	„	„
15.	5	„	1916	„	nemzeti kölcsön
16.	5	„	1919	„	egyesületi kölcsön
17.	5	„	1920	„	újépítési kölcsön
18.	5	„	1920	„	blokált
19.	5	„	1922	„	kisajátítási amortiz. járadék
20.	5	„	1922	„	kisajátítási örökös járadék

Megállapított árfolyama

75	százalék
75	„
75	„
65	„
70	„
60	„
45	„
60	„
55	„
55	„
60	„
55	„
55	„
55	„
55	„
55	„
55	„
50	„
50	„

Az 1000 lejes kötvények tehát, 680 lej készpénz és 200 lej állampapír címlettel fizethetők ki.

Ha az így benyújtott címletek értéke meghaladná a teljes kölcsönjegyzés névértékének 20%-át, ez esetben a többlet az állam javára szolgál, míg ha az 20%-nál kisebb, a különbözet készpénzben egészítendő ki.

A fizetés fejében elfogadott címleteken rajta kell lenni az 1934 évi decem-

ber 1 után esedékes szelvénnyel.

4. **Jegyzési helyek.** Jegyzések és befizetések eszközölhetők a Jegybanknál és összes fiókjainál, a Postatakarékpénztárnál, az összes postahivataloknál, a közpénztáraknál és később megállapítandó pénzügyintézeteknél.

A jegyzési helyek a kölcsönjegyzőknek szükséges nyomtatványokat rendelkezésre bocsátják. A befizetett összegekről nyugtát adnak, amelyek az aláíró kívánságára más személyek nevére is

szólhatnak, feltüntetve a nyugtán a tulajdonjog átruházását.

15. **A címletek kiszolgáltatása.** A kölcsönjegyzők a végleges címleteket a befizetési nyugta ellenében a kölcsönjegyzés helyén vehetik át.

Bucuresti, 1934 október 20.

SS. Victor Slăvescu
pénzügyminiszter

Állásvesztésre készülődnek Ermelléken a felekezeti tanítók

Az ermelléki református egyházmegye tanítóságának otománi köre a napokban értekezletet tartott. Az értekezlet szomorú, de nagyon időszerű programja volt: Hogyan biztosítható a felekezeti tanító állásvesztés esetén legelőnyösebben családja egzisztenciáját.

Az értekezés megtartására Tóth Zsigmond egyesületi elnököt kérték fel, aki kifejtette, hogy tizenöt éves keserves vergődés után a legkatasztrófálisabb helyzetbe jutott a felekezeti tanítóság és elérkezett az ideje annak, hogy állása elvesztésére komolyan fel kell készülnie.

A felekezeti tanítóság két malomkö között vergődik és őrlődik s ez a két malomkö előbb vagy utóbb, de feltétlenül felmorzsolja a felekezeti tanítóságot.

Az egyik morzsoló malomkö az állam. Ennek a nyomását már hosszú évek óta érzi a tanítóság s nem egyszer cikkezünk is kétségbeesve és reményvesztve ennek a lapnak a hasábjain.

A másik malomkö az iskolafenntartó egyház, amely leszállított járandóságát sem tudja fizetni a felekezeti tanítóságnak.

H. G. Wells megállapította, hogy a tanítóság osztályának legéletképesebb tagjaiból rekrutálódik. Ez az életképes elem más pályákon is megtalálhatja a maga érvényesülését. A tanítóságban a gyakorlati pályák iránt is életképes erők szunnyadoznak.

Az értekezlet kifejtette, hogy ha a tanítóság más, gyakorlati pályába fektetné erejét, úgy nem csupán a mindennapi száraz kenyér jutna számára.

Az ipari, kereskedelmi vagy mezőgazdasági kultúrába befektetett energia feltétlenül meghozza még a mai nehéz gazdasági viszonyok között is a maga gyümölcsét.

Az értekezés példákat hozott fel, hogy amikor végzett emberek letették a tollat és szerszámot vettek a kezükbe, a műhelybe vagy a földbe helyezett intelligenciának busán megvolt mindenkor a maga gyümölcse.

Kihangsúlyozta az értekezlet, hogy ha önhibájukon kívül le is sodródtak arról a pályáról, amelyre a gondviselés hívta el őket, akkor sem szabad a negatíviz-

mus álláspontjára helyezkedniük, mert a tanítóság az élettől egyáltalán nincs el-
kényeztetve.

Hogy mennyire drámai és mennyire komoly volt ennek az értekezletnek a lefolyása, mutatja az is, hogy az értekezleten résztvevők már annak is tárgyalásá-
sála bocsátkoztak, hogy *milyen pályát válasszon az állását veszített tanító*. Ezt két körülménnyel vélték eldönteni. Az egyik, hogy milyen pályához érez magában a legtöbb képességet. A másik, hogy milyen lehetőségek állnak ugyanakkor rendelkezésére. Erre a két körülményre nagy súlyt helyezzen a felekezeti tanítóság, ezeket fejleszteni okos előrelátásból el ne mulassza.

Befejezésül megemlítette az értekezlet, hogy nem-e volna célszerű már most szövetkezeti alapokra helyezkedni és odafejlesztetni ezt a szövetkezetet, hogy adott esetben minél több tanító családnak munkát és kenyeret adjon.

A hozzászólások kapcsán a következő megállapítások szürték le:

Érthetetlen, hogy míg az állam a felekezeti tanítókat a maga részére pontos és lelkiismeretes munkát követel, ezt a teljesítményt semmivel sem hajlandó honorálni. De ugyanilyen érthetetlen az egyházat fenntartó hívek közönye, amely népnevelőjével szemben egyáltalán nem érez semmi kötelezettséget, még arra nézve sem, hogy a felekezeti tanító éhbérre lealkudott fizetését legalább biztosítsák.

Megállapította az értekezlet, hogy a magyar társadalomnak egyetlenegy rétege sem veszi ki a részét az áldozathoz olyan mértékben, mint ahogy azt a felekezeti tanítóságtól megkívánja.

A magyar tanító képes és hajlandó áldozni a maga személyében egészen az önfeláldozásig, de nem kívánhatja meg a magyar társadalom, hogy a tanító családját, gyermekeit is feláldozza. Ma a felekezeti tanító kétségbeesztő nyomora miatt még inasnak sem adhatja a gyereket, nemhogy tanult embert nevelhetne belőle. A leánygyermek jövőjéről pedig csak a legdrámaibb képekben lehet beszélni.

Ha ezekhez hozzávesszük még azt is,

hogy a felekezeti tanító a legnehezebb és legidegesítőbb munkából kidőlve, nyugdíj nélkül kénytelen végigvergődni áldatlan életét, ne vessen követ senki a felekezeti tanítóra, ha kiábrándulva teljesen az emberi életből, nem hajlandó tovább áldozni azért, amiért éppen másoktól semmiféle áldozatkészséget nem látott.

A tanítóság szívesen orientálódik minden keze ügyébe eső gyakorlati pályára felé, mert a munkát nem tartja szégyennek, de szégyen a társadalomra, hogy a felekezeti tanító teljes egzisztenciát megér-

Harmincöt évig a tanítói pályán

Csendesen, hangtalanul, mint ahogy élt, a jól megérdemelt nyugalomba vonult az ermihályfalvai református egyház legrégebbi szolgája, Kassay Ida református tanító. Szokatlan dolog, hogy valakiről még életében életleirást írjanak, a társadalom más tényezőinek ilyenkor jubileum jár, de ritkán szokott az kijárni a nemzet napszámolásának, a néptanítónak.

Kassay Ida református tanító, harminchét évig élt a népnevelés szolgálatában és ebből harmincöt évet megszakítás nélkül Ermihályfalván töltött. Harmincöt évet gyermekek között, az iskola levegőjében eltölteni, csak kivé-

teles egyéniségeknek lehet. A gyermekek között átélt három és fél évtizedes munka csak annak nem örlí fel az idegeit, aki ismeri és főként szereti a gyermeket.

Kassay Ida református tanító, nagy kitartásának a titka a gyermekek szeretetében rejlik. Neki a tanítás nem robot, hanem művészet volt. Legszívesebben az első osztállyal foglalkozott. Ugy nézte ezeket az apró emberkéket, mint a szobrászművész a nyers követ s

demlő teljesítménye után szellemi pályája mellett, fizikai munkával legyen kénytelen tengetni mostoha életét, hogy hívtásának megfelelhessen.

Az értekezlet a szövetkezet eszméjét üdvösként, életrevalónak határozta és ki-
mondotta, hogy a maga kis körében haladéktalanul helyezkedjenek szövetkezeti alapokra.

Végül felkérték Kósa Károly otománi tanítót, hogy a legközelebbi értekezleten a szövetkezeti összefogás gyakorlati megvalósításáról tartson értekezletet.

A közgyűlés résztvevői azzal a komoly elhatározással hagyták el az értekezletet, hogy ha nem segít az egyház és a jövőben is érvényesíteni fogja hitegető politikáját, visszatérnek a földhöz vagy a szerszámhoz, hogy akkor lássa meg a társadalom, hogy mit veszített, hogy akkor ébredjen tudatára annak, amikor tanítók nélkül állanak a magyar iskolák.

már előre látta, hogy mit fog a nyersanyagból kihozni.

S mivel fokról-fokra látta kibontakozni a gyermek lelki világában a képzelte ideált, neki a tanítás nem idegesítő munka, hanem a művész lelki kiélés volt.

Kassay Ida hajadon maradt, egész életét az iskolának szentelte, nem lett anya s mindazt a tenger szeretetet, amit más nő, mint anya, a saját gyermekére áraszt, tanítványaira, szellemi gyermekeire árasztotta ki. Ez a magyarázata annak, hogy mindig kitűnő iskolája volt.

Ermihályfalván, mintegy 2500 lelket vezetett be az írás és olvasás tudományába. Ilyen nagy számu embercsemetébe csepegtette bele az istent, haza, szülő helyes fogalmát és ezek mindegyikét való szeretetével.

Az iskolán kívül a társadalmi munkából is derekasan kivette a maga részét. Elnököje lett az ermihályfalvai kabaréegyletnek, nőszövetségnek s mint ilyen, a szegénységnek igazi védőangyala volt.

Most itthagytta az iskolát, hogy harminchét éves működésének a fáradsáma kipihenhesse. Vagyont, kitüntetéset nem vitt magával, mert ezek nem osztályrészei a nemzet napszámolásnak, de viszi magával azt a felemelő és boldogító tudatot, hogy hivatását tökéletesen betöltötte.

A kapott sebek, a méltánytalanság pedig ne szomorítsák Kassay Idát. Anyja ő a szó sokszoros értelmében, szellemi anyja ezekre menő növendékeknek. Nyugtassa meg és aranyozza be nyugalombavonult életét ez a tudat: „Nem hiába életem”.

Es mi, akik Kassay Idát ismerjük, nagy mul-
ját, tudjuk, elismeréssel bizonyítjuk, hogy Kassay Ida nem hiába élt. Tóth Zsigmond

LÁSSUK SZÉKELYHIDAT!

Székelyhid az ellenzéki hely

Ami talán az imperium után sem változott meg Székelyhiden, illetőleg amivel nincsen sem rosszabb, sem jobb helyzete Székelyhidnak az imperiumváltozás óta, az az, hogy Székelyhid a békében sem fejlődött, csak igen lassu tempóban, mivel hogy Székelyhid ez a kis város mindenkor ellenzéki volt és soha nem támogatta a kormányt. És most az imperiumváltozás után, itt van Biharban a legtöbb szavazata Magyar Pártnak. Az ellenzékiességek miatt azonban hiába vállalja magára Székelyhid a kormány ellenzékét, mert a Magyar Párt igen elfásult s a tanácsosok már nem ellenzékiesskednek. A magyar parasztok lassan adják el a földjüket. A föld a románok tulajdonába megy át. Érdekes, hogy ennek a komoly és mély problémának a szomorúságát igen átérzte egy székelyhidi el-
származott nagyváradi hírlapíró, aki ezt a problémát dolgozta fel egy színdarabban, amit az idén fognak bemutatni Budapesten.

MAYER

A Mayer volt az oka mindennek, annak is, hogy csempésztek, annak is, hogy nem tudtak rájönni hogy ki volt, annak is, hogy sokan voltak olyanok, akiknek érdekében állt a bűnösök elrejtése.

A Mayer hordár Ermihályfalván. Cipeli a módosabbak csomagjait. Azt mondják rá a városban ezért, hogy félbolond. Ezért lehet, hogy az valóban. Az utóbbi napokban a következő dolog történt Mayerrel: Valaki az állomásnál feltette a Mayer kocsjára a csomagot. Azt mondta a Mayernek, hogy csak induljon el, ő majd követi. A Mayer elindult, de senkisémet követte. Illetőleg egészen mások,

mint akiket Mayer várt. Mayert csendőrök követték és csendőrök tartóztatták fel. A Mayernél selymet találtak. A megbízó ekkor már sehol sem volt. Mayert elvitték a csendőrségre, Mayert vallatták, Mayert pofozták. Mayer három napig nem látta a családját, de mégsem tudtak kivenni belőle semmit. Már csak azon egyszerű oknál fogva sem, mert a Mayer nem tudott semmit.

Akik tudtak, azok hallgattak. Csendes volt a vármé minden környéke.

Mayer azóta megint hordja a csomagokat. Ermihályfalván a csempészek virágzóbb, mint valaha.

Erdélyi Ilona

A közszimpátiában álló székelyhidi óvónő, Márkus Ritta tanítványa, akit a bukaresti opera készült szerződtetni. Hat éve tanul saját erejéből énekelni. Nagy sikerrel vizsgázott. Tavaly egy bécsi dalosversenyen nyert díjat.

Péchy Erzsébet

Ha Péchy Erzsébet meg is tagadta Székelyhidat, Székelyhid fenntartja és magának vindikálja, hogy Péchy ott született. Péchy Erzsébet Szilágysomlyót nevezte meg szülővárosának, talán szégyellte, hogy Székelyhidi származott el. Pedig a székelyhidiak ezt igazán nem érdemlik meg, ottlétemkor készséggel szolgáltak adatokkal, kihangsúlyozva, hogy férje, dr. Dóra Jónás ott volt állomásfőnök. Ő tanította énekelni, de mikor színésznő lett, elvált tőle. Egy tulbuzgó székelyhidi lokálpatrióta még azt is felkutatta, hogy Plechónak hívták és csak később vette fel a Péchy nevet.

Utak

Székelyhiden ez éppen olyan régi probléma, Nagyváradon is strand volt. Tanácsok jönnek és mennek. Válatoznak az emberek, a politikai vélemény, de maradnak az utak, ezek a borzalmas székelyhidi utak, amelyek ahogy megindulnak az őszi esőzések, kerékkötői lesznek minden forgalomnak Székelyhidat így ősz felé már csak repülőgépen lehet megközelíteni. Így tehát a Székelyhidiaknak az a kérésük, vagy rendszeresítsék a repülőjáratot, vagy ami talán egyszerűbb, hozzák végre rendbe az utakat. Azt, hogy a székelyhidi utprobléma a nagyváradi strandproblémához hasonlít, semmiesetre sem jelenti azt, hogy a nanamáknak is hasonlítaniuk kell.

Szabad az iratokat?

A Berettyó hidját kilencvenhatezer lejért csináltatták meg. A hid fontos szerepet tölt be, összekötő hid. Komoly és szükségszerű munka volt ez, dícséret illeti érte a megyét.

Szeretnénk végre így befejezni egy cikket és nem folytatni tovább, nem kommentálni. Szeretnénk megdicsérni a munkás megvevőket, hogy végre egyszer már ne következzen a dícséret után kommentár. Bennünk nincs hi-
ba, szívesen megtennénk, azonban ismét furcsa szám adatokat kell letárgyalni. Ugyanis a Berettyó hidját kilencvenhatezer lejért csináltatták meg. Ebből a kilencvenhatezer lejből csak Székelyhid kétszáz ezer lejt fizetett. De fizettek az összes bihari megyei községek.

Szeretnénk belenézni a megye elszámolá-
sába.

Művészet

Irni kell Takács Gyuláról, erről a fiatal, tehetséges festőművészről. Takács Gyula éradoni fiatalember, de Székelyhid megszerette és magáénak vallja. Nemsokára körutazni a nagyobb erdélyi városokba.

Tennis

Az összes egyesületek közül már csak ez vár-
rázik Székelyhiden. Megverszerte híre van a teniszeget barátkozó vendégfogadásának. Szívesen jönnek Székelyhidra a teniszszőrök, ahol mindenkor kitűnően mulatnak. Különben a teniszeget keretében gyűl össze szórakozni a fiatal intelligencia, amelyik most, tekintve hogy Székelyhidnak csak egy szórakozó helye van, a Tüzlőt, meg akarja vetni az urikaszinó alapjait.

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

BALESET

Irta: MÁRAI SÁNDOR

Fél hétkor a nő a tükör elé állott, feltette kalapját, ajkát megrajzolta a vörös írónál, kisujja hegyével szemöldökét simogatta, balkezére felhuzta kesztyűjét, körülnézett a félhomályos szobában s elégedetten érezte, hogy nem felejtett itt semmit, idejében ér még haza, minden úgy történt, ahogy elképzelte. Elvezte diadalát; egy kisse úgy, mint a győztes hadvezér, s egy kisse, mint a lelkiismeretes hivatalnok, aki elégedetten távozik az irodából, ahol nem maradt restanciában egyetlen gondjaira bízott ügydarab sem. Nyújtózott, derekát feszítette, lelkiismeretes pillantást vetett a tükörbe. Aztán a férfi elé állott, meztelen félkezével megérintette a férfi vállát s halkán kérdezte:

— Szeretsz?

A férfi az íróasztal előtt ült, s fél-szemmel, titokban már percek óta az asztalon neverő estílap nagybetűs címeit olvasta. A kérdésre megrezzent, felkapta fejét és villámgyorsan felelt:

— Nem.

Rögtön ésbekaptak mindketten és jóvátehetetlen történt. A férfinak most, az első együttlést követő bucsuzás pillanatában, évezredek megegyezése értelmében, kutyakötelessége szerint ezt kellett mondani: „Nagyon” — vagy: „Te csacsi”, — vagy: „Örökké”. Ez a „nem” úgy csuszott ki a férfi száján, ahogy utcan, sikos járdán, vagy bálteremben vágyódik hanyatt az ember. Annymra nem illett ide, hogy a nő, aki nem ismerte a bergsoni nevetélméletet, ösztönszerűen nevétségesnek érezte, s tétován mosolyogni kezdett, mintha valami gépiesen-groteszket látott, vagy hallott volna. De a mosoly nem tudott megkapaszkodni szája szögletében, lepergett róla a száj merev maradt és sirásra görbült. „Nincs jelentősége, egyszerű baleset” — gondolta szédülve a férfi; s már iparkodott is talpra állni, bátorítanul vigyorgott és tétova mozdulattal nyult a nő keze után. Így kapkodtak, mert érezték, hogy a baleset végzetes jelentőségű, talán halálos is, valaki, vagy valami kitérte e pillanatban a nyakát. Ez a valami szerelmük volt, pontosabban az a vágyódásból, hiúságból, s érzelkek szomjúságából, a csábító alkalomból a véletlenből és valami homályos, nehezen meghatározott vonzódásból komponált kapcsolat, amely hosszabb ideje foglalkoztatta már idegeiket és eszméletüket, s amelyről mind e pillanatig nem tudták eldönteni, hogy kellemes és örvendetes fordulat-e életükben, vagy inkább csak valamilyen kínos társadalmi kötelezettség, amely elől — ílemből, tapintatból — nem tudtak kitérni? A valóság, amely a baleset pillanatában szemeik elé tárult, borzalmas volt. Szerelmük nyakát szegte, s elkepesen azt is mondhatjuk, hogy ott hevert előttük, a férfi legénylakásának magyarpertusa szönyegén, kificamított tagokkal, vérbe fagyva, az olyan halottak rendtelenségével, akik nem készültek módszeresen a halálra. A férfi első gondolata az volt, hogy telefonál a mentőknek, vigyék el. A nő gyorsan letépte fejéről kalapját, lehuzta kesztyűjét s ijedtségben leült. Legszívesebben ledobott volna magáról mindent, mint a boxoló, aki meccs után az öltözőben hallja meg, hogy győzelmet diszqualifikáltak, s hajlandó rögtön levetkőzni, a ringbe sietni, újakezdeni és bebizonyítani. Haragva, lelkendezve, szószaporítva és bőbeszédűen hallgattak. Az ő kis, magánvilágtörténelmükben az történt most, ami a népek történelmében a forradalom, az anarchia: valaki megegyezésellenesen cselekedett, a világ kizökkent rendjéből, s most már minden ilyen szabálytalanul történik majd egyideig, amíg a kínos rendtelenséget rendnek ismerik el a résztvevők, akik benne élnek. A nő érezte, hogy jóvátehetetlen sérelem esett egy világrenden, valami

felrobbant, valakit lelőttek, egy okmányt, a szerelem aranybülláját kettétéptek durva kezek, bekövetkezett az ósállapot. S mert finom nő volt, aki nem szerette az ósállapotot, ijedtségben hangtalanul sirni kezdett.

A férfi, aki haladó fogorvos és maradi szerelmes hírében állott, fogait csikorgatta és lehajította fejét. Tudta, hogy a

baleset végzetes. Ő volt az előidézője, őt terheli minden felelősség, s a nő, a szenvedő fél, perelhet kértérítésre is. A nő talán helytelenül cselekedett, mikor a bucsuzás pillanatában ilyen felesleges, banális, sőt az előzmények után csaknem illetlen kérdést intézett hozzá; de a nő eljárását példák mentették, az irodalom is több esetet ismert, mikor nem na-

Hegyi Endre (Nagykároly):

Őszi hangulat

Most még elkésett fecskerajok röpködnek
De már amott fehér foszlánya leng a
Ködnek.
S a szél ökörszálakat zavar,
Sápadtabb a színe az utazóli rögnek,
A szél az ur. Törzsek sóhajtanak, lombok
Zörögnek,
Amint a fákon nagyokat csavar
Szürke seregélyek szállnak nagy csapattal,
Csak a rezgőnyárfá áll ott szent
Ahitattal,
S néma bánatában megrepeg.
Még láthatsz egy-egy pászlort levett kalappal,
Amint halk dudolással egy emléket
Marasztal,
Mig előtte nyája legelészve megy,
Itt már nincs meleg s oly hűvös az éjszaka,
Nem hulámszik a réten a friss sarju
Szaga,
Mely máskor tompa illatként terül...
Miért is jöttem én ide vigadni ma,
Hisz az elkésett tücsök zenéje is
Ima,
S vig nótákat most nem hegedül.
Már este lett. S lelekmre puhán száll a köd,
S hűvös szűz varázsával beszór,
Beföd,
De jó így merengeni elfeledten...
S míg az ökörnyal szállongva itt kiköt,
Megállunk némán a letarolt mező
Fölött.
A szomorú ősz, meg én: mi ketten.

A SZOKNYA

Irta: ZSOLT BÉLA

Tulajdonképpen csak sétára indultunk a szerpentinén, de felbuzdulva a lelkesítő kilátástól, egyre magasabbra hágtunk, jóval túl a határon, ameddig sárga felpipóban, vagy crepdechine ruhában tanácsos kíséreni a havasos ösvényeket. A táj szépsége és a fürdőhelyen tomboló turistavirtus mellett a kezdődő szerelem is kergetett bennünket a nem is titkolt céllal, hogy a hotel, a park és a teniszpálya frívól környezete helyett méltó magasságban leplezze le magát. Szótlan örömmel, lelkes lihegéssel törtettünk felfelé, mint két gyerek, aki előreszaladt séta közben, hogy a szemérmetlen felnőttek elől elrejtse ide elsiertt gesztusait. Fenn a platón megálltunk és szembe fordultunk. A lány kivörösödött, a szemalja sápadt volt és mintha félt volna valamitől, apró nevetésekkel bátorította magát. Lenn a Garda-tó már ezüstszürkébe merült, a piros vitorlás yachtok előre elképzeltették az esti lámpák fényét. Riva felett egy nagy csillag foglalta el a kijelölt helyét. Egy fehér hajó lassan közeledett a parthoz, mintha csupa kéjencé töltene meg kajútjeit. Egy helyütt az országot félkörre kiszabadult a cprusok közül. Apró tehenekek ballagtak át rajta. De fenn a plató erkélyén, mely ezer méteres mélységet szegélyezett, kis célunknak: egy csóknak és talán semmi egyéb-

nek megfelelő nagy szavak sisteregtek ki belőlünk. A lány a csillagot nézte és a végtelenről beszélt. Én a szakadékba bámultam és a mélységbe száltam alá. Egyre fojtottabban és sürűbben hangzott a szó és ahogy áhajoltunk az erkély peremén, talán én, talán a lány, olyasmit mondtunk, hogy lebegünk, hogy repülünk ég és föld közt az éterben, az éteri tisztaságban. A mohos korlátra illetlen ábrákat rajzoltak a veronai, vagy venéziai gimnázium kirándulói és mint mindenütt, ahol a természet a végtelennel és a mélységgel fejezi ki magát, itt is jártak exhibicionista szerelmespárok, akik pontos dátummal öröközték meg, ami itt, ezen az ózonos, csillaggal szomszédos környezetben történik velünk. De mi lebegtünk és repültünk és nem vettük tudomásul, hogy előttünk már nagyon sokan garnizsallódtak egyszerűsítették a világot.

S hogy kifogytunk a képekből és a matematikából, hangtalanul, szorosan egymás mellett hasaltunk az erkélyen és vártuk a havasi estét. Szél kerekedett, egy nagy madár, talán kőszáli sas hirtelen lezuhant a fák közé, mint egy zacskó, amit repülőgépről dobnak le. A szél meborzolta a leány haját és cibálni kezdte rövid szoknyáját. Én feltűrtem a galléromat.

gyon okos, de finom nők az első szerelmi együttlést után pótlólag mintegy kamatot szednek még a szerelemmel örökké adós férfitől s a küszöbről visszafordulva megkérdezik még egyszer azt, amit a férfi előzőleg a kifejezés összes rendelkezésére álló eszközeivel órákon át bizonygatott neki. Vannak ilyen aggódalmas nők, gondolta a férfi, akik a szerelemben is ilyen jó háziasszonyok maradnak s szerelmi nagytakarítás után mintegy gondterhesen utánanéznak, nem talál-e valahol még egy porszemet? Hát most talált, — gondolta dühösen, valami kétségbeesett kárörömmel. S mert hallott valamit a lélekelemzésről, kínos helyzetében tépelődni kezdett, miért nem érte be a nő a szerelemnek gaival, melyekkel az elébb megajándé- azokkal a muló, de tagadhatatlan zálokozta egymást, — ugylátszik, a nő is bizonytalan maradt, kételyekkel szívében készült távozni, különben nem provokálta volna a balesetet? A „nem”, az első őszinte szerelmi szó, melyet a férfi szerelmi pályáján kiejtett, örök időkre elintéztet valamit, ami elintézetlenül talán nagyon sokáig titokban marad. — Szerelmük lábaik előtt hevert és az utolsókat lehelte. A férfi mélyen sajnálta. „Kicsit azért még élhetett volna” — gondolta bűntudatosan. „Egészen kedves volt”. Homályosan arra gondolt, hogy felkel, átmegy a rendelőbe, hoz egy koffeininjekciót, vagy egy kis jódot. De aztán szomorúan bólogatott csak, mert látta, hogy már késő, minden segítség el- készt.

A nő nem értett semmit a lélekelemzéshez. De a férfiakhoz értett. A „nem” harsogott még füleiben, siketen és görnyedten nézett maga elé. Nem lepte volna meg, ha a butorok romokban hevernek körülötte, a mennyezet beomlik s gipsz és maltörtörmelék hever a padlón. „Azt akarta mondani, hogy igen, s azt mondta, hogy nem” — gondolta lázas éberséggel, s nem tudta, hogy végső szükségében, önállóan és saját erejéből feltalálta újra, magánhasználatra, amin Freud ötven éven át dolgozott. A „nem”-et a férfi öntudatlanul, szándéka ellenére mondotta, s ez volt a borzalmas, a jóvátehetetlen. Attól a pillanattól, mikor a nő délután fél ötkor belépett ezen az ajtón, fél hétig, mikor megkérdezte, hogy szereti-e, a férfi szüntelen ezt az egy szót gondolta: „nem”. Ezt gondolta, mikor hallgatott, s ezt, mikor beszélt és lelkesen bizonyította, hogy igen, ezt, mikor nem hallgatott de nem is beszélt, s mégis azt iparkodott elhitetni

Hirtelen, mint egy tűszúrásra, megfordultam. Éreztem, hogy valaki lopva közelít a hátunk mögött. Csakugyan, vagy tiz lépésre, idősebb férfi torpan meg hirtelen, földhöz szegezetten, megbabonázottan, látszóval félig felemelt kezében. A férfi, láthatóan amerikai, nem vette észre, hogy megfordultam és merőn egy helyre nézett. Követtem a tekintet és izgatottan konstatáltam, hogy az esti szél kisse fellebbentette a lány szoknyáját és a fehér crepp és a testszíni harisnya között kifeslett néhány ujjnyi test.

Megbántottan, hirtelen féltékenységgel lesimitottam a szoknyáját és nyugtalanul mondtam:

— Menjünk talán.

A lány zavartan követett. Az amerikai nem mozdult, megvárta, amíg elvonultunk mellette. Provokativan néztem a szemébe, de csillogó tekintete meg se rezdült. Még egyszer visszafordultam és láttam, amint a látszóvet visszatette tokjába. Fenn a végtelenben egyre élesebben villogott a csillag. Lenn a mérhetetlen mélységben kigyulladt a tó ezer szikrája és a fekete ciprusok között — az amerikai férfi pedig megigazította a nyakkendőjét és megbabonázottan, dülledt szemekkel, eltökélte léptekkel elindult a rövid fehér szoknya után.

a nővel, hogy igen. A nő nem sajnálta szerelmüket, a nő önmagát sajnálta. — „Mindig velem történik az ilyesmi” — gondolta kétségbeesetten. — „a multkor az a baleset a taxival, most ez a nyelvbotlás. A végén megérem, hogy kiírják baleseteimet a lapokba”. Lassan felállt, óvatos léptekkel elkerülte a férfit, ki ment a fürdőszobába és megmosa könyvektől vörös szemét.

A férfi két ujjal bajuszát simogatta, komor elmerüléssel nézett maga elé és csodálkozott. „Tulajdonképpen miért nem szeretem?” — tűnődött. Aztán le-gyintett, mert eszébe jutott, hogy ez az egyszerű kérdés, amelyre még senki nem tudott választ adni, oly bonyolult, megváltozhatatlan, mint minden kérdés, amely az emberek együttélésének titkát fessegeti. Valamilyen lovagias megoldá-

sion törte fejét, gondolt arra is, hogy örültet kezd játszani, leguggol, ugat, vagy énekelni kezd. Kétségtelenül megvigasztalná a nőt, ha látná, hogy őt, a férfit, hosszabb időre beviszik most a bolondokházába. De ezt az áldozatot tulságosnak érezte, s mert nem jutott okosabb eszébe, odaállt a fürdőszoba ajtaja elé és kedvesen mondta: — Kukucs!

Link duma a „mennysorság” küszöbén

Részlet Finta Zoltán „Minden férfi gazember” című új regényéből

— Mondja édes — kérdezte Malvinka, — hát akkor mit is jelentenek én magának.

Bujdosó P. Boldizsár teleszívta a tüdejét friss tavaszi levegővel.

— Azt a békés, boldog és csendes menedéket, azt a semleges zónát jelentenek az én árva életemben, ahová mindig elmenekülhetek a szó és a betű átka elől. Aki mellett elfelejttem a tegnapi szöveget, a mai frázisokat és a holnapra kiagyalandó smoncákat. Akivel mindennap elindíthatnám egyszerű utjára azt a puha, zajtalan, szárnyas batárt, amelyik közvetlen átszálló forgalmat bonyolít le a szürke gürcölési szintér s a mennysorság küszöbe között. Mert ha már nekem is beszélnem kell arról, amire tulajdonképpen nincsen szókimondásom s amiről egyáltalán felesleges is a szópecsételés, akkor igenis, ezt mondhatom csak, mert ezt érzem. Ezt jelentenek maga nekem.

— Ó, drága, suttogta Malvinka forrón és karját könnyedén a fiu karjába öltötte.

Az utcán senki sem járt, lámpák is gyéren égtek. Városunk egyik jellemző specialitása ez is: az észrevevés kockázata nélkül lógni így édes kettőben, egymáshoz simulva.

— Ó, drága — mondotta Malvinka ábrándosan, — igérem magának, hogy ha még egyszer eljuthatok oda, tudja, arra a küszöbre, akkor én nem fogok megbotlani, hanem bátran átlépem...

Bujdosó P. Boldizsár olyan hirtelen és váratlanul állt meg, hogy Malvinka ijedten huzta vissza a kezét. A fiu felmutatott egy hátra.

— Látja azt a kis ablakot? Ugy nézze meg, hogy azok mögött is ott van a mennysorság előcsarnoka!

— Ugyan, menjen!

— Megyek is, de csak magával. Az a két ablak ugyanis az én szobáskám két szeme.

Malvinka végigsétáltatta pilantását Bujdosó P. Boldizsáron. A szeme most már nem volt nedves, meleg és meghatótt, inkább józan, hideg és kegyetlenül tárgyilagos.

— Kinek néz maga engem? Hogy felmeri tételezni rólam, hogy egy ilyen kis főzkura után már föl is megyek magához? Mit gondol, beugrok én egy ilyen link dumának, hogy mennysorság küszöbe s efféle?

— Nem értem, hogy miért szükséges ehhez ennyire tűzbe jönnie, Malvinka? Azt már nem is kell külön szóval leszögezni és megállapítanom, hogy az utolsó fél percig nagyon is jóleltünk egymásnak, izlettünk egymásnak, mert alaposan megköstölgettük egymást. Mit kíván még ahhoz, hogy újra elénk álljon az a nagy szárnyas kocsi, amit más városokban szerelemnek neveznek a hozzá nem értő laikusok?

— Még azt kérde, maga kis naiv, hogy mi hiányzik? Megsugom bizalmasan: a forma hiányzik ahhoz!

— Nekem ugyan nem hiányzik!

— Persze, hogy nem. Hiszen maga is férfi és régi igazság, hogy — minden férfi gazember. Csak szaladnak a nők után, telebeszélnek a fejüket mindenféle ostobasággal, ha akad valaki, aki készpénznek veszi a maguk dumáját!... Azt igen, azt tudják, hogy a nő ballépést kövessen el de azzal nem törődnek, hogy tönkreteszik egész életüket egész jövődönket...

— Halt! — mondotta Bujdosó P. Boldizsár keményen. — Álljunk csak meg egy zokszóra, Malvinka. Először is, nem szoktam a markomba nevetni. Másodszor nem tudom, miért ballépés az, amit egyszer, előbb vagy utóbb, mindnyájunknak el kell követnünk. Harmadszor azt nem tudom, miért teszi tönkre egész életét, egész jövődönjét, ha már izé...

— Nézze, én szegény lány vagyok... — kezdte Malvinka kissé nyugodtabban és leggye rezignáltan.

— Tudom, — kapott a szón Bujdosó P. Boldizsár. — Ne is folytassa, mondom én tovább. Szegény leánynak egyebe sincs, csak a becsülete, arra pedig vigyázni kell.

Malvinka lesujtva, ellenségesen ment mellette. A szót a szájából vette ki ez az arcátlan ember, most mit tudjon neki mondani?

— Egy szép pillanatért nem lehet a jövődönt odadobni. Ha maga ilyen szép pillanatokat akar velem, akkor annak módja van, annak feltétele van... Azt más, rendesebb formák között is elérhetjük.

Bujdosó P. Boldizsár kétségbeesett lendülettel nyult a zsebéhez és cigarettát húzott elő. Rágyújtott és fújta a füstfellegeket a langyos esti szélben.

— Tudja mit, Malvinka, beszéljünk másról. Teszem fel arról, hogy amikor maga elmegy selymet vásárolni legközelebbi ruhájához, szokott-e alkudni a boltossal?

— Mit kérdez maga tőlem? Azok után, amikről szó volt, hogy jövőm én ahhoz, hogy ilyen buta kérdéssel rontson nekem?... De ha magát érdekli, én megmondhatom... Minden élelmes és életrel való ember alkuszik, cigánykodik, zsi-ványoskodik a boltossal. Mit gondol, hogy bolond vagyok azért a kis vacakért pont annyit adni, amennyit érte kérnek? Mit gondol, majd én fizetek árán felül valami? És bizony élelmes vagyok, de olyan, hogy a boltosok már előre tudják: cirkusz lesz, ha nekem megtetszik valami.

— Szóval élelmesnek kell lenni! Azért a kis vacakért soha, semmi körülmények között nem szabad annyit adni, mint a mennyit kérnek?

— Persze! — helyeselt Malvinka, de aztán gyanakodva pillantott Bujdosó P. Boldizsárra, aki tökéletes egykedvűséggel szívta cigarettáját. — De mit akar maga most ezzel a buta kérdéssel?

— Ó, semmit. Csak éppen szeretnék elémáznai azon, hogy ha magának van szüksége valami kedves kis vacakra, akkor maga elvi kérdésnek tekinti lealkudni a vételéből. Nos, nekem is szükségem van életemben némi szép és kedves vacakokra, afféle boldogság és melegség és szeretet nevű portékákra, amelyek a nő boltjában kaphatók. Miért kívánja maga és miért kívánja maguk közül mindenki, hogy néhány jó szóért, egy kis gyöngédségért, emberi melegségért, a test fellángolásáért és a lélek szárnyalásáért nagyobb árat fizessenek, mint amennyit valóban adni tudok...

— Hogy maga milyen aljas! — sziszegte Malvinka. — Maga aztán kipakolt. Maga megmondta a magáét! És milyen nyíltan! Nem ismerem ugyan tulságosan a férfiakat, de feltételezem, hogy más ezt mégsem merne volna velem megtenni. Más férfi...

— Nos, mondja csak, ez roppant érdekes!

— Igen! Más férfi van olyan finom és jóízű és tapintatos, hogy ha már gon-

dol is az effélére, akkor először elviszi a nőt moziba, színházba, kávéházba, cukrászdába, kirándulni és ha már mond is valami ilyesmit, akkor legalább megválogatja a szavait, megkerüli a témát. De Istenkém, mit is várjon az ember egy ilyen link ujságiról?

— Tőlem kedves, ugyan ne várjon semmit. Sem mozi, sem színház, mert nekem oda potyajegyem van, az ugye áldozat. Ne várjon kirándulást sem, mert én arra nem érek rá. Cukrászdáról még lehetne szó, de csak vasárnap délután s azt is csak akkor, ha véletlenül van nálam dohánynak nevezett befektetés.

— Látja, maga még rajtam is tultesz élelmeség dolgában! Maga ingyen, bérmentve akar a nőtől mindent, holott maga semmit sem hajlandó rája áldozni!?

— Tévedés! Én csak annyit és azt akarok adni bármelyik nőnemű felebarátomnak, mint amennyit tőle kaphatok. Jó szót a jó szóért. Melegséget a melegségért. Ahogy a mézeskalács-szíveken írva áll: szívet a szívért.

Malvinka megállt és közelebb húzódott egy sötét kapualjhoz.

— Maga azt hiszi, hogy abból meg lehet élni?

— Nem hiszem. Tudom, hogy ebből nem lehet megélni, mert ha már ebből él valaki, akkor... engedje meg, hogy nyeljem le a mondat végét. De azt tudom és mindenkinek szíves tudomására hozom, hogy az életnek ezekkel a kis vacak örömeivel sokkal nyugodtabban, tiszt-

Örökölhető-e a gyengeelméjűség?

H. W. Tokmans természettudós már évek óta foglalkozik a kérdéssel, vajjon az okosság és az ostobaság, mint szellemi képességek, örökölhetők-e? Legutóbb igen érdekes kísérlet eredményéről számolt be. Tokmans patkányokon akarta előbb kitapasztalni, hogy okos, ravasz patkányok leszármazottjai okosak, élelmesek lesznek-e és a korlátolt felfogású állatoktól ostoba állatok születnek-e. Előbb tehát szüksége volt okos és ostoba patkányokra. Ezeket az alábbi módon szerezte meg. Épített egy utvesztőt. Ebben a bejáratától a kijáratig, ahova sült szalonnát helyezett el, kacskaringós utak vezettek, amelyeken különféle akadályok voltak. Egy helyre villamos áramot is vezetett. Azután egymásután helyezte el a patkányokat az utvesztő bejáratához. A sült szalonna csábító szagára a patkányok izgatottan próbálkoztak meg a jó falathoz jutni. Voltak, amelyek az akadályokból visszatértek, a villamos részekre újra és újra rámásztak, a kifelé vezető utakra egymás után többször rámentek. Ezek sehogyan sem

tudtak boldogulni. Voltak azonban olyanok, amelyek az akadályokat megkerülték azonban olyanok, amelyek az akadályokat megkerülték, a villanyos részeket — többszöri kísérlet után — átgrogták, néhány hasztalan próbálkozás után egyes utakat megjegyeztek maguknak és azokra többé nem mentek, hanem másokat kerestek. Az osztályozás tehát megtörténhetett. Külön csoportba kerültek az élelmesek, különbe az ügyetlenek. Mindkettőben voltak különböző neműek. Ha tehát a szellemi képességeket az utódok öröklik, az okos patkányok leszármazottainak ugyancsak okosnak kell lenniük. Tokmans a fiatal patkányokkal ugyancsak megcsinálta az utvesztő-próbát. Az eredmény az a tapasztalat volt, hogy a szellemi képességeket a patkány-kölykök nem örökölték. Az okos patkányok leszármazottai között voltak igen ostobák, ügyetlenek, míg az ostoba csoport kölykei között többen igen élelmeseknek, ügyeseknek bizonyultak. A harmadik nemzedéknél a különbség már teljesen megszűnt.

A technika százada

— A táj szép, a vikendház nagyon kedves, csak azt nem értem, hogy mit keres a falon ez az ócska autóabroncs?

— Csak nem fogok egy patkót szegezni a falra a huszadik században?

★

— Sokat árt önnek az ülőfoglalkozás... Honnan tetszik tudni, hogy ülő foglalkozásom van, doktor ur?

— Kérem, azt egy orvosank igazán rem-vice megállapítani! Melyik hivatalban van?

— Zsoké vagyok.

★

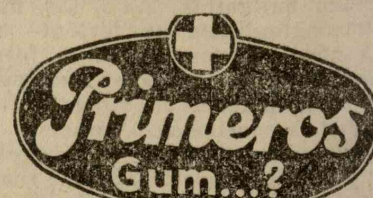
— Te Pista, egy bizalmas kérdést, mindig a feleséged az utolsó szó, mikor veszekedtek?

— Nem. Soha!

— Csodálatos... mit mondasz hát, amivel úgy el tudod némitani?

— Bocsánatot kérek tőle!

FÉRFI: Most megvan a következménye, itt a szerencsétlenség!
NŐ: Ennyi tekintettel lehetett volna: milyen boldogok lennénk most, ha mi is azt tettük volna, amit minden mai ember tesz.

Az őszi ültetés biztos sikerrel jár!
Gyümölcsfák, rózsák, bokrok, szőlőültetvények faj- és árjegyzékét kívánatra díjmentesen megküldjük

AMBROSI, FISCHER & Co.
AUD-NAGYENYED

Az arcok titkai

„Hosszúkások” és „kerekek” szerepe a világ irányításában

A világpolitikai bonvodalmakat és katasztrófákat mindig a „hosszúkás arcuk” okozzák
Ahogyan Kretschmer tanár a modern történelmet magyarázza

Ernst Kretschmer-től, a marburgi egyetem pszichitriai és neurológiai tanszékének professzorától származik a „Testalkat és jellem” (Körperbau und Charakter) című alapvető mű. Röviden összefoglalva Kretschmer tanár a következőket tanítja:

Az egész emberiség a testalkati formát tekintve két főcsoportra osztható, mégpedig „hosszúkás” és „kerek” formájúra. Átmenetet alkot az atléta-típus, amely azonban a jellemkutatás szempontjából inkább a hosszúkás típushoz tartozik.

A testalkat és a jellem közti összefüggés törvényeit — s erre mindig újból kell rámutatni — sokezer emberen végzett kísérlet és számtalan megfigyelés bizo-

nyítja, amit az erre a célra készített műszerek, úgynevezett „lelki mérlegek” segítségével és sok más, tisztára tudományos módszer alkalmazásával végeztek.

HOGY GONDOLKOZIK, MINT ÉREZ, HOGYAN CSELEKSZIK A „HOSSZUKÁS”?

A hosszúkás egyén jellemében (itt mindig az atlétatípusra is gondolunk) van valami fellengző, „légies”, vagy pedig tragikus, vakbuzgó s bizonyos esetekben zsarnoki hajlandóság. A „hosszúkás” a környezetének gyakran okoz meglepetést s majdnem mindig ők az okai, ha a dolgok kiéleződnek. A „hosszúkások sorából kerülnek ki a diktátorok, a zsarno-

kok, de a szigorú moralisták is

A „hosszúkások” lelke merev és szögletes, mint azok a vonalak, melyeket Kretschmer professzor ama mérlegei leírnak, amelyekkel az írásnál kifejtett nyomást méri. A veszekedéshez egészen különös tehetségük van, mivel nem tudnak lelki feszültségeiktől szabadulni. A hosszúkás továbbá nagyon hajlamos a gépiessegre, automatizálásra, egyhangúságra.

A hosszúkások karakterét nem átgondolt, hanem csupán gépies következetesség jellemzi, csak azért következetes, mert új helyzetek előtt mindig csődött mond, mert képtelen volna a megváltozott helyzethez alkalmazkodni.

Hogyan gondolkozik, mint érez, hogyan cselekszik a „kerek”?

A hosszúkás és atléta-típussal ellentétben a „kerekek” szükségét érzik annak, hogy lelküket mások előtt kiöntsék, hogy sokat nevéssenek, hogy jól kisíják magukat. A leg-
rövidebb és legtermészetesebb uton jutnak el ahhoz, hogy a lelküket felüdítsék és megkönnyítsék: az emberekkel való érintkezés révén... Általában „emberszerető”, kedélyesek, realitások és alkalmazkodó természetűek. (Kretschmer professzor szavait idézzük.) Éles ellentét az Én és a környezet közt, tragikusan kiélezett összecsapásokat nem ismernek, hanem „együttérző”, egyéltelmezők a dolgokkal, az életet átérzik, átszenvedik és fel is oldódnak benne.

A „kerek” realista gondolkodása, hajlamos „egy bizonyos anyagiasságra, szereti a földi élvezeteket... A „kerekek” nem hívei a merev következetességnek.”

Meleg munkakedv, gyakorlatias tettekre-
ség, öntudat, önérték, ügyesség, szorgalom, takarékoság, lendület, bátorság, kedvesség, alkalmazkodó képesség, nagy jártasság az emberekkel való érintkezésben, ötletesség és bihetetlenül jól kifejtett érzék a kedvező esélyek iránt... Ezek azok a tulajdonságok, melyek a „kerek” embert általában jellemzik. De gyakran találunk náluk felületességet, modortalanságot, kapkodást, beképzeltséget...

HOSSZUKÁS ÉS „KEREK” KOR-
SZAKOK.

Láttuk tehát Kretschmer tanár elméletét és menjünk most egy lépéssel tovább. Kretschmer professzor „kiéleződésre” hajlamos emberekről beszél, éppen így lehetne „kiéleződött” korszakokról beszélni. Ha tehát „kiélezett” időkben „kiéleződött” emberek módját kerítik annak, hogy a népek élére álljanak, akkor társadalmi és világpolitikai katasztrófák alig kerülhetők el. „Kiélezett” veszedelmekkel terhelt időkben a népeknek létérdeke legalább is a legfőbb helyekre olyan vezetőket tenni, akik természetüknél fogva közvetíteni képesek, akik alkalmazkodni tudnak, nem haboznak, hanem „derűsen”, kerekdeden cselekszenek, nem vakbuzgók és nincs vesszőparipájuk, nem bujnak el csupa gyávaságból és tehetetlenségből ama páncélfal mögé, melyet ők elhívásnak, következetességnek keresztelnek el.

A „TEGNAP” ÉS A „HOLNAP”
NÉPVEZETŐI

Kik irányították a világot a múlt század végén? Ez boldog, békés és termékeny korszak volt. Ez a kor, a „kerek” típusu uralkodók és államférfiak jegyében állt.

És milyenek voltak azok a felelős egyéniségek, akik 1914 táján irányították a világ aersát? Majdnem kivétel nélkül hosszúkás típusu emberek! A „kerek” vezetők gyors egymásutánban kapcsolódtak ki. Franciaországban a kedélyes Fallières a rosszhumoru, gyomorbojás Poincaré, Amerikában a kerek, kövér Taftot a száraz pszichopata Wilson váltja fel. Németországban Bülow-t elkergetik s a „hosszúkás” II. Vilmos császár az ugyancsak hosszúkás Bethmann-Hollwegben találja meg a saját egyéniségének legjobban megfelelő jellemet.

Nem vagyunk dogmatikusok, nem akarjuk azt mondani, hogy a „hosszúkás” államférfiak a háborút akarták, vagy éppenséggel tu-

datosan előidézték volna. Habozó természetűek azonban, ama lázas júliusi napokban, katasztrófát okozott. Hajlamosak komorságra, lelkük merev és szögletes és ezért a helyzetet nem tudták leegyszerűsíteni. „Következetesek”, tehát hajthatatlanok, vakhítték, kényurak lévén, a vezető férfiak képtelenek voltak egy elvakult gyilkos tettét simulékony letemptített, természetes mozdulatokkal jóvátenni.

Igy sodródott a világ a „hosszúkások” vezetésé alá a legszörnyűbb vérengzésbe, amelyről megállapították, hogy „világtörténelmi szempontból nem volt szükségszerű, elkerülhetők volna a világháborút, mint általában a történelem minden háborus mozgalmát, sokan gazdasági okokra vezetik vissza. Ezek az okok legtöbbször nem is nyilvánvalók oly mértékben, hogy közvetlenül felelőssé lenne tehető a háború kitöréséért két hatalom, vagy a hatalmak két csoportja.

A közvetlen ok — állítják ennek az elméletnek hívei — rendszerint valamely politikai természetű feszültség, amelyet csak fokoznak a két állam között fennálló érdekellentétek, a megbántott presztizsérzés, az állami szuveranitás szándékosan vagy akaratlanul ejtett csorba és más hasonló természetű tényezők. Mindezek, ha kellő ideig hatnak és nincs módjuk békésen levezetni, olyan gyűlékonyá tehetik a légkört, hogy a folyton fokozódó surlódásból elkerülhetetlenül

kipattanó szikrák végül is lángallobbantják azt. Mindez azonban csak kiváltó oka a háborúnak, az igazi okok után mélyebben kell kutatnunk. Ugy, mint egy súlyos beteg meghalhat például szívgyengeségben, vagy mert tújeje felmondja a szolgálatot, holott az alapbaj voltaképpen egészen más, a szív vagy a tüdő defektusa csak közvetlen előidéző oka a halálnak. Hasonlóképpen a háború rejtett okai kivétel nélkül gazdasági természetűek. Am ha ez így is van, semmiesetre sem kapcsolható ki az emberek, tehát a jellemek alakító befolyása az események sodrára. Hiszen a történelmet végeredményben emberek csinálják. Így azután ha a feszültségek, az érdekellentétek meg is vannak, végső elemzésben mégis csak az uralmon lévő jellemítípuson mulik, hogy enyhébb, vagy végtetesebb módon találjanak kiegyenlítődest. Ugyanazok azonban, akiknek uralma alatt az összeütközésből katasztrófa lett, természetüknél fogva képtelenek voltak a kitört világháborút megszervezni, lévén a szervezőképesség a „kerek” típusuk jellemző tulajdonsága. Mindazok a „hosszúkások” tehát, akik a világháborút megkezdtek, egymásután háttérbe szorultak. Németország a kerek Hindenburgot és a másikat „kereket”, Rathenaut hívta segítségül. Hindenburg idejei ugyan a végsőkig kitarítottak, árnyékának, Ludendorff tábornoknak, egy igazi „hosszúkás”-nak az idejei azonban felmondták a szolgálatot.

B. Dénes Kató:

Servusz, Anna!

Most meghalt. A máramaroszigeti el-
megyógyintézetben halt meg. Onnan tudom, mert a rendőrségen mondták: tes-
sék megírni, hogy a szigeti bolondokhá-
zában meghalt Gerő Anna szatmári ille-
tőségű lány. Hozzá tartozóik jelentkezze-
nek, mert eddig nem találtuk őket.

Oh, a hozzátartozóit nem találják Gerő Annának! Már éppen ki akartam törni, hogy — biztos ur, kérem, én is hozzátartozója vagyok Gerő Annának, hig-
jék el, én vagyok a legközelebbi hozzátartozója és ne is keressék a többiek, mert azok úgy sem fogják megírni, csak én, egyedül csak én, azaz én sem, mert biztos, ur, én, én szívemből kacagok és örülök, hogy Gerő Anna meghalt, tapsolni szeretnék, hogy Anna ott, az elmekórházban meghalt... Mert, kérem, Gerő Anna kettő van — egy, aki most meghalt Szigeten és egy másik, aki itt él bennem és sohasem fog meghalni, mintahogy sohasem törhet el a virágos csésze, amit tizenöt évvel ezelőtt kaptam, de ami már rég üresen áll és el is repedt, meg a virág is lekopott róla, de azért nem törhetett el soha... és mint a Benedek Elek „Katalin” című ifjúsági regénye, ami már összezakadt és hiányoznak belőle a lapok, de megvan, mert ezek sohasem mulhatnak el, ezek olyan dolgok, amik élnek, addig élnek, amíg én élek. Mert hozzátartoznak, egy darabot jelentenek belőlem és csak éppen meg-
rongálódhatnak, úgy, mint én, de nem halhatnak meg hamarabb, mint én.

Anna tízéves korában született, akkor, amikor megismertem a bérházban, ahol

laktunk és ahol egy bank is, volt, a banknak pedig egy szolgálója, s azt Gerő bácsinak hívták. Gerő bácsinak a feleség Rézi néninek hívták és a leányát Annának, az Anna öccsét pedig Gyulának. Mi ott laktunk fenn az emeleten, négy szobánk volt és később csináltak egy fürdőszobát, arra emlékszem, mert akkor én a földön aludtam a felfordulás miatt. Milyen furcsa, én tudtommal csak egyszer aludtam a földön, Anna pedig mindig a földön aludt, mert ők ott laktak hátul az udvarban, a mellékbejáratnál és csak egy szobájuk volt rácsos ablakkal. Ott nagyon jól lehetett játszani, mert nappal is sötét volt és ha sokáig fésültem a hajam, akkor szikrázott s ezt a játékot én nagyon szerettem, csak kár, hogy nem lehetett világosan játszani, mert akkor a szikra csak hallatszott és nem látszott.

És azt is játszottuk, hogy az asztalra tettünk egy fálban paprikát, meg egy másik fálban sőt és aztán bebujtunk a szek-
rányba és vártunk esendben, mert a szellem, aki ilyenkor a szobában járt, csak csendben tudott dolgozni. És később, amikor kibujtunk a szekrényből, a só meg a paprika már össze volt keverve, mert a szellem összekeverte. Persze ezeket mind csak Annáknál lehetett játszani, mert sötét volt. Beszélgetni is ott lehetett legjobban.

És Annának nyugodtan lehetett mindent mondani, mert ő tudta, hogy az lehetne igaz is, ő különben is sok mindent tudott, mert amikor Terike volt nálunk kisasszony és minden hónap elején két

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, reumás fájda-
mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-től

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban,
mely két kapszulát (ostyában) tar-
talmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kap-
ható gyógyszerárakban és drogé-
riákban.

Az egyméteres körön

Néha-néha még tompán hallani,
hogy bugnak elmúlt létem napjai,
viharzó tenger sziklát ostromol,
de a kőarcról hörögve visszafoly.

Ilusz... huszonhárom és ól huszonnégy
orgona-sipu, mormogó zenék,
azt dalolják: rossz lenni itt szegény
a kopár-álmú ócska sártekn.

Az élet maga is szűk cella csak,
de a szegénység bilincseket rak,
futnál, rohannál, lehuz az iga
s leszel a föld síró, árva fia

Nem lehet néked kéklő ligeted,
szíved szavát szívedbe nem hintheted,
csak topogsz az egyméteres körön
és alamizsna mind, mi feléd jön.

Hiába hörögsz, vérzik szíved, szád,
köréd feszül bilincs, szeges korlát,
oroszlanként szűkülöd panaszod,
s a szabad pusztát sohasem láthatod.

Elébed ugrik kinek kincse van,
és szájad ize sós és csóktalan,
s minden, mi örök, nap, csodás és szép,
néked nem valóság, csak messzi kép.

Sikoltasz néha: mindjárt meghalok
s még nem is éltem, fekete habok
mosták csak az ajkam, bilincs kinezott,
sikoltasz néha: mindjárt meghalok!

De fut az év és zendül a zene,
Mint szegény-lélek szegény gyermeke
csak kulcslyukon nézheled a csodát,
a tarkafényű, gyorsan pergő bált.

Néha-néha tompán hallni,
hogy bugnak létem elmúlt napjai,
viharzó tenger sziklát ostromol,
de a kőarcról hörögve visszafoly.

Sztojka László

napig ágyban maradt, Anna akkor is
tudta, hogy miért fekszik, még azt is
mondta, hogy neki is fekiúdni kellene
minden hónapban, de én tudtam, hogy
hazudik, először is, mert csak a nagyok
feküdtek és a nagyok közül is csak azok,
akik gazdagok voltak és az emeleten
laktak. Anyu is fekiúdt és a nagynénem
is fekiúdt, meg Terike is fekiúdt és Ko-
vács néni is fekiúdt, mert ő is az emeleten
lakott. De Bözsi néni, aki a házmesternek
volt a felesége és a lépcsőt surolta, meg
mosni járt, sohasem fekiúdt, a szakács-
nének sem fekiúdt, Moskovics néni sem
feküdt, aki szintén az udvarban lakott
és kilenc gyermeke volt. Így én tudtam,
hogy Anna hazudik, mert még se nem
felútt, se nem gazdag és nem is lakik
az emeleten.

Ilyeneket mindig Annáknál beszél-
tünk a sötétben, hogy ne láthassuk egy-
más arcát. Különben is Rézi néni mellett
nyugodtan lehetett beszélgetni, sohasem
mondta, hogy ez nem gyermekeknek
való, vagy viselkedjünk illedelmesen.
Olyan jó volt, hogy sokszor még maga
mesélt nekünk ilyenről. Aztán mikor lát-
ta, hogy nagyon csendben maradunk, fel-
kacagott. Csak ezt nem szerettem, ami-
kor kacagott, olyan furcsán, mintha vi-
sitna, sirna, nevetne egyszerre.

És az is jó volt, hogy Gyula is hal-
lotta, hogy mi már beszélünk ilyenekről,
ő pedig csak hallgat, mert nem is tud-
hat beleszólni. Szerettem Gyulát, mert
mindig hozott nekem titokban napraforgó-
magot és a sámnedlit is ideadta nekem,
ha lementem hozzájuk.

Egyszer Anna azt is mondta nekem,
hogy: juj, a Gyula mit álmodott rólad!
De hogy mit, azt már nem mondta...

még sötétben sem, azt mondta, csak akkor mondja meg, ha megigérem, bizonyíthatom, hogy nem szölok róla senkinek és Gyulának sem mondom meg, hogy elárulta. Mondtam, hogy bizony isten és mutattam, hogy hogyan görbüljek meg, de Anna akkor is csak belekezdett, hogy: hát ide hallgass, de igazán igéred meg, — különben mégsem mondom meg...

Nagyon mérges voltam és mondtam — jól van, Anna, örök harag, ne is szólj hozzám többet, látod, te milyen vagy, én mindig megmondok neked mindent. Nem szép tőled, Anna, pedig megígérted, hogy halálos jó barátunk leszünk a sirig.

Akkor Anna azt mondta, hogy ne utálatoskodj már annyit, tudom én, miért nem mondom meg. Mert nem is értenéd meg.

— De azért is megérteném — feleltem Annának. És Anna nevetett, és úgy huzta a szót, hogy — hooógyne, te kis taknyos, én ugyanis idősebb vagyok nálad két évvel, meg három hónappal.

Pedig akkor is csak hazudott, mert nem is két évvel és három hónappal volt idősebb, csak két évvel és egy hónappal. Ezt ki is számítottam neki egy kockás számtan papíron és akkor elkérte tőlem a ceruzát, meg a számtanlapot és annak a hátára leírta, hogy mit álmodott rólam Gyula.

Rettenetes dolgot álmodhatott, mert én tényleg nem értettem meg, de lehet, hogy csak Anna ferdítette úgy el, hogy ne értem. Ha nem értettem is, mégis csak szép dolog volt, hogy én rólam valaki álmodott.

Volt nekem még más barátom is, nemcsak Anna. De azért igazán csak ő volt. Mert őt nemcsak szerettem, hanem tőle félttem is. Mindig félttem azoktól az emberektől, akiket túlságosan közel engedtem magamhoz, viszont akit szerettem, ahhoz muszáj volt közel kerülnöm. Lehet, hogy ezért szerettem mindig csak olyanokat, akikről félttem is kicsit. Nem tudom, igazában melyik érzés született meg előbb bennem, de tudom, hogy így volt.

Annától is félttem és ő tudta ezt. Annának mindig megbocsátottam. A mikor színházat játszottunk, — az volt a címe, hogy: „A befőttes üveg”, — akkor is ő játszotta a főszerepet, meg farsangkor is neki mutattam meg csak a maszkos ruhámat, amely fekete, meg piros krepp-papírból készült.

Akkor farsangkor irigyeltem is Annát. Betanult egy éneket, azt, hogy: „Ha megversz is, imádlak én, — és felvett egy hosszú ruhát, meg egy álarcot, aztán végigjárt benne a kávéházakat és kreszett egy csomó pénzt, amit odaadott az anyjának.

Akkor kezdtek először tiltani Annától anyuék. Azt mondták, nem jó hatással van egy gyerekre, ha mindig a bankszolgányának a társaságában van. Különben is Ilona, aki akkor a szakácsnőnk volt, beárult bennünket. Pedig pupos Ilona hallgatható volt, mert neki meg volt egy barátja, nagyon szép fiú, de kiderült róla, hogy betörő és tőlünk is ellopott három ezüstkannalat.

Egyszer aztán borzasztó dolog történt, mert a bérházba, ahol laktunk és ahol a bank is volt, rettenetesen sok ember jött, megálltak a bank bejárata előtt és csúnyán szitkozódtak. A bank be volt zárva, egészen le volt huzva még a rolló is és csak valami papíron állt pár sor, hogy a bank tudomisen miért, kénytelen volt becsukni.

Nemsokára Gerő Annánaknak a lakását is becsukták. Nem is bucsuzott tőlem Anna, csak elment. Nem maradt senki még himondónak sem belőlük. Csak a Pici. A kutya, őt nem vitték el, mert már öreg volt és alig vándorogott. Olyan öreg volt, hogy harapós is lett. És akkor le kellett löni. Mikor lelőtték, az utána következő nap eljött Anna az udvarba és borzasztóan sirt. Sajnálta a Picit. Később lecsendesedett s akkor megkérdeztem, hogy hova lettek és mi történt velük? Mondta, hogy kinn laknak a város végén és Gerő bácsi megnősült. Dehát volt már felesége — gondoltam magamban. És akkor Anna elmondta, hogy közben Rézi néni megbolondult és elvitték Szigetre. De meghalt hálá Istennek, — mondta még Anna és otthagytam.

Aztán sok, sok év telt el közben, halottam, hogy Anna lezülött, hogy gyereke született, hogy Gyula szabóinas lett, hogy Gerő bácsi a második asszonyt is túlélt. Aztán egyszer megint találkoztam Annával, az utcán jött velem szemben és alig köszönt, pedig én mondtam neki: szervusz Anna, — és akartam kérdezni azt is, hogy van, de ő csak tovább ment. És egyszer beszéltem egy asszonnyal, akihez Anna takarítani járt és az asszony igen panaszkodott, hogy Anna nagyon hanyag. Néha elmegy reggel takarítani, kisépri a szobákat, aztán meg-

áll a szoba közepén, maga elé néz, később meg úgy hagy mindent rendetlenül és elmegy. Másnap reggel megint jön, mintha semmi sem történt volna.

Aztán én is elkerültem messze s mikor visszajöttem, Anna már nem is volt itt, Szigeten volt, el kellett szállítani, mert csendes bolond lett. Akadtak olyanok, akik azt mondták: a szülők bűne.

Nem tudom, hogy kinek a bűne, de tudom, hogy mindig szeretni fogom Annát és sajnálom azt is, hogy nem tudtam megköszönni neki, hogy amikor pár héttel ezelőtt valaki járt benn nála az elmekórházban, az első, akiről kérdezős-

ködött, én voltam. Kérte, hogy küldjek el neki azokat az újságokat, amikben én irtam és azt mondta: keztesd meg nekem. Akkor már nem volt Annának hája, kopasz volt és foltos vászoning volt rajta.

Most pedig meghalt. Meghalt anélkül, hogy megmondhattam volna neki: Mit keztesd meg Anna, szervusz, úgy, mint régen.

Most már mindegy, Anna. Én ugyanis csak nevetek, hogy azt mondják: meghaltál a bolondok házában.

Bolondok, akik mondták. Te élsz, Anna. Szervusz, Gerő Anna. Na, tegezz csak te is vissza bátran...

Faragó Farkas Imre:

Hétköznapi versek

A harci dal

Halottai csend végtelen zsidbadságából
ébredt fel harci énekek s keserű
évek keserű kiáltása zúgott
végig dermedt szívemben. Sívító
gyári kattogás, erdő, mező
diadalmas harsonája olvadt fel
harsogó dalodban. És a közelben
ijesztő árnyak bitót ácsoltak:
vérpatakból fulladt énekek.
Vérbefojtották a dalt, de
az elfojtott panasz újra
lángalobbantja a dermedő szívet.

Szombat délután

Kilendülök a kocsmá ajtaján,
szádból árad a pálinkás egyveleg...
Danolsz
és tanácstalanul nyomkodod
lyukas hasadat.
Aztán hazamész,
nadrágod szíját az asszony hátára vágod
és megbírod gyerekeid sörényét.
Szombat délután van:
előttad heti kereseted.

Némák vagyunk

Némák vagyunk, némák,
megnémultak a csillagok is.
Fáj ez a némaság
és fájdalunkban munkától
felsebzett ökleinket szorítjuk.
Nem szállt el azért a dacos öntudat,
Némák vagyunk, némák,
pedig csillagokon s a véres földeken
panasz és jaj sikolt.

Ez itt a gyár

Ez itt a gyár:
gépek kábitó ritmusa zakatol,
olajos istenek állnak csavar-
korbáccsal kezükben, fékek
rögződnek, feszülő izmok
lendülete teremt új körvonalakat.
A távolban egy gőzsziréna
üvöltése hasít a rezgő semmisségbe
szüntelen forog a lendítőkerék
kékes acéltengely repeszi a munkás
tenyerét, ki röjja szörnyű robotját.
ő az új Titán és vérevel olajozza
a förtelmes gépezet
csorba szerkezetét.

KORÉH FERENC:

KALAND

Érezte a frissen vasalt ing szagát, a gondosan elrendezett gallér és nyakkenőbiztonságát nyújtott s a nadrág kifogástalan éle merészen szelte a levegőt. Érezte, hogy normális életkörülményekkel rendelkező ember. Ez az érzés egyenesre billentette fejét s bátran belenézett az emberek szemébe. Idáig félszeg volt, lesütött szemekkel járt, de mióta belekóstolt a szerelembe... Mi az, hogy belekóstolt? Élezte három teljes hétig, nem körmölt az irodában, hanem Dóra ült az ölében s meleg, bársonyos karjával átölelte a fejét. Dóra... Van-e ennél szebb név a világon? Benne van ebben a névben valami lüktető vágy, valami igazi asszonyiség.

Tulajdonképpen már nem is emlékezett házasságkötésük részleteire. Csak annyit tudott, hogy néhányszor Dóráknál járt adóügyben, a lány leültette, egyszer-kétszer náluk uzsonnázott s özevgy Kovácsné villámgyorsan kitiizte az esküvőt. Milyen okos anya volt! Azt mondta: „ti jól egymáshoz illetek” s egy pár nap alatt olyan házassámban lett belőle, mint a pinty.

Megállott a járdán. Alaposan szemügyre vette a nőket s szinte csodálkozott, hogy ezt most meg meri tenni. Vajon melyikhez is hasonlítana Dóra? Nem, egyikhez sem. Őt az istenek egyenesen neki alkották. Még elgondolni is borzasztó, milyen lett volna az élete, ha nem találta volna egymásra.

Csak egyet sajnált. Mikor második este felesége az ölébe ült, odatette azt az illatos pofikáját az övé mellé s huncut kíváncsisággal azt kérdezte:

— Na, most valld be szépen, hány nő volt előttem az életemben, vagy inkább mond el egy kalandodat.

Mintha fejbeütötték volna. Igaz, hogy titokzatosan, sokat-mondóan mosolygott, de nem jutott eszébe semmi. Nem is juthatott, mert tudja Isten, sohase volt szerencséje a nők körül. De mégis szeretett volna mondani valamit. Hiába gondolkodott azonban valami csiklandós tárgygyu novellán, hová főszereplőnek saját magát helyettesítette volna be, — nem ment a dolog.

Mennyiért nem adta volna akkor, ha csakugyan lett volna valami izgalmas kalandja, legénylakásba titkon surranó nőkkel, megcsalt férjekkel s ne kellett volna azzal elintézni a dolgot: hagyj drágám, majd máskor!

Most már mindegy. Majd csak hall valamit a hivatalban, mert ott nagy donzuánok vannak, azt elmondja és kész. Ne tartsa felesége őt holmi pipogya embernek.

Unottan nyitotta ki az aktatáskát: tehát el kell mennie Dvorcek Jenőhöz, aki ingatlanügynök s nem fizetett már három éve adótartozásába egy árva vasat se. Jegyzőkönyvileg tudomására hozni, hogyha nyolc napon belül nem fizet, a lefoglalt tárgyakat és bútorokat el fogják árverezni. Micsda rendetlen emberek vannak, Istenem! Milyen ideális volna, ha mindenki szépen felszólítás nélkül megfizetné adóhátralékát az államnak. Igaz ugyan, hogy akkor reá semmi szükség sem volna. Hm.. Ezen egy kicsit elgondolkozott majd hirtelen öntudatra ébredve megint az iratsomók között kezdett turkálni. Aztán: özvegy Krizsnekéhez, azután...

Bosszusan rakta vissza az aktákat. mit? Hogy ő ma egész nap távol legyen a feleségétől, három hét óta ma először, mely egyben esküvőjük dátuma is. Olyan nincs! Az ember utóvégre nem barom. Elmegy Dvorcekhez, a legelsőhöz, rendez egy botrányt s már ötre otthon is lesz.

Igaz, Dóra ma azt mondta, hogy délután látogatná meg egy barátnőjéhez — valami Ilonkához, aki mostani lakásuktól nem lakik messze s akit már olyan régen nem látott. Az már régóta boldog feleség s Dóra biztosan kérdezősködni akar tőle, hiszen mindent csak nem kérdezhet az anyjától.

Dvorcekknél a szobalány nyitott ajtót s azonnal ki is jelentette, hogy a nagyságos ur már több napja nem járt odahaza és nagyon sajnálja...

Hosszas alkudozás és üzengetés után mégiscsak fogadta Dvorcekkné. Az asszony nagyszírmu, margarétavirágos pongyolában volt, haja ibolyaillatot árasztott. Tízszor is elmondotta: bocsánatot kér, hogy csak pongyolában fogadhatja, ha tudta volna, stb... Szóval egyáltalán nem úgy nézett ki, mint akivel hivatalos ügyekről is lehet tárgyalni. Párdicsmeze rögtön észrevette a férfi kezén szerényen csillogó jeggyűrűt.

— No nézd, Fülöp ur, hát maga jegyes, ködött, én voltam. Kérte, hogy küldjek el neki azokat az újságokat, amikben én irtam és azt mondta: keztesd meg nekem. Akkor már nem volt Annának hája, kopasz volt és foltos vászoning volt rajta.

Most pedig meghalt. Meghalt anélkül, hogy megmondhattam volna neki: Mit keztesd meg Anna, szervusz, úgy, mint régen.

Most már mindegy, Anna. Én ugyanis csak nevetek, hogy azt mondják: meghaltál a bolondok házában.

Bolondok, akik mondták. Te élsz, Anna. Szervusz, Gerő Anna. Na, tegezz csak te is vissza bátran...

— No nézd, Fülöp ur, hát maga jegyes,

vagy talán nős is? — Meg se várta a férfi feleletét, hanem tovább kérdezte: — És szép?

Amint ott ült mellette a sezlionon, lábaiat egymásra rakva, fejét kacéran félrehajította, ami azt jelenthette: szebb mint én?

Teljesen elbódította ez a viselkedés és a nő hajából kitóduló illat. Nem volt illesmihez hozzászokva. A nyaka fehérebb, mint a Dóráé, igen... igen, határozottan fehérebb. Fejében örülten cikáztak a gondolatok. Milyen nagyszerű volna, ha este feleségét ölébe ültetné és mesélné: „tudod drágám, egyszer adóügyben...”

Szeme előtt összefolyt minden, csak az asszony hófehér nyakát látta, fogai mint éhes karvalyok csaptak le reá. Még homályosan emlékezett, hogy künn egy ismerős hang mintha azt kérdezte volna a szobaleánytól: itthon van Ilonka?

Aztán az ajtóban egyszerre megjelent Dóra...

Igy kezdődött...

Egy fiatal temesvári író háborus könyvének margójára

Az idén „ünnepelek” a világháború kitörésének huszadik évfordulóját. Időszerű tehát. Aszódy János könyve. Időszerű, alaposan, tanulságkeltően meg tárgyalni a világháborút 1914 és 1934 vésszes hasonlósága miatt is.

Husz év telt el azóta s irtak a háborúról rengeteget. Jöttek a diplomaták és oldalak százain át igyekeztek lemosni kezeikről a vért és a felelősség mocsokát. Jöttek a „népszerűsítő” betűkereskedők és feldolgozták a háború történetét könyvben, albumban és füzetekben, mint valami nagy kalandordrámát. Irtak hazafias színekben és melankolikus aláfestéssel, irtak könnyfacsaróan és idegborzongatóan: csak úgy nem irtak, hogy az ártatlanul és okatlanul lemészárolt milliók emléke megkövetelte volna. Aszódy könyvének egyes részeit elolvastam, eszmélünk fel: nini, ezt nem irták meg 20 év óta! Összefoglaló, oknyomozó, utmutató munkát várunk a háború huszadik évfordulója alkalmából, erre van szükségünk a mai siralmas bizonytalanságban, beékelve a volt és a közeledő világháború közé.

Aszódy János munkája rövid terjedelemben, népszerű stílusban igyekszik pótolni ezt a hiányt. Hetvenegy oldalon a világháború előzményeit és a mozgósítás napjait markolja össze. Voltaképp első része egy kétkötetes munkának, amelynek második darabja magát a világháborút tárgyalja. Folytatni lehetne és kellene egy harmadik résszel. A békekötések től napjainkig, ezzel a címmel: így kezdődött másodszor...

— A világháború előzményei? — mondja az ember az első percben — ugyan kérem, micsoda régi dolgok! De mikor megkezdjük a könyvet, rajtaragadunk a perdülő mese lépvesszőjén. Ime, ezt se tudtuk, ezt se láttuk tisztán, ezt se ez se... harcoltunk, szenvedtünk, lázadtunk s megalázkodtunk 20 év óta, csak arra nem volt időnk, hogy kinyissuk a szemünket, lássunk és számot adjunk róla: hogyan történt mindez és miért?

A könyv aránylagos rövidségében is ügyesen öleli fel a lényeges eseményeket, érdekelletéteket, az aréna előterében álló szereplőket. Felhasználta a legjobb forrásmunkákat, újat és jót alkotva belőlük. Más nyelven inkább találhatók hasonló munkák, magyarul azonban hézags pótló mű. Nagy értéke a friss, riportszerű előadásmód. A rengeteg anyagból a szerző ügyesen válogatta össze a leg-súlyosabb eseményeket. A világháború előjátékának megragadó fotómontázs. Rövidsége mellett is élesen rámutat az okozati összefüggésekre s érthetően kihangzik belőle a háboruellenes állásfoglalás. Öröndetes jelenség ez a könyv ugyanis, mint fiatalok terjedő tisztánlátásának a jele. Kíváncsot kelte, ha ez a tisztánlátás a fiatalok minél szélesebb rétegeire terjedne ki.

A könyv értékét nagyban emeli a cím-lap, melyet Ruzicskay György, az Erdély szerte is nagy népszerűségnek örvendő magyar művész megrázó erejű rajza díszít.

Kőműves Géza

Különösségek a világ panorámájából

Az eszményi lakás

Az angol sajtó megemlékezik a jövő lakásáról, amelyet jelenleg „Az eszményi lakás” néven egy londoni kiállításban mutatnak be. Kromacélból való házról van szó, amelyet minden nagyságban építenek. Ez a lakás lehetővé teszi, hogy a lakó — akár magányos ember, akár gyermektelen házaspár, akár sokgyermekes családról legyen szó — minden háztartási alkalmazott nélkül meg lehessen. Ezért alkalmazznak elsősorban kromacélt, amelynek nem kell gondozás. Gép tisztítja a főzeléket és a gyümölcsöket. Egy kerék, amelyen nagy szivacsok vannak szappanozza és mosza a gyerekeket. Egy készülék, mely lerögzített kerékpárhoz hasonlatos, termeli a vajat és a tejsírt. A lakó az ágyban megnyom egy gombot és a kávémasina, amelyet előző este töltöttek meg, dolgozni kezd és pár perc múlva fütty jelenti, hogy a kávé a csészékbe be van töltve és a pirítósok készen állnak. Még a kutyákat is automata mosza. A gyerekszobákban a kilincsek olyan alacsonyok, hogy a gyerekek is elérjék, a gyerek növéseivel arányban pedig feljebb csavarhatók a kilincsek.

Ahol a lány a kérés

Nemrég érkezett vissza az az expedíció, amely az ausztráliai szigeteket tanulmányozta. Nagyon érdekes, amit a kutató-társaság tagjai a Guinea-szigetéről, de különösen „Orango Grand” szigetről feljegyeztek. Ezen a szigeten a legteljesebb nőuralom van. A férfiak az alárendeltek szerepét. Ha a lány felcsatlózik, maga néz körül a férjül vehető férfiak között és ha valamelyik megtetszik neki, azt meg is kéri. Az asszony a „házasság” teendőinek egy részét ugyan elvégzi, de ha férjére biz valamit, akkor az köteles elvégezni. Amennyiben a feleség nincs megelégedve férjével, egyszerűen kiadja neki az utat. Az ilyen férfi aztán már „pártában” marad, mert nem

igen akad második kérése. Ámde, ha a férjnek nincs inyére az asszony, ő nem hagyhatja el, mert az asszonyok kiüldözik őt a szigetről. A férfiak itt csakugyan úgy táncolnak, mint a nők akarják, mert a törzs zenekara — három dobos! — a nők sorából került ki. Minden szertartásnál ők szerepelnek. Annak ellenére, hogy a döntő szó Orango Grand-szigetén az asszonyoké, a sziget egyáltalán nem békés hajlamú. A szomszédos törzsekkel állandóan hadakoznak. A nők minden legcsekélyebb dologért hadat üzennek, csak hogy a harcba már a férjeket küldik. Ha akadna férfi, aki megtagadná az engedelmisséget, mint gyávát állandóan gunyolnák, nevetnék és addig nem volna nyugta, míg meg nem szökne a szigetről. Felesége nem igen bántódnék utána, mert ilyen „gyáva” férj elkergetése után jobban áll azonnal egy másik férjet választania.

Salamoni ítélet

Patrik Were leicesteri kereskedő válni készült feleségétől, akivel már hónapok óta nem élt közös háztartásban és kis leánykáját egy távoli rokonára bízta. A válóper alkalmával az asszony azt követelte, hogy a leánykát adják át neki. A férj titakozott ez ellen. Kijelentette, hogy az anya hónapokig nem törődött a gyermekkel, akit rokona, jövődöbeli felesége nagy szeretettel nevelt. Azt akarja tehát, hogy a lányka maradjon továbbra is nevelőanyjánál. A bíró nagyon nehéz helyzetben volt. Ekkor jó gondolata támadt. A következő tárgyalásra megidézte úgy az édesanyját, mint a leányka nevelőanyját. Mikor a tárgyalás folyamán a leányka sírni kezdett, a bíró átadta a gyermeket az édesanyjának. Ez csitította, dédelgette a leánykát, de az csak tovább sírt. Ekkor a nevelőanyjához vitette. Alig, hogy az asszony a kis gyereket ölébe vette, ez elcsendesedett és csakhamar mosolyogva, kezecskéivel vidáman hadonázva nézett az asszonyra. A bíró a gyereket a nevelőanyjának ítélte.

Mindenki az ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJÁTEK ÚJ HUZÁSI TERVÉRŐL beszél!

A sorsjegyek már kaphatók. Vegye meg már ma szerencsesorsjátékát. A sorsjegyárus meg fogja Önnek magyarázni, hogy egy egész sorsjegy lehetővé teszi, hogy egy osztályban

5 számmal,

az egész sorsjátékban pedig

17 számmal nyerhessen

Mindazon hallatlan előnyök dacára, amelyeket az új sorsjáték nyújt, az egész sorsjegy ára egy osztályra 800 lei, az összes osztályokra pedig 3200 lei az eddigi 5000 lei helyett.

ÁLLAMI SORSJÁTEK

fix húzási nappal
minden hónap 15-én

ELSŐ HUZÁS
NOVEMBER 15-én

Sorsjegyeink megérkeztek. — Már most válassza ki az Ön sorsjátékát! Postai megrendeléseket is azonnal és a legnagyobb titoktartással teljesítünk!

„FORTUNA”

Brassó, Weiss Mihály-utca 5. Telefon 3-99.

ÁBEL AMERIKÁBAN

34

REGENY

Írta: TAMÁSI ARON.

— S mit dolgozott eddig?

— Tanulmányoztam a város alapítását s nemkülönben a fejlődését, amelyet háromszázkilenc esztendőn keresztül megtett. Továbbá tanulmányoztam a szeszitalmalt, s dolgoztam odalent a „Paradise Alley”-ben, de ott nem nagyon szerettem.

A szőke fiatalember, akit Vilmosnak hívtak s Bereg-vármegyéből való volt, hunyorogva nézett tudós szavaim közben. Láttam rajta, hogy a város alapítása és fejlődése miatt hunyorog s a Paradicsom-állásban bétöltött munkámról is azért nem kérdezősködik, hogy viszont én se firtassam őt a város történetéről. Ilyenformán kiegyenlítettük egymást mingyárt az első percekben és nem emelkedett közöttünk semmi rangbéli különbség.

Beszéd helyett tehát magát a munkát kezdtem nézni s azt érdemes is volt. Mert végig a fal mellett egy nagyon hosszú asztal állott, az asztal mellett pedig, a falnak fordulva, kilenc ember dolgozott, egymástól egy-egy lépés távolságra. Fenn az asztalon mindegyik előtt egy rakás tornyosult, amely földből és homoklisztből lehetett keverve, inkább sárga, mint barna színt adott és nedvességiben annyira tapadtott, hogy ha az ember a markába vett belőle és összeszorította, akkor egydarabban tehetette le és az ujjai nyomát is nézhette rajta. Ezek mellett ügyes, fából való szerkezet is volt mindenkinél a keze alatt s nemkülönben egy vonalzó. A fából való szerkezet két darabból állott, amelyek testvérek voltak, vagy inkább házastársak, hogy találjanak egymásra. Az egyiknek is, a másiknak is árok volt a közepében, s az árok különböző formákat játszott: volt olyan, amelyik kilincs formát, a másik valami fogantyú-formát s így tovább. A munkások pedig ezeket az árkokat megtöltötték a tapadós, főnyes földdel, aztán testvérpár testvérpár borították, majd a földből emigy kialakult formát olyan ügyesen vették ki és tették az asztalra, hogy abból egy szikra vagy egy morzsa is le nem mállott.

— Némely munkához sok ész kell, eh-

hez ellenben ügyes kéz — mondtam Vilmosnak, amikor megnéztem jól a teendőit. Erre ő azt válaszolta, hogy majd meglátom, miszerint ész nélkül ezt sem lehet csinálni. Nem ellenkeztem véle, hanem teljesen igazat adtam neki, majd azt a kitalált dolgot meséltem el neki, hogy amikor annakidején utaztam volt a hajón, akkor utazott egy bereg megyei ember is, aki olyan okos volt, hogy eddig biztosan meg is bolondult. Nagyon tetszett Vilmosnak, hogy a vármegyén keresztül így megdicsértem őt és egy puha pillanattal adott méltó feleletet a dicsőretemre. Aztán odavezetett egy szekrényhez, amely üres volt.

— Itt lehet tartani a ruhát és a szerzőmokat — mondta.

A további utmutatása szerint levetttem a hazai ruhámat, felakasztottam ebben a szekrényben, majd magamra vettem a sárgát és munkához láttam. Csak most jöttem rá, hogy a szám milyen könnyen járt volt az előbb, mert bizony a kilincs mintáját szakértelemmel megcsinálni és sérelem nélkül az árokból ki is venni, nem volt könnyű dolog. Egyiket a másik után rontottam el, pedig mindenki elhiheti, hogy testileg és lelkiileg egyaránt törekedtem az eredményre. A nagy ügyekezeten úgy elfutott az idő, hogy a délelődel ideje is már elérkezett. S én még egyetlen egy alkalmas mintát sem tudtam csinálni!

— Hagyja abba, majd egy órákor folytatjuk! — mondta Vilmos.

Abbahagytam a munkát, de nem szóltam semmit, hanem magam elé néztem és szomorúan lógattam a fejemet. Csak arra kértem az Istent, nehogy Dávid ur odajöjjön és megkérdesse tőlem, hogy hányat csináltam! S mintha maga az Isten is elhagyott volna ezen a hétfői napon: amikor éppen a déli eleséget magamhoz vettem, odajött a nagy magos főnök és így szólt:

— No, Góliát, hogy megy a munka?

— Igazán Góliát vagyok, Dávid ur — mondtam neki, mert ez a kicsinek és könnyűnek látszó munka legyőzött.

Sohasem felejttem el a Dávid ur jósa-

gát, mert türelmes szavaimra megveregette a vállamat és azt mondta, hogy ne busuljak semmit, mert az életben még nem talált embert, aki ebben a munkában az első napon sikerrel működhetett volna. Ez megvigasztalt egy kicsit, de egészen mégsem, mert jelenleg is uralkodott az a rossz természetem, hogy ne csak olyan legyek, mint a többi emberek, hanem azoknál példamutatóbb. Vilmos is meleg szavakat keresett az én felderitésemre, de csak az egyik zsemle erejéig tudott megvigasztalni, mert a másikat visszacsomagoltam a papírosba.

Délelődel után kimentünk az utcára, hogy a külső élet figyelésével töltsük az időt. Arra kértem Vilmost, hogy jöjjön el velem egészen a víz partjára, mert én szeretnék ott leülni és ültömből nézni a vizet. El is jött oda szívesen velem s hogy teljes odaadással nézhessem a lustán himbálózó vizet, még le is ült mellém. S ugylátszik, ő is rájött arra, hogy nem rossz dolog a vízzel gondolatban és érzésekben együtt himbálózni s a hullámok által mindenkinek üzenni, aki a világban kedves nekünk, mert elmerengve és szó nélkül ült, akár jómagam.

Csak akkor szólalt meg, amikor felálltunk, hogy visszamenjünk és folytassuk a munkát.

— Maga szereti-e itt Amerikában?

— Egyformán szeressük — feleltem neki.

Nem volt hitvány és kérges lelkületű fiú, mert értett engemet. Így nem is kellett magyarázkodnom neki, hanem teljes figyelemmel ismét annak láthattam neki, hogy a kilincs formáját sikerítsem. S addig s addig törekedtem és babusgattam a tapadós földet, amíg délután három óra és negyvenhárom perckor sikerült az első. Volt ott a műhely falán egy óra s azon néztem meg az időt. Utána úgy kezdtem ugrálni örömben, hogy nemcsak Vilmos bámult engemet, hanem a többi munkások is.

— My God, what happened? — kérdezte is egy veresszemű ember, aki skót volt. Megértettem, hogy azt tudakolja ilyen nagy felkiáltással, hogy mi történt, de én válasz helyett táncra perdítettem Vilmost és hirtelen olyan forgást vittünk végbe, hogy a szerszámok is illegetni kezdték magukat az asztalon. A munkások is mind odagyűltek, mert a teremnek mind a három szárnyán végigszárguldozt egy pillantás alatt a hír:

— A magyarok táncolnak!

Csupán a négy setétbőrű ember maradt az üstök mellett: félelmesen és vad szótalansággal, mintha nem is erről a földről való lettek volna. Ez olyan különös volt és annyira sértett engem, hogy a tánc után mingyárt megkérdeztem:

— Hát ugyanbiza, azok a setétek mi-féle emberek?

— Filippiniek — felelte Vilmos és tovább akarta folytatni róluk a beszédet, de akkor mister Dávid odatoppant és megkérdezte, hogy itt miféle mulatság van és miért? Megmondtam neki, hogy miféle nagy dolog történt s megmutattam az eredményt is. Erre a tulajdonos nem szidást zúdított reám, mint ahogy tétova gondolatomban vártam volna, hanem a vállamra tette a kezét és azt mondta:

— All right, boy!

Ha ilyen dicsőretet otthon a táncban kap az ember, akkor legalább három ember már halva fekszik a háta megett. Így hát ebből is láttam, hogy itt nem az emberölés a nagy virtus, hanem a kilincs formának épségben való elkészítése! Hozzá is fogtam mingyárt, hogy a dicsőséget folytassam, de most a szerencse ment el táncot járni s nem én. Négy órákor letették a munkát, visszaöltöztünk uriembernek s néhány perc múlva úgy elszéledtünk különböző irányokba, mintha csak ál munkában láttuk volna, hogy az életünk egyetlenegy napján halványan együtt voltunk.

Amikor hazatértem, még csak Teréz néni volt otthon. Azonban ő egyedül is elégnek mutatkozott arra, hogy a „hittérítőt” nagy figyelemmel és kíváncsisággal lehessen fogadni. Még Grün Bébit is leintette, hogy ne hallózzon nekem ebben a döntő és felséges percben, aztán nagyra nyitotta a szemet, a szája pedig nevetésre és sírásra egyformán készen állott s egész testében ágaskodott a ragadozó izgatótságra, ahogy megkérdezte tőlem:

— Na?

— Dikhálé moj zsupán! — feleltem neki és a megmaradt eleséget az asztalra tettem. Teréz néni lehervadt rögtön s mintha kátyuba került volna, ide és oda tekintett és nem tudta, hogy miképpen folytassa a beszédet. Megsajnáltam és barátságosan kezdtem nevetni, nehogy azt gondolja, hogy megbolondult tőlem:

(Folyt. köv.)

...ÉS A TÁNC

Irta: Várady Ilus, a Bécsi Kozmetikai Iskola alapítónője

A nő életében a tánc sokkal nagyobb szerepet játszik, mint régebben, amikor bálok, amelyeken nők nyilvánosan férfiakkal együtt táncoltak, csak igen kivételes alkalmakkor voltak.

A tánc kétségkívül ama alkalmakhoz tartozik, amikor a nő a szépségéből, valamint nemiségéből kisugárzó vonzóerő egész varázsával szinte korlátlanul tud hatni a férfira, még azután is hosszú időre kiterjedően tudja szuggesztíóját alatt tartani. A mai nő bőségesen él is ezzel. Ugy nyilvános helyeken, mint saját otthonában, gyakran hódol a tánc műsájának és ebben a tekintetben alig van különbség hajadon, vagy férjhez ment nő között.

Hiába kezdenénk itt higiéniai szempontból kifogást emelni a rossz levegőjű, hiányosan szellőztetett, tulzsfolt, mindenféle fertőzésre alkalmas kávéházak, éttermek és más nyilvános lokálok amugyis igen egészségtelen és igazi urinhöz alig illő légköre ellen, a mai nő élni vágyása sokkal erősebb, semhogy egyetlen kínálózó alkalmat is elhalszson, hogy legalább a táncnak hódoljon.

Mostanában kísérletek történnek már, hogy a táncot újra egészséggerősítő sporttá fejlesszék a híres ókori klasszikus példák után, amikor az istenek tiszteletére koszorúkkal díszített fiatalpárok lejtették körül az áldozati tűzektől füstölgő oltárokat. Ezekben a táncokban azonban volt íület, költészet, ima és szárnyalás fenséges ideálok fölé, amelyeket éppen ezek az istenségek eszményítettek meg, azonkívül tele voltak nemes gimnasztikával, éneklő ritmusokkal, tehát alkalmak arra, hogy pompásan formálják és edzzék a testet és a lelket. Ezzel szemben a mai tánc, amelyet nyilvános lokálokban járnak, csak az egyoldalú sexualitást hangsúlyozza és ami magasztosabb zene, vagy mozgás, az csak mint reflex zümmög és él benne. Sajnos, még a tisztára művészi táncra, gimnasztikára és ritmikus női tornára berendezkedő s az utolsó időben erősen elszaporodott iskolák is sok esetben egészen lehetetlen, nedves, rosszul szellőztetett tánctermekké átalakított pincel-yiségekben ültik fel tanyájukat, tehát még ezek sincsenek elég tekintettel a higiéniai szabályokra. Pedig éppen a táncolás által a tüdő még fokozottabb mértékben szívja be a levegőt s ha ez a levegő ragályt okozó bacillusokkal van telítve, nem is szólva a tüdőbetegségeket okozó párákról, akkor ne csodálkozzunk, hogy még mindig annyi fiatal, ragyogó szépség lesz áldozata nem a táncnak, a mi magában véve minden nőre nézve igen egészséges és szépségfejlesztő, hanem azon helyiségeknek, amelyeknek megromlott és miazmás zárt levegőjében: gyanútlanul és vidáman töltik idejük jó részét. Még a családi táncdelutánoknál és estélyeknél sincsenek elég figyelemmel a megfelelő szellőztetésre és a levegő fertőtlenítésére. A szabad ég alatti táncok igen üdvösek és követendőek, de, sajnos, éghajlatunk megbízhatatlansága miatt, az év igen rövid idejében rendezhetők.

Már hangoztattuk, hogy a tánc igen erős fegyver lehet minden nő kezében. Arra most egyáltalában nem akarunk kitérni, hogyan és mikor táncol szépen, sikkesen a nő. Ez a tánc tanárok dolga. Ellenben nagyon fontos, miként szepíti ki magát a nő a táncra? Ez a kiszépités a ruhából és az arc, haj és általában a bőr ápolásából áll.

Ami a ruhát illeti, a tánchoz csak egy színű ruhát állanak jól. Tarka ruhák mindig öregítő hatással vannak. A fiatal nő üdeségét és vonzóerejét mindig emelik a világos színek, viszont hölgyek, a kiknek okuk van arra, hogy formáik vonala a karcsúság ideáljához minél közelebb jusson, egy színű sötét ruhákat vesznek fel. A táncruhák mindkét könnyű szövetekből kell készülniük. Az ideális táncpőnek egészen lapos sarkúnak kellene lennie, de ezt hiába hangoztatjuk. Csakis kifogástalanul ápolott, tökéletesen tiszta testtel szabad táncolni menni. Igen díszkrétné, de csakis valami illó virág illatát visszaadó parfümmel illatosítja magát, főleg haját a lány, míg az idősebb nő használhat, de szintén csak igen letompitva, fantasztikus illatokat is.

Mindazon helyeken, (karon, mellen, nyakn), melyeket nem takar el ruha, kesztyűfehérre kell puderezve lenniük, vagy legalábbis olyan színűre, mint az arc, de mindenesetre minden résznek ugyanazon színhatást kell keltenie, különben az illető az ilyen helyeken pisz-

kosnak fog tűnni. Ami pedig magát az arcot és a kezeket, kezujjakat illeti, ezeknél a leg gondosabb és legegényibb ápolásnak van helye. Csak olyan arcfestőszerek alkalmazhatók, amelyeknél a hölgynek nem kell félnie, hogy a tánc hevéből kimelegedett arcon felolvadnak és lefolynak. Ezért tánchoz sohasem folyékony ruzsok használandók az arckikészítésére, hanem színesített, közömbös puderek. A puder alá mindig kevés zsiros, vagy esetleg erősen zsiros arcbőrnél száraz krém dörzsölendő, hogy a puder ne tömhesse el a pórusokat. Odabaza aztán azonnal eltávolítandók az arcról ezek a színes puderek s éjjelre zsiros krém dörzsölendő be az arcbőrebe, lehetőleg erős bőrtápláló tartalommal.

A kifogástalan körömápolás, szabály. Meg van engedve táncban a körömök színes lakkozása is.

A hajviseletnek mindig divatosnak kell lennie, valamint a ruhának is. Ez

azonban nem azt jelenti, hogy egy könnyű táncruhát megfelelő divatlap után készíthet el bárki otthon is. Egy táncruha elkészítése igazán nem boszorkányság. De a haj divatos kikészítésénél a szakember nem nélkülözhető.

A táncnál az ékszer viselése mindig emeli a szépséget, még ha az ékszer hamis is. De csak nagyon keveset szabad belőle felrakni és igen jó ízlésűnek kell lennie. A nyakra feltétlenül gyöngy való.

Most még egy kis egészségtan: ha már nem tudunk semmiképpen sem ellentálni a tánc ördögének és azt hisszük, hogy azon a napon, amikor nem táncoltunk, nem is éltünk, vigyázzunk arra, hogy megvédjük magunkat úgy testileg, mint lelkileg az ezzel járó veszélyektől. Hogy ezt miként tesszük, arra vonatkozólag nem kell részletesebb tanácsokat adnom. Elég, ha nyomatékosan felhívom erre minden nő figyelmét.

Kozmetikai szerkesztői üzenetek

Üzvegynő, Kolozsvár. A Bécsben egyesített báró Rotschild, báró Hirsch és lovag Wertheimstein-alapítványok csak abban az esetben támogatnak azelőtt jobb sorsban élt, saját hibájukon kívül elszegényedett uri hölgyeket és leányokat, ha már itt laknak Bécsben. Ebben az esetben az iskolánkban való kozmetikai kiképzés tandíjához 50 százalékkal járulnak hozzá, kivételes esetekben ötven százalékkal. Az illető hölgynek igazolnia kell, hogy a Wiener Kosmetischule-ha szabályszerűen felvételtett s hogy Bécsben a tanulás tartama alatt akár önérejből, akár rokonai támogatása révén rendes lakása és ellátása lesz. Amennyiben az illető hölgynek nincsenek Bécsben rokonai, akkor is kap hat kedvezményes ellátást egy stipendiált urinő diáklány-otthonban. A kiházasítási segélyt ezek az alapítványok beszüntették. Véleményük szerint a legjobb hozomány egy nőnél, ha valamilyen szakmát kitanul.

Kislány, Gyulafehérvár. Már többször megírtuk, hogy az Ön korában levő leánykákna a pattanások képződését teljesen megakadályozni nem lehet, legfeljebb kénes krémmel enyhíteni. Ha arcát meleg esővízzel mossa, ez igen helyes, de annál elítélendőbb, ha lugos Schicht-szappant és erős szert használ a tisztítására. A pattanásokat legfeljebb csak lanolinolaj-kenőccsel szabad zsírozni főleg éjszakára, nappalra pedig, ha valahová utja van, föléje kénes pudert hinteni. Külön levél is megy.

Szeplős leány. Imádkozzék. Most folynak a kísérletek egy itteni laboratóriumban egy újfajta olajos kivonattal, a mely állandóan rákenve a szeplőérzékeny bőrre, jelentkezősét meg fogja szüntetni.

M. N.-né. Tokáját csak masszázssal lehet elűntetni.

Tábornok leánya, Bukarest. Igaza van. A jelenleg forgalomban levő puderek majdnem mind ártalmasak az arcbőrre. De azért mégis kell az arcot, főleg nagyvárosokban puderezni, mert úgy védik, mint egy szinte láthatatlan burok és emellett szint és élenkséget varázsolnak a körülötte nagyon sápadt teintjére.

Kereskedőné, Sepsiszentgyörgy. Erősen becsült arca attól is lehet, hogy igen sok foga hiányzik. Tessék őket megcsináltatni. Hormonokat kaphat a vágóhídon is. Tessék jó öreg tyuklevesbe befőzve, legalább hetenként kétszer fogyasztani. A rossz szájszag miatt már nem egy férfi vált el a feleségtől. Minden patikában vagy illatszertárban kaphat igen olcsón szájszagosító vizet. Vigyázzon a rendes emésztésre.

Adóvégrehajító felesége. Miután nem mellékelt válaszkupont, itt válaszolunk. Recepteket nem küldhetünk. Már igen sokszor megírtuk, hogy a fölösleges hajszálak kiirtása terén a mi praxisunkban eddig az amerikai tartós hajeltávolító eljárás vált be legjobban. A haj vagy súlyos betegségek, vagy nagy gondok, vagy öregség miatt öszül. Korai öszülésnél a haj színe mindig visszavágható hajregénátorokkal való ápolás által.

Grófné. A kérdezett parfüm már Bécsben is mindenütt kifogyott. Az arc emállirozása már nem divat. Nagyon ártalmas művelet volt mindig. De még melyik nő bírta ki, hogy órákon át ne nevéssen, ne vonogassa a száját, ne hunyorgasson? Olyan fűzőket sem csinálnak már sehol, amelyek u. n. darázsderék, karcsúságot adnak a nőnek.

Madame L. Sinaia. Orvosi tanácsokat nem adunk.

Sárga lilium. Az a szer csak összehuzza a bőrt, de nem fogyaszt. Tessék használatát elötte és utána megmérni s meglátja, hogy igazunk van. A paraffinpaklosok is csak vizet vonnak ki a testből, de nem zsirt.

Orvosné, Nagyvárad. A zsiros fejbőr és a zsiros arcbőr ellen nem mindig ajánlatos az alkoholos vizek. Véleményünk szerint eddig teljesen helytelenül kezelték, Tessék talán egy pár hétig minden kezelést beszüntetni.

Tanárnő, Temesvár. Nem a receptek a lényegesek, hanem az elkészítés tech-

Hét szépség a divatban

I. A barett és a kalap szélén elhelyezett fátöl össze is divatos maradt. A fátöl legyen meglehetősen kemény, másképp nincs hatása. A divatos fátöl egész az orrhegyig leér, de az arcotól eláll és tulajdonképpen csak arra szolgál, hogy az arcnak szép keretet adjon. Hátul sokszor magasra drappirozzák és az új divatnak megfelelően a kalapformát magasítják vele.

II. Érdekes és állandóan emlegetett divatujdonosság a hátrafordult kabát. Érdekesebbnek érdekesebb formával találkozzunk. Az első pillanatban idegenkedünk tőle, ha már több példányban láttuk, csakhamar annyira megbarátkozunk vele, hogy egész avultnak érezzük a régi, rendes formájú kabátot. Különösen az estélyi kabátok fognak — mint ígéri — úgy készülni, hogy aki bennük lesz, „úgy néz majd ki amikor megy, mintha jönne”. Az efféle estélyi köpeny gyakran büszkélkedik gazdag prémdíszítéssel.

III. A magasszárú cipő is újra divat. Ugy látszik, időnként csakugyan minden visszatér, ami valaha volt. A divat alakulása esztendőnk óta bizonyítja az örök visszatérés gondolatának igazságát. A magasszárú cipőkhöz évek óta a legnagyobb párizsi házak próbálnak kedvet csinálni. Ezek a cipők mindamellett különböznek is a régiektől: száruk rendszerint nem bőrből, hanem annak a ruhának a szöveteiből készül, amelyikhez hordani akarjuk. Formájuk oldalt, vagy előfűzős, a magas szár legtöbbször a szoknyával érintkezik. Főként a téli kosztümökhöz illenek az ilyen luxus cipők, mikor a kosztüm szoknyáját is prém szegi és a kabátka oroszos. A cipő magassága azonban nem szabály, vannak sokkal rövidebb száruak is. Ilyenkor a szoknya és cipő között tenyérnyi hézag van, ahol kivillan egy jó darab a szoknyához hangolt harisnyából.

IV. A bluz! A bluz igen hangsúlyozott szerepet kap az őszi és téli divatban. Legtöbbször egy árnyalattal világosabb színben csináltatjuk, mint amilyen a szoknya, amelyhez fel fogjuk venni. Nagyon egyszerű formában divatosak! Hála Istennek! Az egyszerűségnek mindig örülhetünk s az egyszerű szabásokkal mindig jól járunk, mert az egyszerűen szabott ruhadarabokat hordhatjuk legtöbbször. Az idén sem annyira a forma,

Antineuralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén idegzsábk, stb., ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (ostyában) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogyériákban

mikája. Ha a nyáron, mint írja, Bécsbe jön, szívesen megmutatjuk.

Virágszál. A kutyvize tessék mindig kis boraxot beletenni. Ez megpuhítja a vizet és így nem fog ártani nagyon érzékeny arcbőrnek. Esővíz, vagy patak-víz igen jó mosakodásra. Kis gyereke vörös haját, ha nagyon csufolkodnak mitta az iskolában, szokéire lehet halványítani.

Igazgatóné, Csikszereda. Nem szívesen küldünk innen szereket. Először igen sokba kerülne az Önök valutájában, az után meg százszázalékra mi nem tudjuk garantálni az eredményt. Csak ha ott egyáltalában nem tudja beszerezni, akkor fogunk leget tenni kérésének.

Szerelmi bánat. Egyszer már megírtuk, hogy ilyen esetekben, amikor volt udvarlónk legkedvesebb barátnőnket vezette oltárhoz, a legokosabb, ha egy időre amíg a seb még nagyon vérzik, más városba utazunk. Bele kell nyugodni. Önnek sokkal derekabb ember van rendelkezve.

Kürtöskalács, Cofalva. Igen jó bajuskenőt kap, ha marhavelőt disznózsírban megolvaszt. Tessék ezzel este, reggel és délben kengetni az orra alatti pelyheket. Kínó és sürü lesz tőle a bajusza s ráadásul még fényes sötét színű is.

mint inkább az anyag határozza meg, hogy délelőtre vagy délutánra kell-e valamit felvennünk. De azért ne gondoljuk, hogy nincsenek díszesebb darabok is az új bluzok világában. Vannak! A képeztet most és itt is szabadon pülhet. Felemlítésre méltó, hogy sok nőnek milyen jó keretet ad a megint divatba jött Stuart-gallér. Minden jel arra vall, hogy sokszor fogunk találkozni vele. Az 1934-35-ös bluzoknál többnyire a magasan zárt nyakmegoldások divatosak.

V. Divatkülönlegesség a fa-flitter. Ezt az újdonasgot nappalra nem igen viselik. Esti, hosszú, barna szoknyához, nehéz barna selyemből készült bluzt vonnak be apró, barnára fényezett lemezekkel. Ilyenkor a bluz teljesen különálló darabja a ruhának, például hosszú és karkaszerű, de a zsákszoknyával is összeoldozható.

VI. Nagyon sokféleké az új táskák! Akinél van a fentebb említett fa-flitterrel díszített ruhája, az ehhez az esti ruhához okvetlenül csináltasson egy szép, puha, összehuzott, zacskószerű táskát abból az anyagból, melyből a ruha flitteres része készült. Az egész estélyi összeállítás így hat majd teljesen jól. Az ilyenféle puha táskát fakarikára dolgozzák. A délutáni modellek gyakran evészen puhák, huzott, puha bőrből, selyemből vagy duftinból készültek. Csattokban tüneményesen gazdag választék áll rendelkezésünkre. Népszerű az egymáshoz dolgozott gyöngy, vagy a nemes kőből kirakott két betű. A nemes fa is dísz lehet a táskának, a kevertfém szintén. Délelőtre a hosszukás alakú sima és egyszerű táska hódít, rendesen facsattal vagy fadisszel.

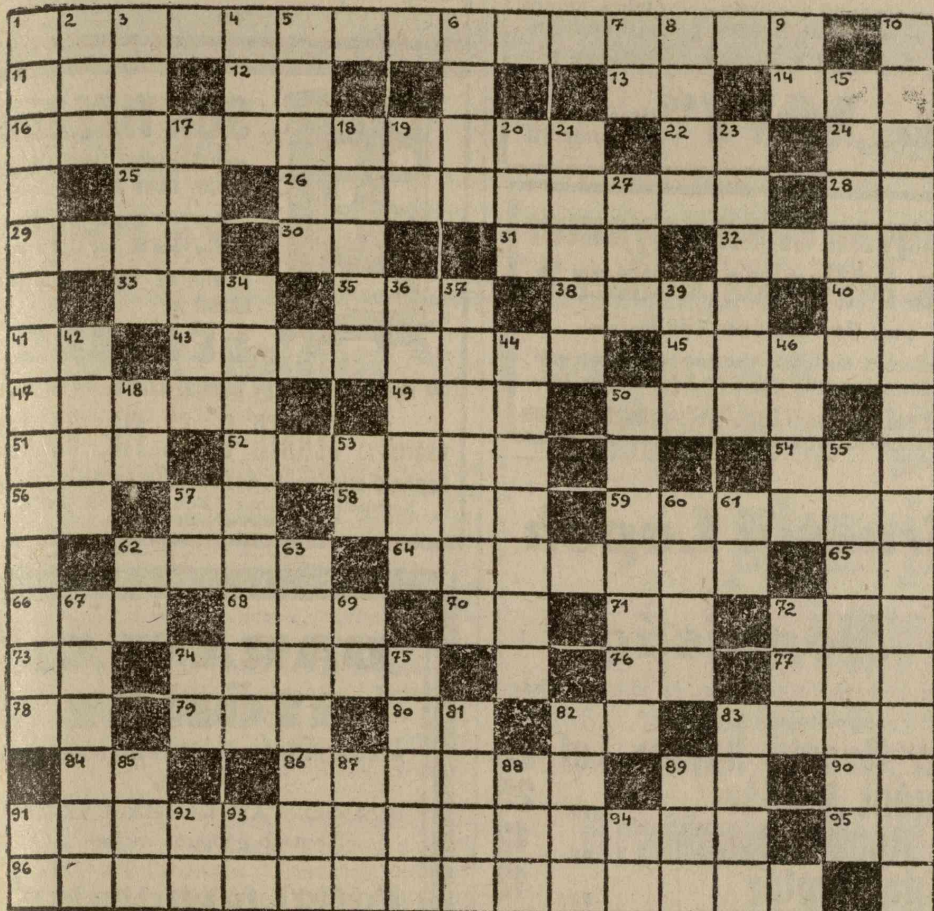
VII. Említsünk meg még egy érdekes divatujdonasgot: Nem kell megijedni a nevetől, de tőle magától sem. Nem hasonlít egykori elődjére, a bokáig érő, sürün huzott, nagyon bő vászon-alszoknyára, de még a háborúelőtti taft-alszoknyákra sem. A szűk szoknyák felhagyása kényszerítette a divatot arra, hogy megint kísérletezzon az u. n. alszoknyával. Eleinte csak különféle berakott huzott anyagokat állítottak be elütő színben a hasított részekbe, de most már, miha nem is egy helyen vágják fel, teljes, valóságos alszoknyákat készítenek a felső, szűk ruhához.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

NÉMET ZENE

Megfejtésül beküldendő: vízszintes 1, 16, 91, 96 és függőleges 1. 10.

VÍZSZINTES

1. Otto Nicolai legnépszerűbb operája, leginkább Németországban játsszák. 11. Képletesen fogat is... az ember. 12. Tőjás — más nyelven 15. Japán játék. 14. Amerikai költő a tizenkilencedik században. 16. Wagner „Siegfried” c. operájának gyönyörű részlete. 22. Betű fon. 24. Tánccumulás — mássalhangzó. 25. Cukorban van. 26. A 36. függ. egyik kevéssé ismert dalműve. 28. Ludulatszó. 29. Híres amerikai egyetem. 30. Y. A. 31. Exkirályné. 32. A török paradicsom leánya. 33. Tolcsva része. 35. Olasz operának nevének mássalhangzó. 38. Csányprimás. 40. Véd. 41. Betű — fon. 45. Max Schillings, modern német zeneszerző operája. 45. Vissza: borog — németül (fon). 47. Német zeneszerző; az újabb törekvések egyik vezetője volt. 49. Kis állati lakás. 50. Sok háztartási alkalmazott neve. 51. Fájdalom. 52. Francia kikötőváros. 54. Szakáll része. 56. Francia határozatlan névmás. 57. ...redék. 58. Női név. 59. Az asszír királyok fővárosa volt, a Tigris-folyó balpartján. 62. Nyak — más nyelven. 64. Angol város a Themse partján, régi királyi kastéllyal. 65. Betű — fon. 66. Laikin közzötés. (fon). 68. Becézett női név. 70. Konakban van. 71. Tűzhányó — mássalhangzó. 72. Barát — más nyelven. 73. Francia mutató névmás. 74. Kamerun fővárosa és főköltője. 76. Sir. 77. ...caster (angol grófság). 78. S. G. 79. Osztrák fürdőhely (fon). 80. Árbóc része. 82. Tiltószó. 83. Vissza: híres legenda a Lohengrin-ből. 84. Megyer része. 86. Híres francia regény (...jeune fille Russe). 89. ...nyelem. 90. Vallásos lélek — magánhangzó. 91. Franz Schubert egyik híres dala. 95. ...any. 96. Strauss Richard nagyszabású zenekari műve.

FÜGGŐLEGES

1. Lortzing egyik vigerája. 2. Német kérdéső. 3. Katonazenekar sok ilyen művet játszik. 4. ...ertör. 5. Kriesler operettje. 6. Forgathatóan felfüggesztett merev test. 7. Azonos mássalhangzó. 8. Karácsony — más nyelven. 9. Jól ismert röv. 10. Carl Maria Weber népszerű, könnyű zenekari műve. 15. Népszerű német opera. 17. Egy személy tréfás megnevezése. 18. Vissza: földmunkás. 19. Ibsen mű — mássalhangzó. 20. Káderben van. 21. A bolygó hollandi c. Wagner-opera nőalakja. 23. Német zeneszerző (1860—1911). 27. ... — ce (keleti böles). 34. Német zeneszerző a tizenkilencedik században; operáinak szövegét is ő írta. 36. Német operakomponista (1812—1883). 37. A zenetitan operája. 39. Ballada rész.

42. Német birtokos névmás. 44. ...titka (Wolf—Ferrari opera). 46. Becézett női név. 48. Haláltusa — mássalhangzó. 50. Különleges hangversenyek jelzője. 53. Egyik király — jelzős monogramja. 55. Több híres zeneszerzőnek van ilyen című kompozíciója. 57. Időhatározó. 60. Tenger. 61. N. R. 62. Helyben van. 63. Füstölt kolbászra (ékezhíjál). 67. Összekeveredik. 69. Rangjelző. 72. Névutó. 74. Olasz prozopció. 75. Nemzetközi szálloda név (névelővel). 81. A legnyugatibb Kis-Szunda sziget. 82. Mustár — németül. 83. Ilyen utak is vannak ma. 85. Tépentinben van. 87. Dolog — más nyelven. 88. Tagadó szó. 89. Kémiai elem. 91. ...lentum. 92. Azonos magánhangzó. 93. Figyel — mássalhangzó. 94. Fűszer.

A B. L. október 21-iki számában közölt Amerika című keresztrejtvény helyes megfejtése: Vízszintes: 1. Északamerikai Egyesült Államok. 16. Saskatchewan 17. Mass 18. Zs. 19. On. I. Á. I. H. Z. Ü 21. Ara 23. Alvó 26. Kidob 29. Kl. 30. Kaloda 32. Mi 34. Felirat 36. Anna 37. Barmok 39. Kará. 40. Mely 41. Rrh. 42. Éra 43. Av. L. 44. Éna 45. Aaaa 46. Sn. K. 48. Anl 50. Rt. 51. Pelz. 52. Sziget 54. Áa. 55. Iowa 56. Fizika 57. Belem. K. E. L. Ö. 60. Mexico 61. Argentina 68. Államok 69. Indianapolis 71. Sa. H. 72. Sra. 73. Zn. 75. Eb. 77. Ecuador. 83. Tno. 84. Évi. A. 87. Gin. 88. Nyilak. 90. Amazon 92. Antillák — Függőleges: 1. Északamerikai hegyvonulat. 11. Kalifornia. 37. Brazília.

A képrejtvények helyes megfejtése: 41. Kézenfekvő. 42. Napóra. 43. Társaság. 4. Abnormális.

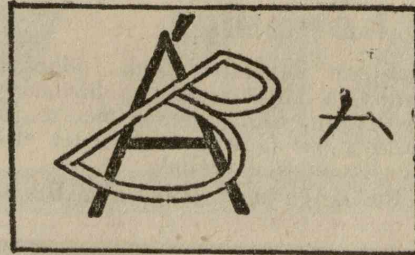
Helyes megfejtést küldtek be: Schlett Piroska, Szécsi Miklós, Fekete Imre, Cziffer Lenke, Hampel Béla, Botos Béla, Szigethy Péter, Bányász Gábor, Dávid Margit, Balázs Károly, Rozsnyay Ilona, Rozsnyay Etelka, Albu Emma, Bakó Ferencné, Koródy Böske, Ráth Ibolya, ifj. Göllner Béláné, Klein Zoltán, Hervay Zoltán, Roznay Magda, Benedek Judith, Dénes Szilárd, Tarsay Esz. Gulyás László, Neumann Miklós, Barkó András, Ludasi Magda, Varga Lászlóné, Weymann Zoltán, Sándor Gyula, Illyés József, Fazakas István, Malczanek Rózi, Bucs József, Józsa Ida, Grünstein Béla, Fodor Erzsébet, Ratiu Leontina, Varga Endre, Nagy Elek, Moskovits Imre, Kiss József, Ambrus Géza, dr. Draskóczy Aladár, Kardos Jenő, Makkai Kálmán, Bartalis Márton, Lokody Balázs, Gáll Mátyás, Kocsis Sándor.

E heti nyerevénykönyveinket sorolás útján a következők nyerték:

1. Fekete Imre, Brassó.
2. Kardos Jenő.
3. Makkai Kálmán.

Képrejtvény

49

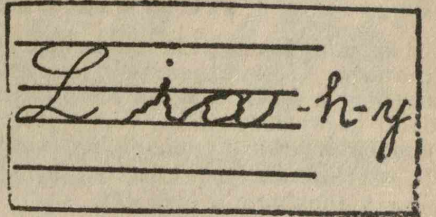
51

Sé

52

AR-1

50

53

EE-du

A B. L. részletes vasárnapi rádióműsora

VASÁRNAP, NOVEMBER 4.

BUKAREST. 11.45: Egyházi zene gramofónon. 12: Rádiózenekar. 13.05: Gramofón. 18: Jazz. Fain: Foxtrott. Vasilescu: Adieu, tangó. Elly Roman: Ich hab' kein Geld, tangó. Warren: Wann kommt der Tag, slow. Dixon: Eine Blume, foxtrott. Misu Jancu: Vergebens suche ich das Glück. Ellington: Beim Mondenschein, foxtrott. Pinchas: Liebeschmerz, tangó. Cernayeff: Ein Liebeslied. Fernandez: Iberia, pasodoble. Donaldson: Nur einen Augenblick, tangó. 19.15: Jazz. Kálmán: Meine Gedanken eilen dir entgegen, foxtrott. Rose: Liebesnade, keringő. Drescher: Nach und nach, foxtrott. Vasilescu: Liebesgeschichten, tangó. Elly Roman: Gibt mir zu trinken, tangó. Cernayeff: Rumba aus Kuba. 20.20: Szimfonikus táncok gramofónon. 21: „A mosoly országa”, Lehar operettje. Személyek: Sou-Chong — Mihail Nasta; Liza — Aca de Barbu; Mi — Emilia Gutzianu; Gustav — Lucian Nanu; Tschang — Al. Marius; Eunuch — N. Slavescu.

BUDAPEST. 10.15: Hírek. 11—11.55: Református istentisztelet. 12—13.15: Egyházi zene és szentbeszéd a királyi udvari és várplébániatemplomból. 13.20: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 13.30: Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Berg Ottó. 1. Mendelssohn: Szentivánéji álom — nyitány. 2. Csajkovszkij: Capriccio Italien. 3. Berlioz: Mab királynő — scherzo. 4. Schubert: Katonainduló. 5. Dohnányi: Lakodalmi keringő a „Pierrette fátyola” c. némajátékából. 6. Saint-Saens: Sámson és Delila — balettdzene. 7. Jyadov: Nyolc orosz népdal. 8. Weiner Leó: Divertimento. 9. Auber: A portici néma — nyitány. Szünetben: „Rádiókronika”. Elmondja Papp Jenő. 15: Hang- és képfelvétel. 16: Készüljünk a tavaszi cserebogár-írtásra. 16.45: Vig Miklós énekel, Vig György szaxofonozik zongorakísérettel. 17.30: „Vörösmarty”. Földessy Gyula dr. előadása. 18: Nőgyógyászati előadás. 19: Szaglász és szímat. 19.35: Perti Pali és cigányzenekara. 20.45: Rossz költő — jó költő. Szabó Lőrinc előadása. 21.20: Sport- és löversenyeredmények. 21.30: Gitárest. Rendező Náday Béla. 22.40: Hírek, sporteredmények. 23: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. Vezényel Rajter Lajos. 1. Boieldieu: A bagdadi kalifa — nyitány. 2. Guiraud: II. szvit. 3. Grieg: Norvég táncok. 4. Micheli: II. kis szvit. 5. Battayak Ákos: Capriccio. 6. Csermák Antal: Palotás. 7. Strauss János: Császárkeringő. 8. Brahms: Magyar táncok. 24.30: Len Baker jazzzenekara műsora — Weygand Tibor énekszámaival.

BRESLAU. 9.25: Triebel. 10.05: Istentisztelet. 11: Ifjúsági zenekar és énekkar. 12.30: Lipse. 20.30: Sporthírek. 21: Történelmi hangverseny. 22.30: Stuttgart. 23.10: Hírek. 23.35—2: Táncczene.

FRANKFURT. 19.30: Fuvószene Londonból. 20.50: Sporthírek. 21: „Könnyű lovasság”, Suppé operettje. 23: Hírek. 23.45—1: Táncczene.

HEILSBURG. 20.45: Sporthírek. 21: Táncczene. 22: Vigjáték tájszólásban. 23: Hírek. 23.30—0.30: Táncczene.

KÖLN. 16.10: Tarka óra. 20.30: Gramofón. 21: Operarészletek. 1. Lohengrin III. felv. 1. és 2. jelenet. 23: Hírek. 23.20: Szórakoztató zene.

LIPSE. 19.30: Fuvószene Londonból. 20.30: Vidám óra. 21.30: Tarka műsor. 23: Hírek. 23.30—2: Táncczene.

MILÁNÓ. 21: Hírek és gramofón. 21.45: „Az eladott menyasszony”, Smetana vigerája. MÜNCHEN. 19: Népszimfó. 20.30: Nagy táncest. Tarka zeneszámmal. 23: Hírek.

PRAGA. 19.55: Német hírek. 20: Hírek. 21: Filharmónikus hangverseny. Haydn: Szimfonia, g-dur. Chopin: Zongoraverseny, e-moll. Liszt Ferenc: Haláltánc. Rimszki-Korszakov: Saltán cár, szvit. 23: Hírek. 23.20: Gramofón. 23.25: Hírek németül. 23.30: Kézzongorás jazz

Cseh komponisták műveiből.

RÓMA. 21.10: Gramofón. 21.45: „Az eladott menyasszony”, Smetana operája.

VARSÓ. 18: Táncczene. 20: Könnyű zene — érekszámmal. 21: Szimfonikus hangverseny, Colette Franz hegedűszámaival. Sibelius: Karólia, nyitány. Perkovski: Hegedűverseny. Noskovski: Cigánytánc. 22: Vidám műsor Lembergől. 23.30: R. Strauss-lemezek. 24.05: Táncczene az Oaza mulatóból.

BÉCS. 17.55: Szórakoztató zene. Carl Frühling: Märchen vom Glück. Johann Strauss: Wein, Weib und Gesang. Leoncavallo: Der Bajazzo. Lehár: Schön ist die Welt. Carl Zim-mer: Mosaik. Alois Dostal: Der Zeit voraus, rádióinduló. 19: Félórás szórakoztató műsor. 20: Hírek. 20.10: Gramofón. 21.15: Boccaccio, Suppé vigerája. 22.40: Hírek. 0.10: Jazz. 0.15—2: Bécsi lemezek. Dauber: Bécsi egyveleg. Ziehrer: Bécsi lányok. Pick: Fiákerdal. Gruber: Bécsi dal. Kronegger: Induló. Lanner: Keringő. Strammell: Induló. Benatzki: Bécsi dal. Strammell: Bécs, Bécs marad, bécsi dalegyveleg.

SPORT

BUDAPEST—PÁRIS 5:1 (2:1)

— a budapesti csapat nagy győzelme Párisban. Különösen a csatársor volt hatalmas formában, itt is Avar csillogott tüköletes csatárjátékával. Egymaga három gólt lőtt, míg Cseh két gólt szerzett.

Az első félidőben nagy küzdelem volt. A vezető gólt is a francia csapat lőtte a 15. percben Mercier révén. Néhány perc múlva Avar egyenlített, majd a 40. percben Cseh a vezetést is megszerezte. Szünet után állandósul a magyarok fölénye: Cseh és Avar újabb két góljával bezabiztosítják a tekintélyes gólkülönbségű győzelmet.

FERENCVAROS, HUNGÁRIA VEGYES — PALERMO 3:1 (1:0)

— az olasz csapat nem volt nagyon veszélyes ellenfél. A játék csak az első félidőben volt szép, szünet után az olaszok nagy botrányt rendeztek a bíró egy ítélezése miatt. A gólok sorrendje: Odry 32. perc 1:0, Manzano, szünet után 5. perc 1:1, Odry 12. perc 2:1, Toldi 35. perc 3:1.

Nem megy a Ripensia Belgrádba, legalábbis nem most vasárnap, hanem csak későbbi időpontban.

Atlétika

Beccali balszerencsége Amerikában. Az olaszok legjobb középtávfutója nem valami nagy szerencsével versenyez Amerikában. Bostonban egy fényképező egészen közelről akarta lefényképezni. — Olyan szerencsétlenül állt eléje, hogy Beccali felbotlott, leesett és a versenyt fel kellett adja. Newyorkban a sáros pályán csak 4 p 92 mpt tudott futni 1500 méteren.

Tilos a német atlétáknak fedettpályá versenyeken résztvenni a német szövetség rendelete szerint.

Ökölvívás

Ujzeland volt bajnoka Romániában akar mérkőzni. Georg Modic romániai mérkőzés közvetítésére kérte fel a román szövetséget. Modic, aki Ujzeland bajnoka volt, jelenleg Jugoszláviában mint tréner működik.

Széleskörű kereskedelmi ismeretekkel és akvizíciós rutinnal rendelkező egyén
tőkekezes cég, saját autóval és kiterjedt kereskedelmi összeköttetésekkel

rentábilis cikkek erdélyre kiterjedő képviselőit keresi,

részből mint tömegcikkek, részben mint általánosan használt áruk jöhetnek számításba. Új gyártmányok bevezetését is vállalja képviselői és bizományi alapon és a saját lerakata részére szállítandó árukra, azok értékét messze túlhaladó garanciát nyújt. Versenyen kívül álló gyártmányok átvételénél elsőrangú bankgaranciát ad, esetleg nagyobb tőkerészesedést is vállal.

Részletes, mindent körülíró ajánlatokat „Elsőrangú-ház” jelígre a Brassói Lapok kiadóhivatala továbbítja.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Allástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Olvassa és terjessze Románia legjobb magyar napilapját a Brassói Lapokat!

1934-1935. „A Világ Hangja” 18-2000 méterig a Minerva „Cornette” Luxus-Super

Aut. fűtőszabályozó, aut. állomásbeállító lényegzessel, aut. hullámhossz és hangszereztető-szabályozó, 9 Wattos végerősítő, modern lámpák. Mielőtt határozna, feltétlenül hasonlítsa össze kiválasztott rádiójával.

Előzetesen kiszolgálja és díjmentesen bemutatja: **BRAUN S.** rádió- és szakkészlete

Brassó, Str. N. Titulescu (v. Tehénpiac) 7.

Kedvező fizetési feltételek!

Vétel-eladás

Kerékek 1 db. 110 Voltos egyenáramú 1½-3 Kwattos dinamót kapcsolótáblával. Cim J. Vajna, Braşov, Calea Victoriei 65. 15396

Bőrkabátját még ma tegye postálal 200 lejért újrafestve visszaküldi. Amigó bőrkabát-szabó. Timişoara str. Joan Ghica 14. 15332

Vasestergapad 3750 mm. csuástávvá használható jó állapotban eladó. Tischler Oradea Calea Victoriei 4. 15948

Jól bevezetett fényképezési műterem helyisége kiadó Fűgáron. Érdeklődni lehet a Brassói Általános Takarékpénztár fűgárai fiókjánál. 15892

Röntgenapparat „Diach” gyártmányú eladó. Érdeklődők irjanak Rudolf Mosse, Arad. 15938

Transsylvania Bank r.t. takarékpénztár veszek. Cipuşan Cluj, Str. Lemnului 13. 15932

Allást keres

Középkorú magyar uriaszohy, ügyvéd felesége, házvezetőnőnek ajánlkozik idősebb urhoz, vagy urinőhöz. Cim 15913. szám alatt a Brassói kiadóban.

Allást nyer

Gyakorlott kárpitossegédet felvesz Székely és Réti Butorgyár Rt. Targu-Mures. 15915

Perfekt román-francia Fräulein keresetkét leány-gyermekek mellé, középiskolai korrepetálási képességgel, németül tudók előnyben. Ajánlatok „Fräulein” jelígre, Bucureşti Căsuţa Poştală 36. 21128

„MERCUR CAMIONAI” autószerelő vállalat,

Brassó, Alexandru Vaida-Voevod (volt Cizmadiac) 8. telefon 4-35. Árú és butori különleges díjtételek mellett szállít Nagyszebenbe, Szászvárosra, Lugosra, Aradra, Temesvárra, Gyulafehérvárra, Nagyszebenre, Tordára, Kolozsvárra. Minden szállítmányért teljes felelősséget vállal.

Minden magyar könyvvándorlás a megjelenés után azonnal kapható az Ig. Hertz könyvkereskedésben, Bucureşti, Cal. Victoriei 5. 258-b

Dr. Bihari Miklós bőrszakkorvosa rendelőjét a Palatul Lido-ból Bulevard I. C. Brătianu 9 al. helyezte át. Telefon 41989. 21137-b

Berkovici Lulu kozmetikai intézetében (Bukarest, Str. Nicolae Bălcescu 39 bis II. em.) legmodernebb arc- és testápolás, helyifogyasztás, manicure. Díjtalan tanácsadás. Dolgozó nőknek 50% kedvezmény. Telefon 2-47-51. 210112

Roth pensio. November 1-re teljes komforttal ellátott elegánsan butorozott szoba, teljes ellátással két személy részére mérsékelt áron kiadó. Bukarest, Str. Alexandru Lahovari 33. I. em. 21089-b

Elegánsan butorozott szoba teljes ellátással kiadó. Telefon. Ugyanott kihordásra elsőrangú házikoszt kapható. Burián-Masanzkeu Str. Luterana 20. III. em. lépcső A. 21143-b

BRASSÓI BURGONYA fehér és rózsaszín, kitűnő minőségű elsőosztályú áru. mázsánként 150 lej, hazaszállítva 50 kg-os zsákokban (legkisebb mennyiség 100 kg.) Rendeléseket felvesz Union S.A. Bucureşti, Calea Plevnei 159 (Léssel gyár). Telefon 3-80-45.

Új mieder-szalom! Fűzők, Princessek, felek, halcsont-nélküliek, harisnyatartók, melltartók készítését, valamint azok tisztítását és javítását vállalom. Ugyanint orvosi rendelésre is dolgozom. Bukarest, Str. Emigratului 7 első emelet (Str. Antim mellett). 21142-b

Bőrkabátját tartósan szakszerűen garantálva csakis „Börtechnikus” festi. Str. Mirăslău 14. Lemaitre villamos 1-7 Bucureşti. 21145-b

Csinosan butorozott szoba, központi fűtéssel, fürdőszoba használattal, erdélyi családnál kiadó. Bukarest, Str. Ceres 17 első emelet. 21147-b

Kozmetikusnő bécsi diplomával, elsőrendű arckezelések, gyögymasszázsok, pedikűr, fűrdő. Manhardt Irma, Bukarest, Str. Luterana 21. Scara B. Parterre. 21112-b

A HAZICUKRASZAI KEZIKÖNYVE. Kérleké kitűnő munkája alapján a leggyorsabb és a legkülönlegesebb részleteket mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedóránnyi költséggel. Ára fűlváson kötésben 40 lej. Brassó, Kapu-utca 56-58, az udvarban.

Le a kalappal! Ez teljesítmény!

Ingelen Oktoden Super,
a bécsi rádióipar mesterműalkotása

Belmont Super,
az amerikai rádiótechnika csodája

Szavatolt nappali és tengerentúli garanciával - abszolút szelektív - erőteljes, nemi és hang - a legkényesebb igényt is kielégíti

Kedvező fizetési feltételek!

Rádió „NOVY” Brassó, Rózsater 19

Hogyan éljen a gyomor és bélbajos ember?

Írta: Dr. Lukács Pál főorvos

Gyakorlati tanácsok gyomor- és bélbetegségekben szenvedők részére. Ára 78.- lej.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassói Lapok

Népujság

minden könyvkereskedésben és minden újság-elárúsnál kaphatók.

Nagy Regelő Naptár Lei 25

Családi Naptár „ 25

Kis Regelő Naptár „ 12

Gazda Naptár „ 12

Előjegyzési naptár „ 20

Viszonteladóknek megfelelő árkedvezményt adunk.

Bukarestben naptáraink minden újságelárúshelyen kaphatók, valamint a Bukaresti Lapok kiadóhivatalában Calea Moşilor 59, Cosmopolis hírlapiroda, Calea Grivitei 10 és Ig. Hertz könyvkereskedésében Calea Victoriei 5 szám alatt.

Ügyeljen világhírű gyártmányainkra!

UJONNANA MEGNYILT

Balkirs M. bélyegzőgyára

Brassó, Károly király-utca 25. Szállít: ruggyanta- és fém-bélyegzőket, vállal minden szakmába vágó javítást 24 órán belül, versenyen kívüli áron és legjobb kivitelben! Helyi képviselők kerestetnek!

ÉRTESÍTÉS!

Tudomására hozzuk a t. közönségnek, hogy 1934 november 1-től kezdődőleg a „RAPID” autóbuszok reggel 7 órakor állnak forgalomba.

RAPID

Sindicatul Proprietarilor de Autobuze Cluj

IDEGESSÉG és ÖSZTÖNÉLET

Írta: Dr. FELD MANN S. ideggyógyorvos. — II. kiadás 140 oldal. Ára 90 lej.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

BIRI NENI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötvé 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Bukaresttől Galacig

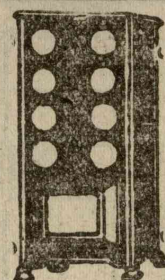
terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetéseken közli!

Japán dumping rádió

Hálózati készülék. Gyönyörű modell Selectiv. Hallható az összes európai állomások Két évi vótállás. 3000 lej. Compania Română de Voiaşi şi Turism Cluj, Piaţa Mihai Viteazul 40. etaj I. Telefon 865

SOK TIZEZER

menekedelt vevő bizo-nyítja, hogy a

ZEPHIR

„kálvha az összes kálvhnk között a

LEGJOBB

10 kgr. fával fűt egy normal szobát 24 órán át.

Gyártja: SZÁNTÓ D. ES FIA, ORADEA

Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket.

Képviselő: Thoma, Scheerer & Galtz

Vasúdvár, Brassó.

BARANYAI GYÖRGY

alsótűmősi cserépkályhagyár

lerakata,

BRASSO, VASUT-UTCA 7 SZÁM

Teutsch gépgyár mellett.

Vállal javításokat

és átrakásokat is.

ROMANIA

Prefectura judeiului Braşov

Serviciul Fin. şi Contab.

Nr. 9483/934 Braşov, la 25 Oct. 1934

ARLEJTÉSI HIRDETÉNY

1934 november hó 15-én d. e. 11 órakor a Prefectura 42 ez. szobájában árlejtés tartatik a vármegyei szolgálk 1934/35 évi felruházására szükséges posztók és kellékek szállításának biztosítására, valamint ezeknek elkészítésére és pedig:

6 téli köpeny,
13 téli egyenruha
13 sapka és
13 pár cipő I-a boxból.

Az árverési szabályrendelet 88-110 paragrafusainak figyelembe vételével lesz ez a hirdetés közzétéve és felhívjuk az érdeklődőket, hogy a fent megjelölt napon és szobában jelenjenek meg ajánlatuk megtétele végett. Az árverésen résztvevők tartoznak megfelelő óvadékot (5%) letenni.

Ugy a ruhák, valamint cipők feltűlvizsgálását 2 szakértő mester és 2 vármegyei bizottsági tag végzi.

Az árverési feltételek és a költségvetés bármely napon a Prefecturán megtekinthetők a hivatalos órák alatt.

Prefect helyett: Osztályfőnök: Olvashatatlan aláírás

Olvashatatlan aláírás

325 lejes slágermodellek!

„CARMEN”

CIPŐÁRUHÁZ

Tulajdonos: HEITZ M.

Braşov, Regele Carol 19.